

DARBININKAS

Vol. LXI, Nr. 40
Spalis-October 1, 1976

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

25 centai

Savaitės įvykiai

Valst. sekr. Kissingeris savo kelionės į pietų Afrikos valstybes metu tarėsi su P. Afrikos min. pirm. John Voerster ir juodųjų genčių vadais dėl P. Afrikos ateities. Genčių vadai ragino Kissingerį įtaigoti P. Afrikos vyriausybę, kad ji baigtų segregacinę politiką, kol prievarta ir neramumai dar neišsiliptų.

Valst. sekr. Kissingeris susitiko P. Afrikoje su Rodezijos min. pirm. Ian D. Smith ir pasiekė sąlyginį susitarimą dėl Rodezijos ateities. Smith sutiko su JAV ir Britanijos planu perleisti valdžią Rodezijos juodiesiems per 2 metus, tačiau dėl to jis turės gauti savo min. kabineto ir politinės partijos vadų pritarmą.

Zambijos ir Tanzanijos prezidentai Kenneth D. Kaunda ir Julius K. Nyerere pritarė valst. sekr. Kissingerio pasiektam sąlyginiam susitarimui su Rodezijos min. pirm. Ian D. Smith dėl Rodezijos ateities, tačiau reikšia susirūpinimą, kad dėl valdžios juodiesiems perleidimo termino neapribojimo iki 2 metų visi kiti susitarimai gali nueiti niekais.

44 metus Švediją valdžiusi socialdemokratų partija pralaimėjo parlamento rinkimus, išrinkdama su komunistais tik 169 atstovus. Konservatorių, centro ir liberalų partijų koalicija išrinko 180 atstovų. JAV politiką dažnai ir aštriai kritikavęs min. pirm. Olav Palme atsisakė naujuoju min. pirm. numatomas centro partijos vadas ir avių augintojas Thorbjörn Fälldin.

Maltos saloj vykusius parlamento rinkimus nežymia persvara laimėjo iki šiol salą valdžiusi darbo partija, vadovaujama min. pirm. Dom Mintoff, užmezgusi artimus ryšius su Libija ir kitomis trečiojo pasaulio valstybėmis ir nutolusi nuo tradicinių jos sąjungininkių — vakarų valstybių. Prisibijoma, kad Mintoff galys leisti sovietams įsirengti saloj karines bazes.

Lenkijos vyriausybė dėl įtemptos krašto būklės nutarė maisto produktų kainų pakėlimą atidėti iki 1978 vidurio. Vyriausybė iki šiol nepajėgė pagerinti pragyvenimo sąlygų, nors ir buvo pažadėjusi tai padaryti.

Lenkijos vyskupai visose bažnyčiose skelbtame laiške ragino gyventojus remti vyriausybės pastangas ūkiniam sunkumam nugalėti, bet kartu ir protestavo prieš vyriausybės cenzūrą ir bedievišką propagandą ir prašė vyriausybės paskelbti amnestiją per neramumus areštuotiems ir jau nubaustiems žmonėms. Vyriausybės spauda ir radijas skelbė tik tą vyskupų laiško dalį, kur buvo raginama remti vyriausybę.

Rytų Vokietijos protestantų bažnyčia savo ganytojų laiške reikalavo tolerancijos ir religinės laisvės, nes susideginusio kun. Oscar Bruesewitz įvykis parodė, kokiame pavojingame tikintieji yra atsidūrę.

9 Europos bendr. rinkos valstybės pasirašė susitarimą rinkti Europos parlamentą 5 metų terminui 1978. Iki šiol jo nariai buvo skiriami atskirų valstybių parlamentų. Britanija, V. Vokietija, Prancūzija ir Italija turės teisę išrinkti po 81 atstovą, Olandija — 25, Belgija — 24, Danija — 16, Airija — 15 ir Luksemburgas — 6.

Tik ką prasidėjusi JT sesija savo 145-ju nariu priėmė Seychelles salas su 59,000 gyventojų.

BRAZINSKAI KALBA NEW YORKE

Jau kuris laikas New Yorke buvo gandy, kad Brazinskaieš atvykę į Jungtines Amerikos Valstybes. Niekas to neskelbė oficialiai, tai visi pripažino Balfio teigimą, kad jie esą Venecueloj.

Dirva pirmoji pranešė apie jų atvykimą į Ameriką. New Yorke, atidarant dail. V. Kasiulio parodą, po atidarymo kalbų visų nuotakas pajavairino J. Audėnas, Eltos redaktorius ir Vliko narys. Jis pranešė publikai, kad Brazinskaieš New Yorke, kas jiems iki šiol nutiko, taip pat pranešė, kad rugsėjo 22 bus spaudos konferencija su jais.

Taip rugsėjo 22, trečiadienį, 7 v.v. dr. K. Valiūno, Vliko pirmininko, namuose ir įvyko spaudos bei radijo darbuotojų konferencija. Iš viso dalyvavo apie 35 žmonės. Buvo atvykusių net iš Toronto, Bostono, Hartfordo. Buvo atstovaujami maždaug visi laikraščiai ir iš šios apylinkės radijo valandos.

Konferenciją pradėjo

Visiems susirinkusi bibliotekos ir darbo kambarį, konferenciją pradėjo pats Vliko pirmininkas dr. K. Valiūnas, pranešdamas patį faktą, kad Brazinskaieš yra čia ir pakviesdamas Praną Brazinską padaryti pranešimą.

Priešais visus į odinę sofą sėdėjo Pranas Brazinskas dešinėje, gį sūnus Algirdas — kairėje. Vidury pasodino Algirdo Brazinsko žmoną — Bernadetą Birutę Miliauskaitę-Brazinskienę. Ji buvo su žalia suknele. Sėdėjo labai tyliai, pro didelius akinius stebėdama jai neįprastą pasaulį ir nepažįstamus. Ji neištarė nė vieno žodžio per visą konferenciją.

Prano Brazinsko pranešimas

Pačioj konferencijos pradžioj Pranas Brazinskas savo ir sūnaus vardu padarė pranešimą. Jį paskaitė ir vėliau išdalijo spaudos atstovams.

Pranešimas turį 6 puslapius. Jame daug bendrų patriotinių frazių, bendrų, visiem žinomų faktų, aiškinimų, pvz., kad Lietuva buvo okupuota, kad veikė patriotai, pogrindis. Tokiame pranešime, kai svečias pasirodo pirmą kartą, visi nori faktų, detalių, santraukos to gyvenimo, kuris juos buvo palietęs. O tos medžiagos pranešime buvo gana mažai.

Iš pranešimo sužinom, kad Pranas Brazinskas, tėvas, buvo 16 metų, kai 1940 birželio 15 okupavo Lietuvą sovietų tankai. Vėliau jis dalyvavo 1941 metų sukilime ir buvo sužeistas, dalyvavo 1944-1954 partizaniniame kare. Gailla, kad nepamirėjo, kur tai buvo.

1949 žiemą žuvo jo tėvas Stasys Brazinskas kautynėse su enkavedistais. 1947 pavasarį Pranas Brazinskas buvo sužeistas, suimtas ir ištremtas į Sibirą. 1950 pabėgo iš Sibiro konclagerių, slapta sugrįžo į Latviją, o paskui į Lietuvą. Buvo suimtas 1955 ir vėl 1963 m. 1967 buvo ištremtas į Kazachstano konclagerius be teisės sugrįžti į Lietuvą.

Padedant Turkestano antikomunistiniam draugam, 1968 pavasarį jam pavyko pabėgti iš Kazachstano tremties ir slapta apsigyventi Uzbekistane.

Ten jis pradėjo planuoti prasižėmimą į Vakarus. Norėjo, kad ir sūnus Algirdas drauge su juo pabėgtų. 1968 rudenį Algirdas slapta atvyko į Uzbekistaną. Ten abu pradėjo ruošti žygiui. 1969 rudenį jau turėjo aiškų planą. 1970 spalio 15 jiedu nukreipė sovietų lėktuvą į Turkiją. Lėk-

tuve viršum Turkijos čekistai iššaukė susišaudymą. Tas grumtynės jiedu laimėjo. Jiedu nusileido Trabzone, Turkijoje.

Čia Pranas Brazinskas prisiminė, kaip sėkmingai veikė Vlikas, organizuodamas telegramas Turkijos vyriausybei. Ta akcija jiems daug padėjo. Sovietai buvo išvystę labai didelį spaudimą į Turkijos vyriausybę, kad juos susigrazintų. Dėl to ilgai užtruško jų bylos turkų teismuose. Teko ir penkerius metus praleisti turkų kalėjime.

Turkijoje pragyveno šešerius metus. Tuo metu buvo labai sunkių momentų, kur tik stebuklas išgelbėjo iš mirties nasrų.

Jis suminėjo tokias datas: 1971 kovo 12, 1974 gegužės 21 ir 1976 birželio 23. Gailla, kad nepaaiškino, kas tomis dienomis atsitiko, kokie jiems grėsė pavojai.

Stebuklu jie laiko, kai rugpiūčio 24 atsirado Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Jų žygis iš Venecuelos buvo visai savarankiškas. Jie pamatė, kad Venecueloj jiems gresia pavojus iš komunistinių agentų.

Algirdas norėjo susitikti su savo sužadėtine, kuri gyveno Worcesteri. Su ja susirašinėjo trejus metus. Susituokė rugsėjo 2 Worcesteri, Mass. Rugsėjo 15 Algirdas buvo suimtas žmonos bute, buvo apkaltintas nelegaliu įvažiavimu į Ameriką. Jam teko tris dienas praleisti Bostono kalėjime. Buvo nustatytas 5000 dol. užstatas. Tuos pinigus uždėjo dr. K. Valiūnas.

Pranas Brazinskas rugsėjo 16 pats nuėjo į Imigracijos ir natūralizacijos įstaigą ir užsiregistravo. Ir jis buvo suimtas, teko pabūti New Yorke kalėjime. Už 5000 dol. užstatą paleistas. P pinigų uždėjo dr. K. Valiūnas.

Baigdamas savo pranešimą, jis padėkojo Vlikui, diplomatinei tarnybai, Altui, Balfui, laisvojo pasaulio lietuvių spaudai ir visiem lietuviams, kurie visokeriopai jam padėjo.

Jie dabar prašo JAV vyriausybės suteikti jiems politinio pabėglio prieglobstį. "Mes turime likti Amerikoje, kad galėtume kaip galima našiau ir prasmingiau prisidėti prie demokratijos gynimo, lietuviybės išlaikymo ir Lietuvos laisvinimo pastangų" — sako jie savo pareiškime.

Atsako į klausimus

Toliau buvo klausimai. Klausė visi, kas norėjo ir ko norėjo. Atsakinėjo sūnus Algirdas, kurio plaukai tirštoki ir garbanuoti, su bakenbardais. Vvras aukštas,

su lietuvišku kaklaraiščiu. Kalba jis gražia lietuvių kalba. Kalba iš lėto. Žodynas gana turtingas, mintis dėsto logiškai. Kartais sustoja, ieškodamas tinkamesnio žodžio ar išsireiškimo.

Klausimai tęsėsi apie pusantros valandos. Čia duodam tik jų santrauką. Jie, tarp kitko, lieti jų gyvenimą Turkijoje. Šios rūšies klausimai bei atsakymai buvo patys įdomiausi, nes buvo konkretūs.

Antrą klausimų grupę sudarė jų teisinė padėtis, jų įteisinimas Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Trečioji grupė — sūnaus Algirdo sutuoktuvės.

Gyvenimas Turkijoje

1970 spalio 15 jie nusileido Trabzone, Turkijoje. Tai buvo pirma vieta, kur jie pastatė koją ant laisvos žemės. Jautėsi lyg antrą kartą gimę. Trabzone juos labai gerai sutiko. Pradžioj turkai nesuprato, kas jie tokie. Jie paaiškino, kad jie yra lietuviai, kas yra Lietuva, kaip ji kovoja prieš rusus.

Turkam pasidarė aišku, kas jie tokie, ir priėmė broliškai, nes ir Turkijos didžiausias priešas buvo Rusijos imperalizmas. Juos rėmė ir spauda, ir valdžia. Buvo plačiai apie juos rašoma.

Rusai darė labai didelį spaudimą, kad juos sugrazintų. Net rado tikvų asmenų, kurie veikė prieš juos. Iš pradžių jiems buvo pripažintas politinis prieglobstis. Tai patvirtino ir aukščiausias teismas. Juos saugojo tik turkų saugumas, kad rusų agentai nepasikėsintų prieš juos.

Paskui buvo valdžios krizė. Kai rusai visą laiką spaudė, valdžia nutarė pakeisti teismo sprendimus. Sudarė virš aukščiausio teismo komisiją ir 1971 kovo 8 nutarė panaikinti tuos palankius sprendimus. Tada padėtis buvo pavojinga. Išgelbėjo tik tokia aplinkybė, kad ta valdžia kovo 12 nuvirto. Naujos valdžios atėjimas juos išgelbėjo, bet sprendimas jau buvo panaikintas.

Tada atvyko Vliko pirmininkas dr. K. Valiūnas ir pasamdė advokatus. Sovietai spaudė ir naują valdžią, bet ji atsisakė juos išduoti.

Tada prasidėjo teismai. Tai užsitęsė ilgai. Po to jie buvo įkalinti. Iš kalėjimo išėjo tik amnestijos dėka. 1973 metų rudenį sukako 50 metų, kai buvo įsteigta Turkijos respublika. Turkijos parlamentas priėmė generalinės amnestijos įstatymą, ir tai juos išvadavo.

(nukelta į 6 pl.)

("AUŠRA" NR. 2)

KAM NAUDINGA TYLA?

Buvusio Sibiro tremtinio laiškas lietuviams išeiviams

Politika — menas. Mažos tautos, ypač tos, kurių valstybinė sąmonė dar jauna, negali subrandinti didelių politikų. Tačiau politikos ABC pravartu žinoti kiekvienam lietuviui. Apsilankę Lietuvoj, kai kurie mūsų išeiviai stebina mus savo politiniu neišprusimu. Jų manymu, per pokario dešimtmetį Lietuva pralėjo daug kraujo, sudėjo daug beprasmiškų aukų. Todėl dabar reikia taupyti tautos jėgas, tyliai nešti okupacinį jungą, neišprovokuoti pavergėjų naujom represijom. Tą patį siūlė mum čekistai. Jie mėgina mus įtikinti, kad Kronikos leidimas "neapsimoka", nes jau pareikalavo didžių aukų. Ironiškai jie klausia tardomuosius: "Ką laimėjot su savo Kronika?"

Tačiau iš tolo jaučiama, kad mūsų emigrantai didžiuojasi Romu Kalanta, Simu Kudirka, Mindaugu Tamoniu. Kas pagimdė šiuos mūsų tautos didvyrius? Vergiškas, nuolankumas? Jeigu lietuviai būtų su gėlėmis sutikę raudonąją armiją, kaip tai rašo oficiali tarybinė spauda (kiek tai yra tikra, matyti iš to, kad iki 1946 balandžio mėnesio iš mūsų išėjo ir legalizavosi virš 40,000 asmenų, — "Vestnik Leningradskogo universiteta", 1966, Nr. 2, p. 27), šiandien Lietuvos vardas būtų visiškai užmirštas. Jis nors retkarčiais patenka į pasaulio spaudą tik todėl, kad mes neklausom kai kurių "protingų" mūsų išeivių patarimų.

Nuvykę į JAV lietuviai komunistai vaidina didelius patriotas,

nesigėdina net lietuvišką patriotišką asarėlę nubraukti, verkšlendamie prašo jus tylėti, neerzinti Maskvos, nes rusai mus "praris". Jie tikina jus, kad R. Kalantos auka atnešė Lietuvai visą blogį — Kremlius dar labiau sustiprins kultūrinį genocidą. Lietuvai galėtų padėti vien tik emigrantų tylą. Ir jūs šiuos KGB pasiuntinius sodinat už stalo! Ar tai ne politinis akluumas?

Su dideliu skausmu skaitom "Gimtajame krašte" ir kitur mūsų emigrantų pasisakymus, kuriuose išgiriamas išviršinys mūsų gyvenimas, jo blizgesys — mūrinės gyvenvietės, asfaltai ir dainių šventės bei koncertai. Tai yra tik fasadas. Bet kas už jo slepiasi? Giriant šį fasadą, nusilepiami varžtai, kurie smaugia mūsų dvasią. Dar skaudžiau, kad taip pasisako ir kai kurie emigrantai dvasininkai. Kai vienam tokiam "korespondentui" (kun. Balčiui) vienas vietinis kunigas pastebėjo, kad tokie "interviu" yra melas, šis atsakė: "Suprask mane, aš noriu dar kartą atvažiuoti į Lietuvą". Argi melu galima pirkti pasimatymą su giminėmis ir tylėti, kai svetimųjų koja trypia visa, ką mum išsako lietuviškas Rūpintojėlis?

Savo politinėmis rezoliucijomis ir kitais diplomatiniais gestais jūs daug padėjot savo tautai. Ateity mes laukiame iš jūsų dar ryžtingesnių veiksmų: mes norim, kad jūsų lūpmos kalbėtų mūsų kančia ir aspiracijos, mūsų sielvartai ir svajonės. (Elta)

Ekumeninis protesto pareiškimas Sovietų Sąjungoj

Anglijoj leidžiamas žurnalas East-West Digest 1976 rugpiūčio numery išspausdino straipsnį, pavadintą "Tikro ekumenizmo akcija", nagrinėjantį Sovietų Sąjungos krikščionių protesto prieš religinį persekiojimą pareiškimą. Straipsnis pradedamas taip:

"1976 birželio 20 d. 28 krikščionys pasirašė 15-kos puslapių pareiškimą SSSR vyriausiojo sovietų prezidentui... Šis pareiškimas yra naujas — be precedento — postūkis krikščionių pasipriešinime prieš ateistų propagandą Sov. Sąjungoj."

"Tie 28 pasirašiusieji asmenys yra ne mažiau kaip iš šešių religinių denominacijų: pentekostų, adventistų, baptistų, Kristaus Bažnyčios, Romos katalikų ir rusų ortodoksų. Pareiškimo pirmas sakinyss skamba taip: 'Mes, įvairių krikščionių tikybų atstovai, susijungėm, atrodo, pirmą kartą šio krašto istorijoj, kad pareikštume savo nuomonę dėl religinės padėties mūsų krašte.'"

Šio naujo dramatiško žygio iniciatoriai, atrodo, bus rusų ortodoksų Bažnyčia, kuri jau kuris laikas palaiko ryšius su demokratiniu judėjimu Sov. Sąjungoj.

Lietuvos Katalikų Bažnyčios vardu pasirašė du kunigai ir trys pasauliečiai. Katalikų dalyvavimas bendroj akcijoj nestebina. Nuo to laiko, kai prasidėjo Lietuvos Katalikų Bažnyčios protesto akcija, jos santykiai su Maskvos žmogaus teisių judėjimu yra aiškūs.

Įvadė autoriai rašo: "Mes čia pareiškiam savo asmenišką nuomonę, bet esam įsitikinę, kad ji atitinka mūsų tikybos brolių nuostatą. Todėl, kurie norėtų, gali prijungti savo pavardes ir po šio pareiškimo paskelbimo."

Tokiu būdu autoriai plačiai atidarė duris kokiom dešimtim milijonų sovietų piliečių prisidėti prie protesto pareiškimo, kuris aiškiai ir nekontroversiškai išdėstė jų, kaip antros klasės piliečių, padėtį. 1971 Lietuvos katalikam pavyko surinkti net 17,000 parašų po peticija Brežnevui. Jų būtų buvę daug daugiau, jei ne KGB trukdymai ir teroras. Būtų įdomu pamatyti, rašoma straipsny, kiek parašų būtų galima surinkti po bendra ekumenine visų Sovietų Sąjungos tikinčiųjų peticija, jei būtų galima juos laisvai rinkti. (Elta)

PARTIJOS KANDIDATAI SOVIETŲ SĄJUNGOJ

Sovietų Sąjungos komunistų partijos kandidatai, pagal savo socialinę kilmę, skirstomi į darbininkus, kolchozininkus, tarnautojus ir studentus. 1952-1955 darbininkų buvo 28.3%, kolchozininkų — 15.8%, tarnautojų ir studentų — 55.9%; 1962-1965 darbininkų — 44.7%, kolchozininkų — 15.0%, tarnautojų ir studentų — 40.3%; 1971-1975 darbininkų — 57.6%, kolchozininkų — 11.3%, tarnautojų ir studentų — 31.1%.

Per 20 metų skaičiai gana radikaliai pasikeitė: darbininkų nuo 28.3% pakilo iki 57.6%; kolchozininkų nuo 15.8% nukrito iki 11.3%; tarnautojų ir studentų nuo 55.1% nukrito iki 31.1%. (Radio Liberty analizė.) (Elta)

Spaudos konferencijoj pas dr. K. Valiūną rugsėjo 22. Konferenciją atidaro Vliko pirmininkas dr. K. Valiūnas (k.), toliau iš k. sėdi Algirdas Brazinskas, jo žmona Bernadeta Brazinskienė-Miliauskaitė, Pranas Brazinskas. Nuotr. L. Tamošaitis

Savaitės įvykiai

Portugalijos vyriausybė pradėjo grąžinti savininkams anksčiau iš jų nusavintus ūkius, nes žemės reforma galinti būti įvykdyta ir be priverstinio ūkių nusavinimo.

Lenkijos vyriausybė netiki, kad jos kariuomenė ir policija sutiktų kovoti prieš darbininkus.

Portugalija buvo priimta 19-tu Europos tarybos nariu.

Ispanijos karalius Juan Carlos pakeitė min. pirm. konservatyvų pavaduotoją liberalesniu generolu Manuel Gutierrez Millado.

Zenevoj vėl prasidėjo JAV ir Sov. S-gos derybos dėl strateginių ginklų apribojimo, bet dėl JAV įvyksiančių rinkimų pažangos nesitikima.

Šiaurės jūroje prie Norvegijos vyko NATO valstybių kariniai pratimai, kuriuose dalyvavo 200 karo laivų, 900 lėktuvų ir 80,000 karių. Pratimų tikslas — įtikinti Sov. S-gą, kad Norvegija gali būti ginama.

7 savaitės trukusi jūros įstatymo konferencija savo darbus pertraukė iki kitų metų vidurio, nepajėgusi susitarti dėl jūrų dugno turty eksploatacijos.

Sov. S-ga priminė JAV, kad suteikimas Brazilskam politinių pabėgėlių teisių ir negražinimas jų į Sov. S-gą bus laikomas nedraugišku aktu.

Kongresas priėmė naują pajamų mokesčių įstatymą.

Amerikos episkopų bažnyčios atstovų rūmai pritarė vyskupų rūmų nusistatymui leisti ir moterim būti kunigais ir vyskupais. Episkopai sudaro anglikonų bažnyčios amerikiečių dalį.

Indokinijos vandenyse plaukiojanti laivai dažnai nusikalsta tarptautiniam jūrinių krosnių įstatymams, atsisakydami suteikti pagalbą jūroje pabėgusiems iš komunistinių valstybių asmenims, nes komunistinės valstybės atsisako pabėgėlius priimti.

Kinijos laikraščiai kritikuoja vadinamus dešiniuosius ir Sov. S-gos revizionistinę politiką, ir ragina gyventojus spiesti apie partijos centro komitetą.

Valst. d-tas tvirtina, kad pagarsėjęs tarptautinis teroristas Iljė Ramirez Sanchez — Carlos savo metu buvo prisiglaudęs Jugoslavijoje, bet jos policija atsisakiusi jį sulaukyti.

Izraelio užs. reik. min. Yigal Alon savo straipsny ragino Izraelį pasitraukti iš didelės dalies per 1967 karą iš arabų užimtų žemių ir sudaryti jungtinį Jordano ir palestiniečių organą demilitarizuotom vakarinio Jordano kranto ir Gazos juostos sritim administruoti Izraelio spauda į tai griežtai reagavo.

Buvęs Tailando vyriausybės galva maršalas Thanom Kittikachorn, nepaisydamas vyriausybės prašymo negrįžti, grįžo į kraštą sunkiai sergančio tėvo aplankyti ir įstojo į budistų vienuolyną. Tėvui mirus, jis bėlus paprašytas kraštą palikti.

Nuotr. Z. Degučio

Mrs. Ford tarp šokėjų, į dešinę matosi mergaitės iš New Yorko — R. Liogytė ir R. Sidlauskaitė.

APDEGINTA IR ŠIAULIŲ BAŽNYČIA

Iš Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos Nr. 22

Šiauliai. 1976.III.17 d. 20:30 val. buvo pastebėtas Šiaulių Sv. Jurgio bažnyčios priekiniame bokšte gaisras. Buvo iškviesta Šiaulių m. gaisrinė ir milicija.

Kai kurie gaisrininkai buvo neblaivūs, dirbo nenoriai, neorganizuotai: į tikinčiųjų prašymus atsiliepdavo pašaipomis ir necenzūriškais žodžiais.

Bokštui liepsnojančiam, vandenį pylė šalia liepsnos, o žmonėms maldaudant lieti į liepsną, tyčiodamiesi paaiškino:

— Negalima lieti ant bokšto vandens, kad neišstirtų varpai.

Buvo galima girdėti jų pašaipas, kad greitai kris varpai, o mažajam bokštui nuvirtus, greit nuvirto ir didysis bokštas. Nors gaisrininkų mašinų buvo atvažiuoję daug, bet dirbo tik viena mašina, kurios šlangos buvo kiauros ir vanduo daugiau tekėjo ant žemės.

Toliau stovintiems geriau matėsi liepsnos veržimasis prie didžiojo bokšto. Tuomet, žmonėms prašant užkirsti kelią gaisrui toliau plėstis, gaisrininkai pasiūlė prašančius perduoti milicijai.

Gaisrui plačiau apėmus bažnyčią, 21 val. buvo iškviesta karinio dalinio gaisrinė komanda. Šiaulių m. gaisrininkai, nieko neveikdami, nenorėjo užleisti kariškiams gesinti gaisro ir įsakė kariniam daliniui atsitraukti 200 metrų nuo bažnyčios. Tik tikintiesiems primygtinai prašant, kariniam daliniui pavyko miesto gaisrininkus pašalinti ir pradėti iš tikrųjų gesinti gaisrą. Jų dėka ugnis buvo užgesinta, liko sveiki visi altoriai ir išgelbėtas didysis bokštas.

Šiaulių m. laikraštyje buvo paskelbta, kad bažnyčia užsidegė iš netvarkingų krosnių, nors tą dieną bažnyčioje krosnys nebuvo kūrenamos. Žmonės neabejoja, kad bažnyčia buvo

Tose pačiose š. Italijos srityse įvykęs naujas žemės drebėjimas vėl paliko apie 20,000 gyventojų be pastogės.

Š. Atlante nuo John F. Kennedy lėktuvnešio nukrito ir nuskendo kovos lėktuvas F-14 su labai slaptais Phoenix raketų sistemos įrengimais: Bus bandoma lėktuvą iškelti.

Turkijos oro linijos keleivinis lėktuvas su 146 keleiviais sudužo pietinėje Turkijoje. Visi keleiviai žuvo.

Naujasis Indijos ambasadorius JAV Kewal Singh tiki galėsį pagerinti Indijos santykius su JAV.

Dėl infliacijos ir vyriausybės reputacijai Panamos univ. studentai surengė demonstracijas, bet vyriausybė universitetą uždarė.

Buv. Čilės užs. reik. min. Orlando Letelier žuvo Washington, D.C., išsprogdinus jo automobilį. Spėjama, kad tai Čilės agentų darbas.

Indonezijoje buvo susektas sąmokslas jos prez. Suharto nuverst. 4 sąmokslininkai buvo suimti.

Šiaulių Sv. Jurgio bažnyčia po gaisro

uždegta piktos valios žmonių.

Šiauliai. 1976.III.18 po gaisro Šiaulių Sv. Jurgio bažnyčioje susirinko būrelis tikinčiųjų padėti sutvarkyti nesudegusį didįjį altorių. Čia pat buvo taip pat viena parapijietė su savo 12 metų dukrele. Tuo metu apžiūrėti bažnyčios atėjo Šiaulių m. vykdomojo komiteto sudaryta komisija, kurioje dalyvavo pirmininko pavaduotoja Stulgienė. Pamačiusi besidarbuojančią mergaitę, pavaduotoja Stulgienė liepė mergaitės motinai ją išvesti, motyvuodama, kad vaikams čia būti yra pavojinga. Motina jorkio pavojaus nematė ir duoto nurodymo neįspildė. Tuomet pirmininko pavaduotoja įsakė klebonui, kad šis išvarytų mergaitę, nes mokiniai neturį teisės būti bažnyčioje.

TARYBINĖJE MOKYKLOJE

Veisiejai. 1976.II.16 Veisiejų vid. mokyklos direktorius Stabingis, inspektorius Dikšus ir mokykl. Klimčiauskas "areštavo" Veisiejų vid. mokyklos mokinius, dalyvavusius tą dieną šv. Mišiose. "Areštuotieji" buvo verčiami rašyti pasiaiškinimus ir, kaip paprastai tokiais atvejais būna, bauginami, panaudojant visokias šantažo priemones.

LTSR Generaliniam Prokurorui Vilniuje Veisiejų ir Leipalingio vid. mokyklų mokinių tėvų

Pareiškimas

Š. m. vasario 16 mūsų vaikai dalyvavo mūsų užprašytose šv. Mišiose Šlavantų bažnyčioje. Vaikams grįžus, Veisiejų vid. mokyklos direktorius Stabingis su mokytojais Dikšumi ir Klimčiausku jėga juos sulaukė lipančius iš autobusų, nušlavė į mokyklą ir, grasindami kažkokiais elektriniais marškiniais, vertė rašyti pasiaiškinimus.

Rytojaus dieną, vasario 17, Zinkevičius, Gylys ir mums nepažįstamas kapitonas pradėjo vaikus iš naujo tardyti. Nors vaikai buvo nepilnamečiai, tardy-

mas vyko daugiausia be tėvų. Mokytojai tardymo metu pasirodė tik retkarčiais. Kartais būdavo net parašu reikalaujama slėpti tardytojų pastangas vaikus užverbuoti.

Tardytojai klausinėjo, ką vaikai sakę kunigui per išpažintį. Visai grasinami, apgaudinėjami ir gąsdinami vaikai buvo verčiami melagingai liudyti tai, ko visiškai nebuvo. Esą Šlavantų klebonas pamokslė kalbėjęs apie buržuazinę Lietuvos nepriklausomybės šventę, įterpdamas šūkius: "Tegyvuoja nepriklausoma Lietuva!" ir pan. Keturiolikametis Gintautas Soroka tardymo metu buvo mušamas. Nenuostabu, kad po 4-5 val. be pertraukos tokiu tardymu kankinami vaikai kai kurie nesąmoningai rašė ir pasirašė tai, ką diktavo mokytojai, o po to pergyveno baisų nervų sukrėtimą, keletą dienų negalėjo mokytis, naktimis miegoti.

G. Sorokai įvyko psichinis šokas. Paleistas iš tardymo kabineto, jis išsiveržė iš motinos rankų ir bėgo nusižudyti. Jį sulaukė kiti mokiniai. Į namus buvo iškvieštas gydytojas. Nežinrint suteiktos medicininės pagalbos, vaikas tris dienas sirgo ir negalėjo lankyti mokyklos.

Mes, nukentėjusių ir grubiai pažemintų mokinių tėvai, griežčiausiai protestuojame prieš tokį sąžinės laisvės ir LTSR BK 187 straipsnio pažeidimą.

Veisiejai, 1976.III.6

Kapsukas. 1975 Kapsuko vid. mokyklos mok. L. Žilinskaitė klasėje pametė lapelį su Viešpaties malda. Ji radusi mok. I. Jasinskaitę atidavė klasės vadovui Skroblienei. Vadovė paklausė Žilinskaitę, ar tikrai jos ranka rašytas lapelis. Mokinė prisipažino, mokytoja Skroblienė pavadino mergaitę parazituojančiu gyvuliu ir liepė rytojaus dieną be motinos nepasirodyti mokykloje.

Atėjusią motiną mokytoja pradėjo tardyti, ar tikrai jos dukros raštas, ar ji neverčianti dukros kas dieną eiti į bažnyčią ir t.t.

Taip, tai rašyta mano dukros. O į bažnyčią eiti aš jos neverčiu: ji pati eina ir dar dalyvauja bažnytiniam chore, — ramiai atsakė motina.

Palikite ją namuose, — patarė vadovė. Tegul namuose tuo laiku tvarko kambarius. Aš taip pat jai liepsiu neiti į bažnyčią.

Šito nebus. Aš negaliu tylėti, kai iš vaikų sielų išplėšiamas Dievas, — pasipriešino Žilinskienė.

Energingos motinos protesto vengdama, vadovė nustojo mok. Žilinskaitę persekioti.

Šakyna. Šakynos aštuon-

metės mokyklos direktorė Ubavičienė uoliai darbuojasi, norėdama katalikų vaikus padaryti ateistais. 1975 mokslo metų pradžioje direktorė pasikvietė iš rajono dvi lektores ir sukvietė į mokyklą vaikų tėvus. Paskaitininkės sakė mokančios daryti stebuklus — kad žvakės pačios užsidegtų, tik neturinčios nei žvakių, nei kitų priemonių tam "stebuklui" padaryti. Pasitenkino tik pakartodamos nuvalkiotus ateistų šmeižtus Bažnyčios ir kunigų adresu.

DOVANA — I. VELONSKIENĖS SIUNTINIŲ ĮSTAIGA. Greitas išsiuntimas, specialus įpakavimas, žemos kainos. Siuntiniai gali būti įvairaus dydžio (net ir vokuose — banderolėmis). Negalint atvykti, gavę užsakymą, sudarome pageldajamų daiktų siuntinį. Mūsų įstaigai gaunamos visos siuntiniam prekės žemomis kainomis. Darbo valandos nuo 12 iki 6, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 10 iki 6, šeštadieniais nuo 10 iki 5. Sekmadieniais ir pirmadieniais patarnaujama iš anksto susitarus telefonu. Tel. 296-5250. 80-14 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421. Namų tel. 296-5359.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų valanda, šeštad. 4-5 val. WEVD 1330 AM ir 97.9 FM. Music of Lithuania, pirmad. 7:30-8:30 val. vak. WSOU-FM 89.5 anglų kalba. Dr. J.J. Stunim, 1467 Force Dr., Mountain-side, N.J. 07092. Tel. (201) 232-5565.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas, 357 Larkfield Rd., E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 368-3733, namų — vakarais — (516) 757-4296.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A.J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 84-14 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421. Tel. 296-1600, namų tel. TW 7-3061.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidojimo. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

TAISOM RADIOJO IR TELEVIZIJOS APARATUS spalvotus ir paprastus. Pilnas patarnavimas įdėdant naujas dalis. Aptarnaujam Queens ir apylinkės lietuviams. Naujų aparatų neparduodam. Kreiptis tel. 847-0887. Adresas: Mr. Joe Kazlas, 87-15 Myrtle Avenue, Glendale, N.Y. 11227 (2 blokai nuo Woodhaven Blvd.).

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidojimų direktorius, 426 Lafayette St., Newark, N. J. 07105; tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidojimo. Modernios koplyčios, oras vėdinamas.

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421; VI 7-4477

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N. Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami palaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N. Y. 11368. Telef. 779-5156.

MOVED TO LARGER QUARTERS — KORDOL FABRICS by — SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 194 Orchard St. New York, N.Y. 10002, telef. AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsiu artimiesiems — importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltais ir suknelėms. Taip pat šilkinės maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Užsikite ir įsitikinsite!

DALĖ POVILAUSKAITĖ-SELLEI, sav., "Friendly Spirits Wines & Liquors", 146 E. Main St., New Britain, Conn. 06051. Tel. 224-4808. Didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų, mažais ir dideliais kiekiais įvairiomis progoms. Nuolaidos daromos pagal imamą kiekį. Užsakymai priimami ir telefonu, reikalui esant pristatoma į namus be atskiro atlyginimo. Patarnavimas malonus ir sąžiningas.

SPARTA—Rašomos mašinėlės įv. kalbomis, radio, spalv. TV, kompiuteriai, įv. biznio mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

REDDING ELECTRONICS, spalvotų televizijų bei radijo aparatų taisymo krautuvė, rasite visada gerą patarnavimą. Vincentas Kurinskas, išdirbęs 20 m. RCA Service Co., prieš 5 metus su sūnumi James įsigijo krautuvę ir kviečia visus apylinkės lietuvius į patarnavimus pasinaudoti. Adresas: Redding Electronics, 3414 Fulton St., Brooklyn, N.Y., 11208 (tarp Lincoln ir Autumn gatvių). Tel. 647-2327.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiomis progoms. 846-5454-9527; vakare: 835-4149. 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

GARSZVOS LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGOS — ŠERMENINĖS: Haven Hill Funeral Home, Inc., 104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; ir Garszva Funeral Home, 231 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y. 11211. Modernios, erdvios ir vėsinos koplyčios. Jau trečia Garszvos šeimos generacija yra New York State laidojimų direktoriai ir balzamuotojai. Tel. 846-1970. Pageldaujant parūpinamos šermeninės bet kurio miesto daly.

Jau gaunama anglų kalba nauja virimo knyga

LITHUANIAN COOKERY

Agronomės Izabelės Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugams amerikiečiams. Knyga su plastikiniu aplanku, nugarėlė patogiai suverta. 316 pusl. Kaina 7 dol. Persiuntimui pridėdama 50 c. Užsakymus siųsti adresu: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Užsakymam naudokite šią atkarpą:

Užsakau "Lithuanian Cookery" egz. už dol. Persiuntimas

Vardas, pavardė

Numeris, gatvė

Miestas, valstija, Zip

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y., 11207Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351

Second-class postage paid at Brooklyn, N. Y., Post Office

Subscription per year — \$12.00. Single Copy 25 cents

Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujunge AMERIKA, LDS organą DARBININKA ir LIET. ŽINIAS • Prenumerata metams \$12.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuostata • Pavade pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Apie lietuviškus renginius

Visose lietuviškose kolonijose prasidėjo nauji veiklos metai. Organizacijos daro savo susirinkimus. Vienų jų būna parapijų salėse, klubo patalpose, kiti vyksta privačiai.

Rengiami ir pasilinksminimai, baliai, koncertai. Peržvelgę tuos lietuviškus renginius, susidaroame vaizdą apie juos. Jie vienas kitą panašūs, dažnai būna lėkštoki, nes rengėjai nesistengia padaryti programos patrauklesnės, lankstesnės, gilesnės. Tokie parengimai ir publikos daug nesutraukia, nes žmonės mėgsta naujovės, mėgsta pažangą.

Todėl rengėjai turi labai daug kas rūpėti, jei nori, kad lietuviški renginiai taip nesumenktų. Pirmiausia turi pasirūpinti, kad patalpos būtų švarios ir skoningai įrengtos. Pažiūrėkime, kaip atrodo mūsų scenos. Kiek ten dulkių susirenka, o prieš koncertą rengėjai užmiršta pereiti su šlapiu skuduru. Prie uždangos, kampuose rasime ir alaus tuščių buteliukų, sodės skardinių dėžučių. Paliko juos iš praeito lietuviško renginio. Taip ir paskui pasidaro muziejinės brangenybės, nes kartais išstovi užkūstęs gana ilgai, net mėnesius ar net metus.

Pasitenkime padėkoti sales, kiekvienam mūsų koncertui ką nors naujo įnešdami. Seniau didelėm šventėm pripildavo daug medžių lapų vainikų. Čia nėra to papročio, sunkiau pasiekti miškus. Reikia pasitenkinti tik kokiom šakom, gėlėm. Papuoškime sienas ir sceną. Kiekvienoje vietoje rasime žmogų, kuris mėgsta piešti. Įtraukime jį į dekoravimo darbą. Įtraukime jaunimą. Tai bus proga jam ir pasirodyti ir savo talentą ugdyti. Puošdami naudokime kuo daugiau lietuviškos ornamentikos. Kiek daug yra lietuviškų ornamentų, pritaikytų įvairių progom. Tai galima ir sau tinkamą surasti ir pasipuošti sales.

Kai jau turime planus, kaip pasipuošime, pasidėkuruosime, suplanuokime ir kultūrinę programą. Tegu nebūna nė vieno renginio be kultūrinės programos.

Pavyzdžiui, New Yorko Liet. Moterų Klubas, rengdamas Atvelykio popietę, visada turi programą. Būna tai paskaita, koncertas. Visi prie to priprato ir savaime tos dalies laukia. Ji būna pirmoji, o tik po jos prasideda vaišės.

Tas pats Moterų Klubas visada paieško naujų talentų, jaunų žmonių. O kad taip darytų visi, kad kuo daugiau jaunimo išvestų į sceną, į lietuvišką gyvenimą. Ir čia traukime jaunus žmones pasirodyti. Tai bus paskatas jiems. Drauge ir pripras prie lietuviškos bendruomenės ir savaime įsijungs į jos gyvenimą.

Reikia dar pasisakyti dėl repertuaro. Ateinantiems iš šio krašto konservatorijų, sunku yra susidaryti ar parengti lietuvišką repertuarą. Mokyklos parengiamas kitoks jų repertuaras, parengiamas pagal operų, tarptautinių dainų pavyzdžius.

Toks repertuaras jauniems žmonėms labiau prieinamas negu lietuviškas. Lietuvišką repertuarą turi kiekvienas individualiai išstudijuoti, parengti, nes mokytojai, nepažindami lietuviškos muzikos, mažai jiems tepadeda. Bet ir tokiu atveju reikia nesigailėti laiko ir trūso. Lietuviškas dainas ar kūrinius rengiant, reikia įdėti tiek pat trūso, kiek įdedama į garsųjų autorių kūrinius. Net dar daugiau. Tada ir jie gerai skambės.

Baigiant noris prisiminti, kad tegu visur ir visi propaguoja lietuviškas dainas, savus kompozitorius. Mum-patiem pirma reikia domėtis savo muzika, traukti ją iš kompozitorių stalčių ir nešti į sceną, kad visi juos girdėtų ir matytų.

Pranciškus popiežiaus audiencijoje

1210 birželio mėnesį popiežius Inocentas III Laterano audiencijoje priėmė menkutį, jauną vyrą su žvaliomis akimis, apsirengusį apdriskusiais drabužiais ir kaimiečio gaubtuvu, apsiuosusį virve ir basakojį, nešiojantį tik sandalus. Taj buvo Pranciškus Bernadonė, atvykęs iš Umbrijos, Asyžiaus miesto, su dvylika draugų, neturtingai apsirengusių, kaip ir jis.

„Ir vėl kiti!“ — neabejojamai sušuko popiežius. Iš tikro, jis niekuomet nesutiks priimti tų bastūnų, nebent Asyžiaus vyskupas Gvidas ir kardinolas Colonna jam rekomenduotų. Net mažoji Umbrija nieko bendro neturi su tais keliaujančiais pranašais, kartais grasinančiais Bažnyčiai evangelijomis, sujaudinančiais visas vyskupijas, reikalaujančiais pakeisti krikščionišką gyvenimą. Nė vienas nebuvo tikras, kad jie nebūtų kokių valdėnų ar patarinių sektų parėjūnai.

Pranciškus pradėjo su užsidegimu, tačiau mandagiu balsu kalbėti. Kalbėjo be perdėjimo, ramiai ir su įtikinančia jėga, reiškiančia atsidavimą kilniam idealui.

ŠV. PRANCIŠKUS — TOBULIAUSIAS KRISTAUS PAVEIKSLAS

BENVENUTAS
RAMANAUSKAS, OFM

Popiežių, tyliai beklausanti, apėmė nesuprantama baimė, bet vis dėlto ji užliejo džiaugsmo srovę. Praeitą naktį jis sapnavo sapną. Laterano bazilika sušvyravo griūti. Bet ten atėjo Kristus siųstas vyras, kuris savo pečiais atlaikė beyrancias sienas ir sulaukė jos griuvimą. Mažas, silpnutis, visai jaunas vaikas, asketišku veidu ir žvaliomis akimis, apsirengęs kaimietiška, iš tikrųjų yra tas vyras, kuris dabar stovi prieš jį.

Popiežius Inocentas III buvo geras žmonių teisėjas. Jis tuojau susidarė nuomonę apie Pranciškų. Jame jis nematė išdidumo bruožų nei didingų idėjų. Pranciškus nenorėjo kurti naujo ordino ir nemėgino dėstyti namie parašytos regulos. Klausinėjamas apie pagrindinius jo tikslus, jis atsakė Šventraščio trimis skirsneliais. Pirmas: „Jei nori

būti tobulas, eik, parduok, ką turi, išdalyk vargšams... ir sek paskui mane“ (Mt. 19, 21). Antaras: „Niekas neimkite kelionei: nei lazdos, nei krepšio, nei duonos, nei pinigų...“ (Lk 9,3). Trečias: „Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada pats savęs, tepasiima savo kryžių ir teseka manimi“ (Mt. 16, 24).

Toks nuostabus paprastumas popiežių paveikė. „Iš tikrųjų šis šventas vyras nori atstatyti Dievo Bažnyčią ir jos pamatus!“ — sušuko jis ir apkabino Pranciškų. Tada kreipėsi į jo mažą būrelį: „Eikite su Viešpačiu, mano broliai, ir, Viešpaties malonės įkvėpti, skelbkite visiem atgailą. Po to, kai Visagalis padaugins jus skaičiumi ir malone, sugrįžkite pas mane su džiaugsmu, ir aš duosiu daugiau teisių ir pavesiu jums daug dalykų su tikru pasitikėjimu“ (1 C 33).

Pranciškus išvaizda

Tuo metu Pranciškus buvo jaunas vyras, vos dvidešimt aštuonerių metų; mažo ūgio, liesas, tačiau būdingos išvaizdos, kurią matom visuose žinomuose atvaizduose. Mažas, siauras veidas, menka barza. Veido bruožai — taisyklingi ir tobuli. Didelės, juodos, spindinčios akys. Lūpos pasinuosusios šypsniui. Tačiau vienas iš puikiausių ir vienas iš pirmųjų paveikslų, pieštas Cimabue, esąs Šv. Pranciškaus bazilikoj, Asyžiu, atidengia ir parodo taip pat ir kontempliatyvią šventojo sielą.

Visi jo biografai, kurie asmeniškai jį pažino, aprašo jo charakterį, darniai atitinkantį jo išorės išvaizdą.

Poetas ir dainius

Šis ypatingas vyras taip pat buvo ir poetas. Panašiai, kaip trubadūrai iš Prancūzijos, kurios vardą jis nešiojo ir kurios kalba mėgo kalbėti. Anie trubadūrai giedoję meilės džiaugsmą ir šio pasaulio grožį. Pranciškaus siela plačiai buvo atvira tyram ir nesugadintam gamtos įkvėpimui, panašiai kaip pradžioj Adomui, rojoj. Tikėjimas, kuris kitus vedė prie siaurų taisyklių, jam nebuvo sava dogma ar griežtas įstatymas, bet džiugus jausmas, mistinis dėkingumas.

Sutvertas pasaulis prieš jį buvo išskleistas pirmąsiai nekalnų, todėl jis žiūrėjo į vėją, ugnį, vandenį ir net į pačią mirtį kaip į brolius ir seseris; todėl jis taip pat vieversėliam sakė klausytis jo žodžių, ir plėšreji

vilkai su juo sveikinosi. Per jį į krikščionišką simfoniją buvo įvestas naujas tonas, neapsakomo tyrumo ir gilumo tonas.

Jaunystė

Pranciškus gimė 1182 Asyžiaus mieste, kuris atrodė toks išdidus tarp Umbrijos kalvų. Gyveno kaip ir kiti jo amžiaus jaunuoliai. Nors krikščionis pagal krikštą ir tikėjimą, jis mažiau rūpinosi malda, negu daina ar žaidimais. Rūpinosi išgyti pinigų. Įsileido į nereikšmingas kautynes. Anuomet buvo madoj žiaurūs karai tarp Italijos miestų. Būdamas karo belaisviu Perugijoje, pradėjo giliau susimąstyti. Po vienerių nelaisvės metų grįžo namo, bet su tokia palaužta sveikata, kad turėjo gulėti lovoje. Tyloj praleido daug valandų, kurios buvo palankesnės artintis prie Viešpaties, negu praleistos veikliame gyvenime. 21 metų jaunuolis išgirdo Dievo šauksmą. Nuo to laiko jis visuomet pasiliko belaisvis Viešpaties rankose.

„Pranciškau, eik, atstatyk mano begriūvančią Bažnyčią!“

Pranciškus atpažino Viešpatį dvokiančiame raupsojajame, kurį sutiko pakelėj ir pabučiavo. Jis atpažino Viešpatį vienatvės maldų valandomis, praleistomis kalnų olose. Tai buvo Viešpaties, kuriam tuo metu kelionėj Romon jis norėjo tarnauti. Nuostabiliausia ir paslaptingiausia diena buvo, kai jis meldėsi prieš seną bizantinį Nukryžiuotąjį apgriuvusioj Šv. Damijono koplyčioj (1205). Jis išgirdo Viešpaties žodžius: „Pranciškau, eik, atstatyk mano begriūvančią Bažnyčią!“

Čia kaip tik prasidėjo didelė pranciškonų epinė poema.

Galusiai Pranciškus suprato Viešpaties įsakymą: jis turi visko atsisakyti, net savo nuosavybės, ir sekti Viešpatį!

Susižiedavimas su neturtu

25 metų amžiaus Pranciškus nusprendė būti beturčiu su Neturtingiausiu iš beturčių. Visiškas atsisakymas nuo žemiškų gėrybių buvo jo mokymo branduolys. Šis nuostatas, iš visų Evangelijos nuostatų sunkiausias, buvo vienintelis savo rūšies įnašas į Bažnyčios reformą. Neturtas jam reiškė daugiau negu, pvz., šv. Bernardui, daugiau negu vėliau jo didžiam bendraliui šv. Domininkui.

(nukelta į 4 psl.)

Šv. Pranciškaus portretas, pieštas dail. Cimabue 1280 metais.

EVOLIUCINIO
MADINGUMO
ĮVAIROVĖS

DR. TOMAS ŽIURAITIS, O.P.

13

Apie kokį čia panašumą kalba evolucionistai? Apie kunišką panašumą jie čia kalba, nenorėdami turėti kitokios kalbos, liečiančios ne tik skirtumą, bet esminį — dvasinį skirtumą, esantį tarp žmogaus ir gyvulių, neišskiriant ir „žmoginių beždžionių“, „atsiradusių“ nuolatinio, laipsniško, nepertaukiamu „žmogėjimo“ būdu, sakykime, evoliucijos procesui veikiant.

Beždžionės panašumas į žmogų. Tokio panašumo pats svarbiausias rodiklis esąs kuniškumas, paremtas morfologijos duomenimis. (21) Todėl žmogus turėjęs išsivystyti iš beždžionės. Taip samprotavo Darwinas, Haeckelis ir kiti. Darvinas pagaliau atsisakė kildinti žmogų iš beždžionės. Tada pradėta beždžionę ir žmogų kildinti, išvystyti iš hipotetinio bendro kokių keturkojo, (22) iš kurio „išsivystė“ tik žmogui tinkamas protėvis, priklausąs primatų šeimai. Tas tinkamas žmogaus kilmės primatas — tai hominidai.

— irgi beždžioniškos prigimties prasimanytas gyvulys, apie kurį esame užsiminę šio straipsnio 6-je išnašoje. Keičiamis ir prasimanomi beždžionių pavadinimai, bet dėl to nepasikeičia tikrasis žmogaus „protėvis“ — vienokia ar kitokia beždžionė, turinti iš visų gyvulių daugiausia panašumą į žmogų. Beždžionės panašumas į žmogų paverčiamas žmogaus kilmės priežastimi, kurios dėka žmogus ir „išsivystė“ iš hominido, skambančio moderniau, švelniau, o ne tiesiog beždžioniškai.

Tačiau toks skambėjimas iš esmės aidi grynai „beždžioniškai“, mėginant įrodyti, kad vis dėlto tas panašumas rodo žmogaus išsivystymą iš beždžionės, nors ši ypač šiais laikais hominidu vadinama. Štai kodėl beždžionės buvo ir tebėra mėgiamiausios evolucionistų gyvuliai, žmogaus kilmės „tikrieji“ primatų primatai, nepagaileję mums hominidų.

Dabar kritiškai pasvarstysime tą panašumą, kuris vadinamosios evoliucijos proceso dėka tapo net žmogaus kilmės evoliucine „priežastimi“. Kad tas svarstymas ir šį sykį būtų lengvai suprantamas, pateikiame jį štai kokiais svarbiausiais pavyzdžiais.

Vaikai yra labiausiai panašūs į tėvus, beždžionė iš visų gyvulių daugiausia turi panašumą į žmogų. Taigi tėvai išsivystė iš savo vaikų, o žmogus — iš beždžionės. Štai kokią nesąmonę atskleidžia evolucionistų samprotavimai apie žmogaus išsivystymą iš beždžionės tik dėl to, kad beždžionė yra toks gyvulys, kuris daugiausia turi panašumą į žmogų. Tokius evolucionistų samprotavimus vadiname beždžionišku kriterijumi. Pagal šį kriterijų, žmogus turėjo išsivystyti iš beždžionės. Tokios išmonės įvairovės atskleidžia beždžioniškumą, t.y. pačių evolucionistų kriterijus, parodytas jo galutinės išvados. (23).

Beždžionės skirtingumas nuo žmogaus remiamas irgi beždžionišku kriterijumi. Tokie vokiečių mokslininkai, kaip Johannes Ranke (fiziologas, antropologas), Rudolf L. C. Virchow (patologas, antropologas, ląstelinio ligų mokslo pradininkas, tebeturįs teigiamą įnašą beveik kiekvienai medicinos sričiai), arba tokie prancūzų mokslininkai, kaip Pierre M.

Boule (antropologas, geologas, paleontologas, paleoantropologas) ir Henri V. Vallois (antropologas, žinomas ir paleontologas), bei amerikiečių jau mums žinomas prof. Dr. John N. Moore štai kokius dalykus yra įrodę beždžioniško kriterijaus nenaudai. Pateikiame jų tyrinėjimų duomenų svarbiausią sintezę, su kuria turėtų sutikti ir kiekvienas evolucionistas, nenorėdamas (bent žemiau kritikos) pats sau prieštarauti.

Kiekvieną žmogaus kaukuką tiksliai galima atskirti nuo atitinkamo beždžionės kaukuko, nes jie turi specifinį, savo pavaldą. Žmogaus kūnas ir stuomuo yra tiesūs. Jo kaulų sluoksniai turi kitokią organizmą sudėtį, negu beždžionės kaulų organizmą sudėtis. Tų sudėčių nepakeitė ir nepakeis jokia „evoliucija“, kaip ji nepakeitė ir nepakeis pačios prigimties: tiek žmogiškos, tiek gyvuliškos, tiek augališkos.

Žmogaus galvos kiaušas yra žymiai didesnis, negu beždžionės. Beždžionės kiaušo dydis lygus vos trečdaliui žmogaus kiaušo dydžio, nesileidžiant čia į tų kiaušų apskaičiavimus kubiniais centimetrais.

Žmogaus žandikauliai labai skiriasi nuo beždžionės žandikaulių. Šį skirtumą tarp žmogaus ir beždžionės parodo ir vadinamasis Campero kampas, ku-

rij gauname išvedę dvi tiesias linijas iš viršutinio priekinio danties šaknies į klausos nervą ir į kaktos viršų. Net „pažangiausių“, į žmogų panašusių beždžionių kaukolėse išmatuotas toks kampas siekia ne daugiau kaip nuo 30 iki 35 laipsnių; negrų kaukolėse — nuo 70 iki 75 laipsnių, europiečių ir baltavėdžių amerikiečių — nuo 80 iki 90 laipsnių.

(Bus daugiau)

(21) Morfologija (gr. „morphe“, — forma, pavidalas ir „logos“ — sąvoka, mokslas) — tai mokslas, tiriantis gyvūninių (ir augalinių) organizmų formą, pavidalą ir sandarą bei kilmę. Morfologija — tam tikro mokslo kompleksas, kuriam paprastai priskiriama anatomija bendrąja prasme ir lyginamoji anatomija. Embriologija (biologijos skyrius, tiriantis gemalinę organizmų raidą, plėtrą), histologija (mokslas apie daugialąsčių gyvūnų ir, aišku, žmogaus audinių — šių sandarą, raidą ir t.t.), paleontologija (mokslas apie iškastinius organizmus — jų fosilijas ir visų geologinių epochų gyvosios gamtos raidą, labiausiai transformistų piktnaudžiaujama). Kalbama, pavyzdžiui apie gintarą. Žodis „mor-

fologija“ vartojamas daugelyje mokslo sričių.

(22) Hipotetinis (gr. „hypothesis“) — dėstomas dalykas, remiamas hipoteze, t.y. moksliniu spėjimu. Hipotetinis sprendimas — tai toks loginis sprendimas, kuriame vyrauja tokia „formulė“: Jeigu...tai...; jeigu evoliucinis transformizmas yra biologijos mokslo dėsnis, tai jis nėra teorija.

(23) Beždžionišku kriterijumi pasižymi, pavyzdžiui, tėv. E. L. Bone, Jėzuitas, toje amerikiečių „New Catholic Encyclopedia“. To kriterijaus primityviausias pavyzdys, pateiktas L.D-no, yra šitoks: „Nuo to laiko (evoliucijos) teorija tapo vienu iš esminių modernaus mokslo principų. Ji jau priimama nebe kaip aiškinamoji hipotezė ar net kaip teorija įprastine prasme, bet kaip mokslinis faktas, be kurio žinomoji realybė negali būti suprantama... Kaip žmogaus evoliucijos mokslinis tyrinėjimas rodo, kano vystymasis iš žemesnių gyvių, apimant ir žmogų, yra lygiai gerai įrodytas, kaip ir kiekvieno gyvulio filogenija. Tuo būdu žmogaus fizinės evoliucijos faktas yra tikras, ir toji evoliucija yra priimama kaip faktas šių dienų fizinių bei kultūrinių antropologų“ (LDPO; mano pabrėžta — T.Ž.).

ŠV. PRANCIŠKUS — TOBULIAUSIAS KRISTAUS PAVEIKSLAS

(atkelta iš 3 psl.)

Neturtas Pranciškui buvo aukščiausias tikslas, ne tikrai priemonė, tikras šventumo atbaigimas: „Verčiau ieškokite jo karalystės, o visa tai bus jums pridėta“ (Lk 12, 31).

Eikite ir skelbkite...

Vientulystės ir kontempliacijos gyvenimą pasirinkti Bernardonės sūnui, be abejo, buvo didelis dalykas. Bet Bažnyčiai tuo metu daugiau reikėjo apaštalų, negu atsiskyrėlių!

Pranciškus galvojo: „Eik ir skubėk!... Prieš tavo akis stovi kelias, miestas, kaimas, namai! Tik čionai sutiksi žmones! Nu-eik ir ieškok, bet nelauk jų bažnyčioj! Dievo žodį nunešk ten, kur jo nelaukia ir nepageidauja! Nesų taiką ir ramybę!“

1209 vasario 24 šv. Motiejaus šventėj, Pranciškus vienas klausė mišių šv. Damijono koplyčioj, kurią savo rankomis jis buvo atnaujinęs. Išgirdo kunigą beskaitantį evangeliją: „...eikite ir skelbkite, jog prisiartinio dangaus karalystė...“ (Mt. 10, 7).

Jis turi palikti tą palaimintą vientulystę tarp pievų ramybės ir paukščių giesmės. Jis turi keliauti visur, skelbdamas gerąją Naująją. Pranciškus traukia Asyžiaus link ir savo gimtojo miesto aikštėj pradeda pamokslauti.

Pirmieji jo sekėjai

Anie laikai buvo paslaptingi ir puikūs. Dorovė nebuvo iškylusi aukščiau kaip šiandien. Tačiau tuomet buvo kažkas spontaniško, savaimingo, kažkas instinktyvaus dvasinės atmosferos.

Pranciškus savo misiją pradėjo su prancūziška daina, idant pažadintų liaudį; paskui jis pradėjo pasakoti apie Dievą ir jo teisingumą, apie atgailą ir savęs atsižadėjimą... Buvo sujungta daug širdžių. Atsirado pirmieji jo sekėjai: Bernardas Kvintavalius, Petras Čatana, Egidijus, Silvestras, Morikas... Net dvylika įvairaus amžiaus, turtuolių ir kaimiečių, vienas darbininkas ir riteris. Net du kunigai prisiliejo prie to būrelio. Su dvylika šalia savęs Pranciškus ryžtingai keliauja Romon ieškoti popiežiaus nuosprendžio.

Apashtalavimas

Pop. Inocento III padaršini-mas suteikė būreliui gyvybinę energiją. Iš Rivo Torto, netoli Asyžiaus, vienuolyno, kur jie

buvo prisiglaudę, broliai poromis keliavo į visas puses — tos šalies miestus ir kaimus. Naujas broliškos meilės dvelkimas pasisklydo aplinkui, kur tik jie pasirodė. Asyžių jaunuolio šventojo balsas sutakė besiginčijančias partijas.

Pašaukimų buvo toks skaičius, kad nebetilpo Rivo Torte. Buvo įsteigtas kitas, Angelų Karalienės, vienuolynas, kuris pasi-liko garsus savo Porciunkulės atlaisdais. Netrukus visa vidurinė Italija matė keliaujančius mažesnius brolius.

Grafaitė Klara

Tuo metu Asyžių gyveno grafaitė Klara, kuri žavėjosi šv. Pranciškaus dvasiniu gyvenimu. Buvo puikios išvaizdos. Jos laukė graži ateitis. Tačiau, išgirdusi Asyžiaus katedroj pamokslaujantį Pranciškų, ryžosi visko atsisądėti.

1212 Palmių sekmadienį slap-tai paliko savo tėvų namus, ir, pasisakiusi Asyžiaus vysk. Gvidui apie savo pašaukimą, pavėdė save Pranciškaus vado-vybei. Netrukus prie šv. Dami-jono buvo įkurtas pirmasis klari-sų vienuolynas. Tokia buvo ne-turtingųjų klarių ordino kilmė.

Pirmieji pranciškonų kankiniai

1215 Romoj buvo sušauktas Laterano I visuotinis Bažnyčios susirinkimas. Jame dalyvavo ir Pranciškus. Popiežius maloniai jį priėmė. Konsilių tėvai labai priešinosi naujų religinių ordi-nų steigimui ir paskelbė, kad vi-sos naujos brolijos turi priimti kokio nors kito ordino regulas. Tuo pačiu popiežiaus paskelbė, kad Asyžiaus atgailotojų ordinas jau buvo užtvirtintas.

Pašaukimai daugėjo, neišskir-iant nė mokytų žmonių, kurie džiugiai nusizėmino su nusi-žeminusiais broliais.

Netrukus mažesnieji broliai, kaip jie vadinosi, taip padidėjo skaičium, jog Pranciškus jau ga-lėjo pasiųsti juos toliau, į kitas šalis. Pirmoji misija buvo į Pran-cūziją, Vokietiją, Ispaniją. 1221 pranciškonų ordinas paplito vi-sur.

1221 Pranciškus, Asyžiaus pranciškonų kapitulų išgirdęs apie nukankintus brolius, su džiaugsmo ašaromis akys tarė: „Dabar aš galiu drąsiai pasaky-ti, jog turiu penkis tikrus ma-žesniusius brolius“ Jie buvo nukankinti Maroke 1220 sausio 16.

Gi Lietuvos žemes pirmieji pranciškonai misininkai pasiekė 1247.

1248 pranciškonų ordinas jau turėjo misijas 23 vietovėse.

Pasauliečiai pranciškonai — tretininkai

Tuo tarpu pradėjo klestėti kita pranciškonų atžala. Tai III-asis pasauliečių ordinas, kurio nariai, vyrai ir moterys, laikėsi regulos, panašios į mažesniųjų brolių. Daug pasauliečių žmo-nių troško aukotis. Katalikų Baž-nyčiai III-asis pasauliečių pran-ciškonų ordinas davė kilnių ir šventų asmenybių. Jų eilėse ma-tom Prancūzijos karalių šv. Liudviką, šv. Elzbietą Tiurin-gietę, poetą Dantę, dailininką Giotto, jūrininką Kolumbą, fizi-ką Galvanį ir kitus. Prie III-ojo ordino priklausė 20 popie-žių, įskaitant paskutiniuosius di-džiuosius popiežius: Leoną XIII, šv. Pijų X, Benediktą XV, Pijų XI, Pijų XII, Joną XXIII ir Pau-lių VI. Tretininkais taip pat bu-vo žymūs kardinolai, arkivysku-pai, vyskupai ir kunigai.

Stigmos

1224 rugsėjo mėnesį Pran-ciškus nukeliavo į Alvernos kalną — tarp saulės šviesos ir paukš-čių giesmės. Ten karštai meldė-si. Rugsėjo 17 ekstatėje jis pa-matė lekiantį serafiną su še-šiais sparnais, nešantį Nukry-žiuotojo atvaizdą. Po to Pran-ciškaus rankose, kojose ir šone buvo išpaustos Kristaus kančios kraujuojančios žymės. Jėzaus Kristaus kančios liudininkas da-bar savo kūne turėjo jo žai-das — stigmas.

Po to įvykio Pranciškus gyve-no žemėj dar dvejus metus.

Šeši mėnesiai prieš savo mir-tį šv. Pranciškus buvo nuvykęs į Sienos miestą gydytis akių. Broliai buvo susirūpinę jo nega-lavimais. Nesveikas, išsekęs, mažne aklas, kankinamas šurkš-taus gydytojo, tvirtinančio, kad, pritaikydamas prie jo smilkinų labai karštą geležį, jis pagydy-siąs akių uždegimą, Pranciš-kus išsilaikė, džiugus giedrumas ir sielos kilnumas šlovino Vieš-patį.

Testamentas

Padiktavęs paskutinę savo va-lią ir testamentą, kuriame jis priminė savo misijos turinį Baž-nyčiai, šventam kunigui Bene-diktui, kuris kartais aukodavo mišias, kai jis sirguliuojo, tarė: „Pažymėk, kad aš laiminu visus savo brolius, kurie yra ordine ir kurie ateity įstos iki amžių pa-baigos. O kadangi dėl mano li-gos ir kentėjimų negaliu kalbėti, šiuose trijuose trumpuose žo-džiuose atidengiu savo valią ir troškimą visiem čia esantiem ir būsimiems broliams, būtent: jie turi mano atminimo, mano palaiminimo ir mano testamento ženklą mylėti, kaip aš juos my-lėjau ir myliu. Visada jie turi mylėti ir šventai laikytis švento neturto, visada jie turi būti klus-nūs Romos kurijai ir šv. Moti-nai Bažnyčiai“ (Spec. perf. 37). „Aš šauktinai Dievo šau-kiusi...“

Paskutinę valandą šventasis prašėsi, kad jį nugabentų į Por-ciunkulę, kuri priminė jo jau-nystę. Ten prie vienuolyno ne-šėjam liepė sustoti, ir paskutinį kartą jis palaimino Asyžių. Tuomet jis prašė brolius Angelą ir Leoną dar kartą sugiedoti Saulės giesmę, prie kurios jis pridėjo vieną posmelį — „mūsų sesei mirčiai“ šlovę.

1226 spalio 3 šeštadienio sute-moj, būdamas beveik bežadė būtybė, jis pajėgė užtraukti psal-mę: „Aš šauktinai Dievo šau-kiusi“ (ps. 141). Tuoj ir mirė.

„Tobuliausias mūsų Viešpaties paveikslas...“

Toks vaisingas buvo jo triū-sas, kad pop. Benediktas XV išsireiškė: „Tobuliausias mūsų Viešpaties paveikslas, kuris kada nors gyveno“. Jis aprūpino Bažnyčią nauja jėga. Priešais valdžią suirutę pastatė neįvei-kiamą Evangelijos galią, jos tik-rą paprastumą. Jis krikščionybei

JAV prezidento Fordo žmona Betty Ford (centre) rugėjo 5 atidarė lietuvių tautinių šokių šventę ir pasveikino 12,000 žmonių minią bei šokejus. Garbės prezidiume iš kairės stovi: M. Jakaitis, Vidurio Vakarų LB apygardos pirm., J. Gaila, LB Krašto valdybos pirm., dr. M. Kuropas, prezidento Fordo asistentas etniniam reikalui, B. Juodelis, tautinių šokių šventės komiteto pirm., senatorius Charles H. Percy, ponis Betty Ford, V. Adamkus, pasirūpinęs ir tvarkęs prezidentinės atvykimą, gubernatorius Walker su žmona, B. Nainys, PLB pirmininkas, ir dr. K. Bobelis, Altos pirm. Nuotr. E. Mankaus

MADGALENAI GALDIKIENEI 85 METAI

Magdalena Galdikienei, tai dinamiškai idealistinių pažiūrų asmenybei, rugsėjo 26 suėjo 85 metai amžiaus. Graži ir reikš-minga suaktas. Lietuvos katali-kės moterys, o taip pat ir tos lietuvių, kurios prie katalikų organizacijų nepriklauso, bet su-kaktyvininkės darbus ir nuopel-nus žino, su didžia pagarba ir dėkingumu tą suaktį mini ir Magdalena Galdikiene nuošir-džiai sveikina. Jubiliatę yra gili, turininga ir kūrybinga asme-nybė, šviesus ir patrauklus pa-vyzdys visiem.

Magdalena Galdikiene gimė tautiškai susipratusioj katali-kiškoj Draugelių šeimoj. 1912 Marijampolėj baigė gimnaziją ir tuoj apsisprendė siekti aukštojo mokslo, pasirinkdama savo tėvo profesiją — pedagogiką. Tais pa-čiais metais įstojo į Petrapilio aukštąjį pedagogikos institutą. Ji baigus, gimnazijos mokytojos cenzui gauti reikėjo atlikti vie-nerių metų mokytojos praktiką. Instituto vadovybė jai pasiūlė vykti į Sibirą. Nors tai buvo toli-mas kraštas, ji pasiūlymą priėmė ir į paskirtą vietą išvyko. Vyko traukiniu ir arkliais, ir ta kelionė jai truko dvi savaites. Jaunai studentei toks žygis buvo ne tik sunkus, bet ir pilnas pavojų bei rizikos. Paskirtą vietą pasiekusi laimingai, po metų sėkmingo darbo ir neįprasto gyvenimo Si-bire gavo puikias atestacijas, o kartu ir gimnazijos mokytojos diplomą.

Giliai tautiškai susipratusi ir išsilgusi lietuvių, su malonumu priėmė kvietimą dirbti mokyto-jos darbą Tambovo lietuvių gimnazijoje. Jai čia patiko dirbti su lietuvaiteimis. Buvo jauku lietuviškoj kolonijoje. O taip pat buvo labai svarbu, kad netoli gyveno jos sužadėtuosius Ado-mas Galdikas, kurį dabar mes pažįstam kaip gabų, išradiną ir labai kūrybingą dailininką. 1917 kun. V. Draugelis suteikė jiems moterystės sakramentą, ir nuo tada susiliejo į vieną dvi kil-nios širdys, kurių viena su dide-liu pasiaukojimu reikėsi vi-

suteikė pamaldumo dvasią, su-prantamesnę, negu kad šv. Ber-nardas, pilną entuziazmo ir dė-kingumo.

Rusų religijos filosofas Mika-lojus Berdiajevas (m. 1948) Pranciškų pavadino reikšmin-giausiu krikščioniškosios istori-jos pasirodymu.

1228 liepos 15 pats pop. Gri-galius IX, atvykęs Asyžių, pas-kelbė Pranciškų šventuo-ju ir spalio 4-ąją paskyrė jo šventės diena.

Gi pop. Pijus XI 1925 šv. Pranciškų paskyrė viso pasaulio Katalikų Bažnyčios akcijos globėju.

suomeniniame, politiniame ir pedagoginiame darbe, o kita, savo didžio talento vedama, kū-rė gražų, nuostabią spalvingą dailės pasaulį.

Sakoma, kad visuomeninis darbas nesanti tik paprasta dar-bo sritis; tai kartu esąs ir menas. Menininko gi negalima pa-daryti, jis tokiu turi gimi. Į-sižiūrėję į Magdalenos Galdiki-ės gyvenimą ir darbus, turim sutikti, kad visuomeniškumas jai yra prigimtas. Nuo 15 metų amžiaus ji jau dalyvavo slaptuo-se lietuvių susirinkimuose, dai-navo choruose, vaidino dramų rateliuose. Studijų metu Petra-pily galutinai susiformavo jos katalikiškoji pasaulėžiūra. 1912 suorganizavo ateitininkų būrelį ir sėkmingai vienerius metus jam vadovavo. 1918, kai sugrįžo į Lietuvą, ji jau buvo išaugusi į sąmoningą ir pilną asmeny-bę, su dideliu mokslo žinių tur-tu. Jai rūpėjo lietuvių moters, ypač katalikės, padėtis, keliai ir susiorganizavimas.

1919, susidarius aktyvių katali-kių moterų būreliui, buvo at-gaivinta Lietuvių Katalikų Mo-terų Sąjunga; jos skyriai plačiu tinklu aprėpė visą Lietuvą. M. Galdikiene vadovavo tai sąjungai 20 metų. Čia ji parodė nepaprastai daug kantrybės, iš-tervės, sugebėjimo, iniciaty-vos ir idealaus moteriško pasi-aukojimo.

Politika yra daug lemiantis gyvenimo laukas; nuo jos pri-klauso ne tik valstybės tvarka bei saugumas, bet taip pat ir kultūrinis klestėjimas. Magdale-na Galdikiene nedelsdama jungėsi į krikščionių demokratų eiles, buvo išrinkta į seimą, va-dovavo moterų frakcijai, daug rūpinosi ir dirbo, kad būtų ly-gios moterų teisės visose gyve-nimo srityse. To darbo pada-riniai buvo puikiai.

Atėjo 1940 metai. Sovietų Ru-sija okupavo Lietuvą. Tada tai buvo liūdniausi metai visoj ilgoj Lietuvos istorijoj. Rusiškasis ko-munistinis režimas naikino vis-ką: žmones, turtą ir kultūrinės vertybes. Tuo pačiu įniršimu naikino visą organizuotą tautinį bei religinį gyvenimą. M. Galdi-kiene, kaip ir visų kitų, gyveni-mas pasikeitė pagrindinai, vi-suomeninis darbas pasidarė nebeįmanomas, ir ji užsidarė sa-vo namuose, nežinodama, ką at-neš rytojus. Taip išgyveno pir-mąją Sovietų Rusijos okupaci-ją ir po to sekusių nacių Vokie-tijos okupaciją.

1944, sovietinei priespaudai grįžtant atgal, Adomas ir Mag-dalena Galdikai su tūkstančiais kitų tautiečių pasitraukė į Va-karus. Atsidūrę tremty, Galdikai nepasimetė: Adomas kūrė nuo-stabių dailės kūrinių ir toliau,

o Magdalena organizavo katali-kes moteris.

Gera mokant svetimas kal-bas, M. Galdikienei buvo ne taip sunku atnaujinti ryšius ir į-sijungti į tarptautinį gyvenimą, kad ten galėtų kelti pavergtos Lietuvos klausimą. Susisiekiusi su centro valdybos narėmis, su-tarė Lietuvių Katalikų Moterų Sąjungą vėl įjungti į Tarptauti-nę Katalikų Moterų Uniją, ku-rioj LKM Sąjungai buvo pripa-žintos pilnos nario teisės atsto-vauti Lietuvai. Sumanios centro valdybos narės, 1951 metais su-sirinkusios Paryžiu, įkūrė „Pasa-ulio Lietuvių Katalikų Moterų Organizacijų Sąjungą, kad ga-lėtų sujungti visas po pasaulį iš-sibarsčiusias lietuves katalikes moteris. Tai atlikusios, jos sugė-bėjo pasiųsti savo atstovę į Tarp-tautinę Katalikų Moterų Uniją. Atstove buvo paskirta Birutė Venskuvienė, gyvenanti Pary-žiu. Šiuo metu Birutė Vensku-vienė yra pakartotinai perrenka-ma į vyriausią tos unijos vado-vybę.

Pasibaigė karas, bet svajonės sugrįžti į Lietuvą neišsipildė. A. ir M. Galdikai, kelerius me-tus pagyvenę Paryžiu, persikėlė į JAV. Kaip visi, taip ir jie turė-jo pradžioj asmeniškų rūpesčių ir sunkumų, bet pamažu juos į-veikė. Magdalena Galdikiene, būdama PLKMO Sąjungos pir-mininke, greitai susisiekė su Amerikos Katalikų Moterų Or-ganizacijų Sąjunga. Jubiliatės sumanumo dėka PLKMO Sąjun-ga išliko savarankiška organiza-cija, nebuvo įjungta į Amerikos Katalikų Moterų Organizacijų Sąjungą ir dabar dalyvauja tarp-tautiniame katalikų moterų or-ganizuotame gyvenime Lietu-vos vardu, atstovaudama Lietu-vos katalikėm moterim.

Tas teisinis statusas yra mum labai svarbus, ir PLKMO Są-junga per savo atstovę tą teisę sėkmingai naudoja. Birutė Vens-kuvienė kasmet dalyvauja studi-jų dienose, suvažiavimuose ar kongresuose. Kiekviena proga, žodžiu ar raštu, informuoja ten suvažiavusias 62 tautų atsto-ves apie pavergtą Lietuvą, ten vykstančią priespaudą, religinį ir tautinį persekiojimą, ūkinį išnaudojimą bei rusinimą. Jubi-liatės nuopelnai čia yra labai dideli. Todėl lietuvių katalikės moterys reiškia jai didelę pa-garbą ir padėką už jos didelius asmenine auka įvykdytus dar-bus lietuvių bei katalikybei ginti.

Marija Lušienė

Skaityk ir platink Darbininką!

Vaidžiai iš Europos lietuvių studijų savaitės. Viršuj kairė — dainininkai Vytautas Nakas ir Violeta Rakauskaitė-Landienė su Alina Griniene, dešinė — paskaitininkas kun. R. Krasauskas; apačioj kairė — paskaitininkas R. Bačkis, dešinė paskaitininkas dr. A. Gerutis.

APIE VASARĄ, ŽAIBUS, ČIOBRELIUS

ATOSTOGOS KENNEBUNKPORTE

PAULIUS JURKUS

3

Iš laivų namo tuo pačiu taku grįžtu į vienuolyną. Kai krūmai pasibaigia, pasuku į dešinę. Čia maža pievelė. Už jos — didelės ir keistos pušys, kurių kitur neteko matyti. Jos nuo pat žemės šakojasi. Išsiskėčia kaip koks krūmas. Susiraito šakos ir atrodo lyg kokios moderni skulptūra. Primeną Antano Mončio skulptūras. Jis gyveno Paryžiuje, ten atsitenkęs iš Žemaitijos, lankęs net pranciškonų gimnaziją Kretingoje. Vienuolyno dailės kolektojų yra jo bent kelios skulptūros.

Prie tos šakotos pušies iš žemės lenda akmenys. Čia įrengtas Fatimos kampelis. Ant aukščiausio akmenų pastatyta Marijos statula. Žemiau, tarp akmenėlių ir begonijų — trys piemenukai ir trys avelės. Statulos apdulkėję. Kadaise jos buvo dažytos, dabar dažai pasenę.

Dešinėj takelis eina į sodybos aikštę. Ant tako prikritę daug skujų. Čia pat ir šv. Pranciškaus fontanas. Gaila, kad vanduo išjungtas, fontanas neveikia. O buvo čia lyg kokios egzotika. Visi sustodavo pasižiūrėti, pasiklausti malonaus vandens kritimo. Prisiminę Romos fontanus, ir čia mėtųdavo pinigėlius į vandenį ir pasakydavo savo norus, kad jie išsipildytų.

Čia stovi šv. Pranciškaus statula. Jis groja smuiku, o jo klausosi trys gyvulėliai — vilkas, stirma ir kiškis. Visa iškaltas iš marmuro. Aplinkui sodrūs papročiai, tankus medžių žalumas. Tame žaliame fone šventasis atrodo gražiai ir patraukliai. Ir žmonės mėgsta šią vietą. Yra čia ir suoliukas po didele šakota pušimi. Malonu čia pasėdėti ir pamąstyti apie tą Asyžiaus šventąjį, kuris perėjo žemę, visus nustebindamas didele savo meile.

Kad būtų daugiau paprasto gamtos grožio, čia pat ant kelmo padėtas gėlių vazonas. Tas vazonas sukaltas iš lentų. Gėlės žydi raudonai. Čia pat nusileidžia vienuolyno akmeniniai laiptai, kurių šonuose išsididžiai stovi tujos. Ir ten dideli gėlių vazonai, sudėti ant laiptų atramų.

Patenkū į sodybos aikštę. Čia erdvu ir patogiu pastatyti mašinas, kuriom suvažiuojama sekmadieniais į pamaldas. Čia yra Liurdo grotas, apaugusi eglėmis. Tiesą pasakius, tą Liurdo grotą pastatė prie tų eglių. Ją suprojektavė architektas Jonas Mulokas, panaudodamas paprastus laukų akmenis, granitą. Iš tų akmenų sudėjo kelis lankus, kurie viršų susijungia ir baigiasi lietuviška koplytėle. Gilumoj, nišoj, čia stovi tradicinė Liurdo Marija, o prie grotos — klūpančios Bernadetos statula.

Aplink šį statinį auga eglės. Kiekviena jų kitokia. Viena jų žvilga lyg būtų prailusi. Tai sūdabrinės eglės. Atrodo labai gražiai, iškilmingai.

Už Liurdo grotos yra toks mažas pakilimas, lyg kalvelė. Čia iš žemės išsikiša akmenų skalda. Jos apaugę samanomis. Raitosi pažemiui savotiški kadugynai, žydi geltonos gėlės. Jos turi plonus stiebelius. Viršūnės jų aplipę geltonais taškais. Ten žumsi samanės bitės. Aikštėj pilna kitų bičių, bet čia sukiojasi tik samanės. Kai jos nutūpia ant žiedo, tai susiūbuoja visa gėlė, bet samanės neišsigaista, nepakyla ir nenuskranda. Jos pripratusios taip skraidyti per žiedus.

Takelis į Kryžiaus Kelių paminklą. Paminklas pasitraukęs atokiai, žalių medžių fone atrodo patraukliai. Ir jį suprojektavo tas pat architektas Jonas Mulokas. Įėjini lyg į kokią šventorių. Prie įėjimo iš abiejų pusių klūpo angelai ir laiko rankose žibintus. Takas išklotas savotiška skalda, kuri primena plytas. Take iš šlifotų akmenų sudėtas ženklas, kuris piešiamas senuose paveikluose, ornamentuose. Tai reiškia Jėzaus vardą.

Į paminklą kyla septyni laiptai. Jei pastebėsi, ant kiekvieno laipto yra parašyta angliškai. Tai paskutiniai septyni Kristaus žodžiai, kuriuos jis ištarrė nukryžiuotas.

Čia yra įrengta Kryžiaus Kelių stotys — stacijos. Jų keturiolika sutelkta tokiam nedideliame plote. Architektas išsprendė gana originaliai ir įdomiai. Nuo žemės kyla keturi stulpai. Jie yra palinkę į centrą. Kildami susibėga į vieną, paskui jau drauge išsivysto į liekną bokštą, kuris yra papuoštas keliaukščiu koplytstulpiu. Prie kiekvieno stulpo yra lietuviška koplytėlė, kurios trijuose šonuose yra Kryžiaus Kelių stotys. Paskutinės dvi yra centre, kur yra pastatytas lyg koks altorius. Viršų yra nukryžiuojamo scena, šonuose kitos dvi stotys.

Viskas padaryta iš patvarios medžiagos, iš skaldyto akmenio, cemento. Kryžiaus kelių reliefines skulptūras sukūrė Vytautas

Kašuba. Darbas puikus, priklaikytas šiam klimatui. Jau išstovėjo tiek metų, o nėra jokio įskilimo.

Anapus centrinio pakilimo randi išplėstą dedikacinę lentą. Ji buvo žalvarinė. Gal kokie vandalai čia siautė ir ją išplėšė.

Šiam paminklui pinigų surinko ir jį pastatė Tėv. Kęstutis Butkus, OFM.

Vakarinė saulė. Paminklą apšviečia gulsčia šviesa. Visos skulptūros atsigauna, pripildytos šešėlių žaismo. Tokiu laiku fotografam patogų gaudyti skulptūrų detales.

Išeidamas sustoji ties dideliu verkiu šieno guosniu. Jis pritinka prie šio paminklo. Auga čia ir pušis ir kadugys. Nueini takeliu tolyn. Dar yra brangių vietų, kurias reikia pasveikinti, surinkti savo prisiminimus ir pasiklausti vasaros vėjų ir žuvėdrų klykavimų.

(Bus daugiau)

LIETUVIŠKAS PENNSYLVANIJOS "DEIMANČIUKAS"

Šią praėjusią vasarą teko mum lankyti Penssylvanijos Pocono kalnuose. Bevaikštinėdami Wallenpaupack ežero pakrante ir besizavėdami gražiomis ir apylinkėmis, pamatėm vieną vietą ištįstas virves, prikabinatas įvairių vėliavėlių. Iš tolo manėme, kad tai bus kokios nors spalvinga reklama, bet prieję arčiau pastebėjome, kad čia buvo ne taip sau vienaspalvių vėliavėlių dekoracija, bet įvairių tautų tikrų vėliavėlių. Jų tarpe buvo ir mūsų lietuviška trispalvė. Galvojom, kokia čia būtų proga, ir nutarėm, kad, greičiausiai, Amerikos 200 sukaktuvinių metų proga bus iškeltos tos vėliavėlės, kuriom atstovaujamos visos tautos bus prisidėjusios prie Amerikos valstybės kūrimo ir įnašo į Amerikos kultūrą. Ši mūsų nuomonė vėliau ir pasitvirtino. Kadangi mum tatau padarė nemažą įspūdį, tad norime tuo pasidalinti ir su Darbininko skaitytojais.

Eidami toliau, pamatėm dar ir viename gana gražių namų lange pastatytą taip pat lietuvišką vėliavėlę. Mus tai maloniai nustebo. Kas gi iš mūsų neturi savo namuose lietuviškos trispalvės, bet, iš kitos pusės, kas gi iš mūsų New Yorke, Philadelphijoje ar kuriam kitam Amerikos mieste ar miestely esame ištatę ją savo namų lange? Prie automobilio — taip, bet lange dar niekur neteko jos matyti. Nusprendę, kad ten gyvena geri lietuviai, prieję prie jų namų, pasibeldėm į duris. Buvo įdomu susipažinti ir pamatyti, kas jie tokie.

Ir neapsirikome. Duris atidarė ir mus pasveikino vidutinio amžiaus moteris. Prakilbinome ją lietuviškai. Taip, ji lietuvaite ir gražiai vartoja lietuvių kalbą. Tuoj užsimezgė nuoširdi kalba, ir, štai, ką iš jos sužinojom apie jos pačios šeimą ir apie matytas lietuviškas vėliavėles.

Pirmiausia norisi pažymėti, kad daugelis ne tik ankstesnės kartos, bet jau net ir naujųjų atvykėlių lietuvių čia gimusių vaikų nelabai nusivokia apie tėvų gimtinę Lietuvą, o jei kartais ir sumini kurią vietovę, tai dažnai tik Lietuvos kurią nors dalį ar apylinkę, kartais taip iškraipytą, kad sunku ir suprasti, iš kurios vietos jie kilę. Ne taip yra su šita moterimi. Ši moteris yra gimusi Amerikoje, Lietuvoje niekad nebuvusi, bet ji ne tik gerai kalba lietuviškai, bet yra tokia sąmoninga, taip domisi viskuo, kas yra lietuviška, taip žino savo šeimos istoriją ir neiškraipytas Lietuvos vietovardžius (tikras Penssylvanijos deimanciukas), kad norisi pademonstruoti čia tai, ką ji pati pasakojo.

Jos senelis Antanas Radvila gyveno Simne. Ten jis vedė, ir ten gimė jos tėvas ir jo brolis Povilas. Tėvas buvęs pašauktas į rusų armiją, kurioj atitarnavęs atvyko į Ameriką, į Shenandoah miestą, į anglių kasyklą. Čia jis susipažino su Konstancija Račlauskaitė, gimusia Gižuose, užaugusia Vilkaviškyje ir taip pat atvykusia į Shenandoah miestą. Tėvas vedė Konstanciją ir išgyveno Shenandoah iki 1928, dirbdamas visą laiką anglių kasyklose. Mirė būdamas 48 metų, nuo angliakasių gerai žinomos ligos — astmos. Radvilai buvo susilaukę aštuonių vaikų, kurių du mirė dar kūdikystėje, kiti užaugo ir, išėję atitinkamus mokslus arba išmokę amatą, išėjo į pasaulį.

Jinai, Ona Radvilaitė, yra pati jauniausia iš visos šeimos. Yra ištėkėjusi už italo, pavarde Ciccioni, kuris turi transporto biznį įstaigą taip pat Shenandoah mieste, Penssylvanijoje. Jie turi tris sūnus, kurių vienas, tarnavęs aviacijoje ir buvęs oro policijoje, yra dabar draudimo agentas, kitas tarnauja Washington, D.C., policininku, o trečias yra aviacijoje ir tarnauja Vokietijoje. Ona Radvilaitė Ciccioni turi jau septynis vaikaičius. Anksčiau ji priklausiusi Shenandoah lie-

Ona Radvilaitė Ciccioni

TAMOŠAIČIŲ DAILĖ LKMA SUVAŽIAVIME

Nuėmimas nuo kryžiaus, detalė iš Kryžiaus kelių paminklo. Skulptorius Vytautas Kašuba. Nuotr. V. Maželio

tuvų šv. Jurgio parapijai, dabar priklausanti italų Karmelio Kalno Dievo Motinos parapijai. Jos 84 metų motina Konstancija Asipavičienė (ji buvo ištėkėjusi antrą kartą) gyvena pas ją. Ji yra dar gana tvirta ir guvi, mėgsta darbuotis darže, ypač auginti ir prižiūrėti rozes.

Grįžkime dabar prie tų vėliavėlių ir paklauskime, ką ji pati apie tai papasakojo. Penssylvanijos Pocono kalnuose, kurortinėje vietovėje Howley mieste yra Taikos Karalienės bažnyčia, kuri šią vasarą iškilmingai šventė Amerikos 200 metų nepriklausomybės sukaktuves su specialia tai dienai pritaikyta liturgija. Iškilmėse dalyvavo 26 tautų atstovai, daugelis jų pasipuošę tautiniais drabužiais.

Klebonas kun. Blake, kuris tą šventę suorganizavo ir tą dieną celebravo mišias, buvo labai patenkintas, kad tiek daug tautybų atstovų dalyvavo. Jų tarpe buvo, žinoma, atstovaujama ir Lietuva.

Visos vėliavos buvo užsakytos ir gautos iš United Nations. Kada klebonas pamatė Oną Radvilaitę Ciccioni savaite po vėliavų gavimo, jis taip jai pasakė: "Žinai ką, Onutė? Turiu didelę problemą. Neturiu tau vėliavos. United Nations Lietuvos nepripažįsta ir prašytos Lietuvos vėliavos neatsiuntė. Aš noriu, kad tu eitum procesijoje, bet neturiu tau vėliavos." Paskui, šiek tiek pagalvojęs, nemanydamas, žinoma, nieko blogo ir neturėdamas jokio politinio nusistatymo prieš Lietuvą, lyg juokais, pasakė: "O gal tu norėtum eiti su rusiška vėliava?" Ji jam tuoj pat atkiro: "Jokiu būdu! Juk aš ne rusė. Aš esu lietuvė. Lietuva, kad ir yra komunistų valdžioje,

Anastazijos ir Antano Tamošaičių dailės kūrinių paroda Detrote įvyks šių metų Padėkos dienos savaitgalį, lapkričio 24-28. Parodai progą davė tuo metu Detrote rengiamas Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos X suvažiavimas. Ši paroda bus vienu iš pagrindinių suvažiavimo progai taikytų kultūrinių renginių.

Mum jau pranešta, kad A. ir A. Tamošaičiai parodoj išstatys kilimus, gobelenus, aliejinę tapybą ir litografiją.

A. ir A. Tamošaičių dailės parodų Detrote nebuvo jau ilgesnį laiką. Viena iš priežasčių yra ta, kad, kūrinius vežant per Kanados-JAV sieną, susidaro nemažų sunkumų dėl muitų ir kitų formaliųjų. Antra, didesnius objektus, kaip, pvz., kilimus, vežioti po tūkstantį mylių irgi nelengva.

Kaip ir beveik visi kiti suvažiavimo progos renginiai, ši dailės paroda įvyks Dievo Apaizdos kultūros centro patalpose, kur jau esam matę keletą kitų dailininkų parodų. Apšvietimas čia geras, ir patalpos pakankamai erdvios, tad Tamošaičių kūriniuose galėsim rasti ir tokių atšvaitų, kurių ankstesnėse parodose, menkesnėse patalpose, gal ir nepastebėdavom.

Tai reta proga, o gal ir vienintelė, vėl abiejų — Anastazijos ir Antano — Tamošaičių kūryba pasigėrėti.

Alfonsas Nakas

bet ta valdžia yra jai primesta, o ne pasirinkta laisvu apsisprendimu. Mes esame atskira tauta ir turime savo vėliavą. Aš ją pasiisiūsiu pati."

Klebonas tuo buvo labai patenkintas ir paaiškino: "Aš ir nemaniau, kad tu eitum su rusiška vėliava. Tad pasigaminink savo ir apsiėmink tu proga tautiškai drabužiais. "Tai aš, žinoma, su tikru pasididžiavimu ir padariau," kalbėjo ji.

"Mišių metu, kai visų dalyvavusių tautų atstovai buvo pašaukti alfabetine tvarka ateiti su savo vėliava prie altoriaus, klebonas pasakė keletą labai gražių žodžių apie Lietuvą, išreikšdamas viltį, kad ateis laikas ir Lietuva taip pat atgaus laisvę ir bus pripažinta United Nations, tapdama taip pat jų laisvu ir pilnateisiu nariu. Tuomet aš atžygiavau su didžiausiu pasididžiavimu su savo vėliava prie altoriaus ir, priejusi prie mikrofono, pasakiau porą žodžių lietuviškai, paskui išverčiau juos čia pat į anglų kalbą."

"Visos tos iškilmės ir ceremonijos bažnyčioje", kalbėjo toliau Ona Radvilaitė Ciccioni, "buvo man labai gražios, jaudinančios, ir aš jų daugiau niekad neužmiršiu. Aš buvau tuo metu labai laiminga ir visu tuo didžiavausi. Esu dėkinga klebonui Blake už sudarymą man progos atstovauti Lietuvai, mano tėvų gimtajam kraštui", baigė Ona Radvilaitė Ciccioni.

Argi nenuostabi yra ta Penssylvanija, kurios antroje ir net trečioje kartoj yra tokių sąmoningų ir susipratusių lietuvių, kurie be jokių organizacijų pagalbos ir nurodymų, o sava asmeniškai iniciatyva atlieka nuostabius darbus ir demonstracijas už savo tėvų žemę Lietuvą?

Pranas Vilimas
Fair Lawn, N.J.

— Illinois Lietuvių Respublikonų Lygos kai kurie nariai kandidatuoja į įvairias vietas lapkričio 2 rinkimuose: Kazimieras Oksas į Cook County Recorder vietą, Antanas Valukas į Appellate Court teisėją, Charles Janulis į valstijos senatorius iš 27 distrikto, A. C. Bartulis į valstijos seimelio atstovus iš 49 distrikto.

— Petras Čiabis, Darbininko skaitytojas Buenos Aires, Argentinioje, atsiuntė nuoširdžius sveikinimus Darbininko 60 metų sukakties progą.

Atsiųsta paminėti

Pranas Enskaitis — RŪTOS IR LELIJOS. Skautiški apsakymai. Spaudė Lithuanica Graphics. 1976. Kalbą žiūrėjo Vladas Kulbokas. Iliustruota nuotraukomis ir piešiniais. 136 psl. Kaina 4 dol. Gaunama: P. Enskaitis, 373 Charlton W., Hamilton, Ont., Canada.

Žinomo kultūrininko trumpi, nepretenzingi pasakojimai jaunimui skautiškais temomis.

Brone Martin — PRAGOS KOMENDANTAS KODET. Vi- Vi Printing Co. Chicago 1976. Iliustruota nuotraukomis. Kie- tais viršeliais. 244 psl.

Paminklinis leidinys. Jo autorė Bronė Taujentytė-Martin apie jį šitaip pasisako: "Šį pabrį rinkinį iš Jaroslav Martin Kodet — Herbert George Martin nu- eito gyvenimo kelio ir jo patirties skiriu čekų ir slovākų tautoms savojo krašto sūniui — didvyriui pažinti. (...) Tai skiriu ir jo pamiltai ir išaukštin- tai lietuvių tautai, ypač Hot Springs lietuviams, kurie įvertino jį ir pagerbė, priimdami į savųjų šeimą ir palydėdami į paskutinąją šios žemės ke- lionę".

V. Daugirdaitė-Sruogienė — LIETUVOS STEIGIAMASIS SEIMAS. New York. 1975. Iš- leido Tautos Fondas. Spaudė Pranciškonų spaustuvė. Iliust- ruota nuotraukomis. X ir 262 psl. Kaina 6.50 dol.

Autorė, žinoma istorikė, su- glaustai ir vaizdžiai rašo apie atkurtosios nepriklausomos Lietuvos kovas, rūpestingą pasi- ruošimą Steigiamajam Seimui rinkti, rinkimų eigą ir, svarbiau- sia, apie didžiulius tuoto seimo atliktus darbus. Išryškint- tas to meto Lietuvos piliečių politinis subrendimas: balsavo 90 procentų turėjusių balso teise.

Knygos dalys: Įžanga, Rinki- mai į Lietuvos Steigiamąjį Sei- mą, Steigiamojo Seimo darbai; Baigiamoji dalis. Plačiausiai ra- šoma apie Steigiamojo Seimo darbus. Kiekviena dalis baigia- ma išnašomis ir pastabomis. Kiekviena suskirstyta į skyrius.

Priedai: Lietuvos Steigiamo- jo Seimo 50 metų sukaktis, Sin- chroninė lentelė, Bibliografija, The Lithuanian Constitutional Assembly 5.15.1920 - 10.7.1922 (turinio santrauka anglų kalba), Paginos žodis, Informacija apie autorę, Vardynas.

Knyga gaunama Darbininko administracijos, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

* Bronius Budriūnas — MIŠIŲ GIESMĖS NR. II. Žodžiai kun. Šasio Ylos. Bendram giedojimui arba chorui. Broniaus Budriūno K.L.F. leidinys Nr. 22.

Tai naujas mūsų iškilaus kompozitoriaus kūrinys. Gies- mės dedikuojamos kenčiančiai tautai. Žodžių kūrėjas, daugelio knygų ir straipsnių periodikoj autorius, reiškiasi ir lietuvių poezijoje.

Vyt. Alantas — ROMAS KA- LANTA. Gyvieji Deglai Nemuno slėnyje. Išleido Vilties Draugijos leidykla 1976 m. Cleve- land, Ohio. Viršelis — dail. S. Smalinskienės. Iliustruota nuotraukomis. Tiražas — 1000 egz. 116 psl. Kaina 3 dol.

Citata iš 107 puslapio: "1972 m. gegužės 14 d. Kauno Mies- to Sode susideginė jaunuolis studentas Romas Kalanta, mes- damas ugninį šukį: — Laisvės Lietuvai!" Tai įvykis, kurį mi- nės Lietuvos istorija. Jam skir- tas ir šis leidinys.

"Savaime suprantama", sako leidinio autorius, ir su tuo rei- kia sutikti, "kad čia papasakota Romo Kalantos žygio istorija dėl šaltinių stokos nėra pilna ir, be abejo, kad turės būti pa- rašyta sąlygoms pasikeitus".

Leidiny yra keliasdešimt trumpų rašinių. Yra paveikslų ir eilėraščių, sukurty Romo Ka- lantos garbei. Iš tų visų kūrinių kaip tikrai kūrybiškai ver- tingas minėtinas Kazio Bradūno eilėraštis.

BRAZINSKAI KALBA NEW YORKE

(atkelta iš 1 psl.)

Išėję iš kalėjimo, jie buvo visai laisvi, bet neturėjo kur dėtis, nes visur juos sekė. Jie turėjo policijoj pasiprašę laikinės globos. Policija ir davė tą laikinę globą. Juos nuvežė į pabėgėlių stovyklą, maždaug 300 kilometrų į rytus nuo Ankaros. Ten juos, galima sakyti, vėl įkalino.

Gyvenimas blogėjo. Atėjo nauja valdžia, ta pati, kuri buvo nuversta. Tai buvo 1975 balandžio mėnesį. Tas pats buvo ministras pirmininkas ir tas pats užsienio reikalų ministras. Padėtis vėl pablogėjo. Buvo sustiprinta apsauga, buvo trukdomi ryšiai.

Nori išduoti

Toj stovykloj buvo kitas rusų pabėgėlis, kuris 1975 lapkričio 3 buvo išduotas rusam. Tą patį likimą ruošė ir Brazinskam.

Blogiausia, kad 1974 liepos mėn. vyko Kipro karas. Jis labai pakenkė Turkijos santykiams su Amerika. Amerikos įtaka po to pradėjo Turkijoj silpnėti, o sovietų įtaka didėjo. 1975 metų gruodžio mėnesį atvažiavo Kosyginas ir savo pareiškime spaudai reikalavo, kad būtų išduoti lėktuvų nukreipėjai. Tai lietušiai Brazinskus.

Juos rėmė spauda, karininkai ir kai kurios partijos, bet vis tiek buvo daromi pasirošimai juos išduoti. Jie turėjo gerų draugų, kurie juos informuodavo.

Šių metų birželio 23 geras draugas, aukštas policijos pareigūnas, pranešė, kad jie gavo dokumentus iš Ankaros, jog jie turi būti išduoti. Juos būtų išvežę tos pačios dienos vakarą.

Pabėgimas

Tą pačią dieną, birželio 23, per pietus jie pabėgo iš stovyklos. Pabėgti buvo labai sunku, nes buvo daug sargybų. Reikėjo bėgti mirties pavojų. Buvo pietų pertrauka, ir jiems pasisekė pabėgti per stogą.

Jie galvojo, kad užkirs tiesioginius kelius į Ankarą, tai ėmė ir sumaisė pėdas. Vėliau apie tai skaitė spaudoj. Tos provincijos gubernatorius per radiją visom apylinkių policijos stotim pranešė užkirsti kelius, tikrinti ir suimti tokius ir tokius asmenis. Tai nujausdami, jie pirma bėgo į rytus, paskui į šiaurę. Tokiu lanku jie pasiekė Ankarą tik kitos dienos rytą, birželio 24. Visą naktį teko vykti skubiai. Teko pakeisti net penkis auto vežimus, teko vykti ir taksu, ir autobusu, ir sunkvežimiais, ir net vežimais, pro miškus, pro kalnus, kur vos neausirio į bedugnę.

Amerikos ambasadoj

Birželio 24, ketvirtadienį, 8:30 v.r. jie priėjo prie Amerikos ambasados Ankaroj. Prie vartų buvo grandinė. Kai žengė per tą grandinę, staiga turkiškai sušuko — stok! Jie apsimetė, kad nesupranta turkiškai. Ėjo toliau. Pribėgo trys sargybiniai, ginkluoti automatais. Klausė: kur einat, kas esat? Jie kalbėjo turkiškai. Algirdas Brazinskas atsakė angliškai, kad jis yra Amerikos pilietis ir nori pasikalbėti su konsule. Sargybiniai jį paprašė parodyti dokumentus. Algirdas atsakė, kad yra studentas, kad dokumentus paliko viešbuty. Ambasadoj norįs pažinti, ar nėra laiško. Sargybiniai turkiškai pasitarė tarp savęs. Vienas kito klausė: ką daryti su tais amerikiečiais? Vienas tarė: vėliau nemato, praleiskim juos. Dar čia reikės rašyti aktą.

Taip ir praleido juos. Dar angliškai paklausė, kokia Algirdo pavardė. Algirdas atsakė: John Brown. Taip jie ir užrašė ir leido praeiti.

Viduj buvo amerikiečių marinai. Jis patikrino daiktus. Jie gineko neturėjo. Visa buvo praraudė. Kai reikėjo bėgti, paliko visa. Turėjo svarbių užrašų, dienoraščių, bet visa paliko.

Tada pateko į Amerikos konsulatą. Susitiko su konsule Jane Whitney. Ji buvo puiki moteris, suprato Lietuvos reikalą. Algirdas jai išaiškino, kas jie, ko jie nori. Ji stebėjosi, kad jis kalba

angliškai, kad nereikia vertėjo. Prasė visa surašyti raštu.

Jie visa surašė, ir jį tą lapą nusinešė pas ambasadorių, William Macomber. Su juo kalbėjo apie porą valandų. Jiedu sėdėjo jos sekretorės kambary. Po poros valandų grįžo pavargus, metė popierius ir tarė: perdžiūvo gerklė, tiek daug kalbėjau, reikia ko nors išgerti. Pranešė, kad ambasadorius sutiko leisti jiems pasilikti. Užklausė Washingtoną, ir buvo gautas leidimas likti ambasadoj.

Taip jie ambasadoj išbuvo tris dienas. Iš pradžių buvo manoma juos išvežti iš ambasados į Amerikos aviacijos bazę, kuri buvo netoli Ankaros (visam krašte Amerika turi apie 30 bazių). Iš tos basės būtų atgabėję į Ameriką. Tai buvo ruošinama, buvo net pakelti 5 val. ryto, bet paskui pranešė, kad tas planas atšauktas. Matyt, atėjo kitas įsakymas iš Washingtono. Nueita kitu keliu.

Atiduoda turkam

Amerikos ambasada pranešė turkam, kad jie esą pabėgę pas amerikiečius. Ambasada tarėsi su turkais ir prašė jų garantijų. Tarėsi su premjeru, užsienio reikalų ministriu, vidaus reikalų ministriu. Po ilgų pastangų amerikiečiai gavo tris garantijas. Turkai norėjo, kad jie pasiduotų. Ambasadoj Pranas Brazinskas bandė nusižudyti, bet jį sugriebė marinai ir neleido. Jis vis tiek susižeidė, ir buvo iškviestas daktaras.

Po to buvo gautos garantijos. Jos buvo duotos Amerikos vyriausybei. Reikėjo tikėti, kad turkai pildys savo pažadus.

Turkų valdžia davė tris garantijas: 1. kad Brazinskas nebus išduoti rusam, 2. kad Brazinskas nebus baudžiamas už pabėgimą iš stovyklos, 3. kad Brazinskas bus leista kaip galima greičiau išvykti iš Turkijos į kurią nors laisvą šalį, kurią jie pasirinks.

Po trijų dienų buvimo ambasadoj, naktį 4 val. ryto juos išvežė iš Amerikos ambasados limuzinu. Nuvežė į vieną aikštę. Ankaros miestas buvo visai tylus, visi miegojo. Dar buvo tam. Vienoj aikštėj laukė turkų policija. Su jais važiavo pats ambasadorius ir konsulė. Juos perdavė turkų policijai. Jie pasirašė, kad savanoriškai pasiduoda. Tokia buvo sudaryta situacija. Turkai įsodino į savo saugumo minibusą, kurį iš abiejų galų lydėjo policijos mašinos. Viduj sėdėjo septyni saugumiečiai. Juos nuvežė į Istanbulą. Ten buvo patalpinti vienoj iš geriausių ligoninių. Ligoninėj teko išbūti dvi savaites. Davė atskirą patalpą. Juos saugojo devyni turkų saugumiečiai. Keitėsi dieną ir naktį. Saugoje trys iš karto. Jie nieko neprileido, ypač vengė spaudos, nes spauda jiems daug padėdavo.

Tuo metu turkų laikraščiai rašė apie juos pirmuose puslapiuose, buvo dedamos ir nuotraukos.

Išveža į aerodromą

Liepos 11 buvo sekmadienis. Apie 6 al. ryto, kada vos brėško diena, staiga prasivėrė durys, ir įėjo būrys turkų saugumiečių, policininkų, žurnalistų, fotografų. Budėję turkų saugumiečiai liepė atsikelti ir apsirengti. Pranešė, kad bus išvežti į Romą.

Dieną prieš tai vidaus reikalų ministras paskelbė, kad Brazinskas yra laisvi, kad jiems suteikta laisvė pagal turkų teismo sprendimą. Ne valdžia, bet teismas viską nutarė. Tai buvo paskelbta per televiziją, per radiją, per laikraščius.

Kai jie važiavo iš ligoninės į aerodromą, į minibusą prilipo ir žurnalistų, ir jie nedavė ramybės. Tas pats buvo aerodrome. Ten patalpino direktoriaus kabinetą, kur žurnalistai fotografavo, apklausinėjo.

Pranešė, kad 9:30 v. r. išskris į Romą. Vienas saugumo valdininkas jiems padidėve turkiškus pasus su jų nuotraukomis. Padavė ir Pan-Am lėktuvo bilietus. Liepė sėsti į

autobusą, kuris nuveš į lėktuvą. Lydėjo saugumiečiai. Lipant į lėktuvą, žurnalistai fotografavo.

Po to į tą patį lėktuvą įlipo ir ponis Rudienė, Ballo pirmininkė. Ji skrido kartu į Romą.

Į Venecuėlą

Romoj jie buvo tris savaites. Norėjo anksčiau gauti visą į Venecuėlą, bet buvo kliūčių. Vizą parūpino dr. inž. Feliksas Zubras. Taip jie rugpiūčio 5 išskrido. Lydėjo ponis Rudienė. Skrido per Milaną, Lisaboną. Po dvylikos valandų skrydžio nusileido Caracas mieste, Venecueloj. Tai buvo tos pačios dienos 7 v.v. Buvo beveik tamsu.

Juos pasitiko dr. Feliksas Zubras. Po to perėmė kiti lietuviai. Ten buvo mažos patalpos. Paskui apsigyveno pas kun. A. Perkumą lietuvių centre. Ten jie pastebėjo, kad yra komunistų agentų pavojus. Tuo metu buvo pagrobtas vienas amerikietis pramonininkas.

Žygis į Ameriką

Tada visai savarankiškai pradėjo planuoti išvykimą iš Venecuolos. Algirdas norėjo aplankyti savo sužadėtinę, kuri gyveno Worcesterį, Mass.

Planavo išvykti į Kanadą, o iš ten legaliai patekti į Ameriką. Turkų piliečiam nereikia jokios vizos vykstant į Kanadą. Užtenka paprasto paso. Tokią sutartį yra pasirašę abu kraštai. Jiedu aplankė Kanados konsulatą ir sužinojo, kad su turkišku pasu jie gali laisvai vykti į Kanadą.

Jų pasuose buvo parašytos pastabos, kad pasai galioja tik vienai — išvykimo kryptiai, kad jie duoti užsieniečiam. Bet šių įrašų niekas nepastebėjo, ir niekas nesuprato turkų kalbos.

Iš Kanados konsulato jie nuėjo į Pan-Am lėktuvų įstaigą Caracas. Pasakė, kad nori skristi į Kanadą. Pasirodė, kad tiesioginės linijos į Torontą nėra. Reikia skristi su nusileidimu ir persėdimu. Aštuonias valandas jie gali būti Amerikoje, per tą laiką Pan-Am bendrovė juos perves į tą šalį, kur jie nori. Jie pasirinko keliauti per New Yorką.

Atvyksta į New Yorką

Rugpiūčio 24, antradienį, 9:30 v.r. jie išskrido iš Caracas. Tos pačios dienos 2 val. popiet nusileido Kennedy tarptautiniame aerodrome New Yorke.

Pasirodė, kad toliau Pan-Am lėktuvai neskrenda. Jie buvo perkelti į American Airlines lėktuvus. Pan-Am išrašė naujus bilietus. Reikėjo pervažiuoti į La Guardia aerodromą, iš kur skrido lėktuvai į Torontą. Liepė eiti 9 koridorium į malūnsparnių stotį. Bėdėdami tame didžiuliam aerodrome pasiklydo.

Tada pagalvojo, kad iš čia bus gera proga aplankyti sužadėtinę. Pasiėmė taksį ir nuvažiavo pas Lietuvos gen. konsulą A. Simutį. Nuvažiavę ten rado ir Simą Kudirką. Ir tai jiems buvo didis džiaugsmas, nes abiejų žygiai į laisvą Vakarų prasidejo maždaug tuo pačiu laiku, 1970 metais.

Pranas Brazinskas tada liko New Yorke, o sūnus nuvažiavo į Worcesterį, Mass., pas savo sužadėtinę. Ji atidarė duris ir labai nustebė — Argi tai tu? — ji paklausė. — Imk už rankos ir pačiupinėk, — atsakė Algirdas. Tai buvo jaudinantis momentas. Ji apsisverkė iš džiaugsmo.

Kaip surado sužadėtinę?

Čia veiksmas vyksta lyg kokiame romantiniame filme. 1973 metais per Kalėdas Algirdas, būdamas kalėjime, gavo švenčių gražų sveikinimą iš vienos mergaitės, kuri gyveno Worcesterį, Mass. Ji parašė, kaip ir daugelis, kaliniui, kad tie linkėjimai praskaidrintų jo kalėjimo dienas.

Algirdas atsakė už gražų sveikinimą. Taip ir užsimezgė ryšys, korespondencija. Laiškas po laiško keliavo ir draugystė brandino. Pasikeitė nuotraukomis.

Jau tada jie nutarė susitikti. Buvo planuota, kad Bernadeta Birutė atvyks į Turkiją, ir ten jiedu susituoks. Bet planas buvo

Penktojo tautinių šokių šventėj. Nuotr. Z. Degučio

JAV LB VEIKLOS ŽINIOS

Algimantas Gureckas, JAV LB krašto valdybos ryšininkas Washingtonė, rugsėjo 11 buvo priimtas Kinijos Liaudies Respublikos Jungtinių Tautų misijoj New Yorke. Be to, gegužės 30-31 Washingtonė A. Gureckas atstovavo JAV LB-nei pasitarimuose su Jungtinės Prūsų Tarybos pirmininku Manfred Keireit. Šiuose pasitarimuose dalyvavo Mažosios Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio pirm. dr. Jonas Stiklorius ir Jungtinio Baltų Komiteto pirm. Gunars Meirovics, atstovavęs Amerikos latvių sąjungai. Santykiai su Prūsų Taryba užmezgti tarpininkaujant JAV LB tarybos nariui Broniui Aušrotui.

pakeistas, tuo metu nebuvo pakankamai lėšų.

Visa tai pasibaigė laimingu sprendimu dabar, kai atvyko Algirdas į Ameriką ir pats paskambino prie sužadėtinės durų.

Jiedu susituokė rugsėjo 2.

Teisinė padėtis

Apie teisinę jų padėtį buvo daug kalbėta. Lengviausia bus Algirdui, nes jis vedė Amerikos pilietę. Jam teismo byla paskirta rugsėjo 29. Čia nebus didelių sunkumų. Visą sutvarkys legaliai.

Prano Brazinsko byla eis per valstybės departamentą. Ir čia bus sunkumų, nes departamentas kietai laikosi. Reikės pereiti visas instancijas. Jei bus sunkumų, reikės pagalbos ieškoti kongrese, nes kongrese yra lietuvių draugų. Jie gali padaryti reikiamą spaudimą.

Dr. E. Armanienė pastebėjo, kad Brazinskių byla yra jau praity. Jie yra amnestuoti, tuo pačiu ir visa byla jau praity. Dabarčiai nebeteri jokios įtakos. Bendrom jėgom bus galima paveikti kongresą, ir Prano Brazinsko pasilikimas bus išspręstas teigiamai.

Pirmos dovanos

Brazinskas visą laiką buvo lietuvių remiamas. Ir šioj konferencijoj įteiktos pirmos aukos. Laisvės Žiburio auką — 335 dol. įteikė tos radijo valandos direktorius Romas Kezys.

Zigmas Raulinaitis pasveikino juos Kario redakcijos štabo ir savo vardu, įteikė kelis Kario numerius ir savo auką.

Kiti įvairumai

Buvo paklausta ir apie gimines. Algirdas Brazinskas yra gimęs 1955 liepos 26. Lietuvoj turi motiną ir dvi seseris. Abu jo seneliai, motinos ir tėvo tėvai, buvo savanoriai. Motinos tėvas buvo kulkosvaidininkas Lietuvos laisvės karoje ir mėgo pasakoti karo žygio istorijas. Senelis iš tėvo pusės taip pat buvo savanoris, žuvęs Lietuvos laisvės karoje.

Dėkoja

Baigdami šią konferenciją, abu Brazinski padėkojo turkų tautai už jų prieglobstį, padėkojo visiems, kurie taip juos gelbėjo ir rėmė. (p.j.)

Theology Digest (Vol. 24, Nr. 2), JAV leidžiamas bibliografinis leidinys, JAV LB leidinį "Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania" pristato kaip "kruopščiai dokumentuotą kasmetinį raportą apie žmogaus teisių paneigimą Lietuvoj".

Kun. K. Pugevičiui, JAV LB visuomeninių reikalų tarybos nariui, tarpininkaujant, demokratų partijos kandidatas į JAV prezidentus Jimmy Carter telegramomis pasveikino JAV LB VIII-osios tarybos sesiją Chicagoje ir LB ruošią tautinių šokių šventę.

Dr. A. Novasitis, JAV LB krašto valdybos vicepirmininkas, dalyvavo Kansas City vykusio respublikonų partijos konvencijoj kaip delegatas antrininkas. Konvencijos metu delegatui pasitarė, dr. Novasitiui teko prisiimti jo pareigas, savo balsą atiduodant už prez. Fordo kandidatūrą. Šių prezidentinių metų rinkiminę kampaniją dr. Novasitiui atiteko svarbios pareigos Pensilvanijos valstijoj.

Robertas Bačkauskas, ankstesnios išievių kartos atstovas, verslininkas, ir inž. Algimantas Gečys, naujasis JAV LB krašto valdybos pirmininkas, Philadelphia miesto respublikonų partijos vadovybės yra pakviesti būti lietuvių respublikonų vieneto kopirmininkais ir atstovais partijos tautybių komitete.

Juozo Gailos, buvusio JAV LB krašto valdybos pirmininko, pastangomis rugsėjo 14 Philadelphia lietuvių tautinių šokių grupė Aušrinė, vadovaujama Marios Radikienės, buvo pakviesta atlikti meninę programą Philadelphia ir jos apylinkėse tarnaujančių amerikiečių moterų organizacijos (American Business Women's Association) bankete Ben Franklin viešbuty. Šiame bankete kaip svečias dalyvavo ir J. Gaila su žmona Birute, ir jį pakviestas kaip vienas iš trijų verslo firmų viršininkų finalistų, moterų vienetų nuominuotų laimėti "geriausio boso" titului. Šio banketo proga išleista organizacijos periodiniame leidiny "Vista" išspausdintas J. Gailos straipsnis "Susi pažinkit su lietuviais", įdėta ir grupės nuotrauka. Straipsny pristatyta Lietuvos istorija, vykusiai įpinant mūsų šokiuose esantį kultūrinį lobį. M. Radikienės vadovaujama grupė buvo šiltai priimta ir moterų organizacijos paremta finansškai.

Rimas Česonis, LB krašto valdybos vicepirmininkas, demokratų partijos į JAV prezidentus J. Carter rinkiminio štabo paprašytas, pristatė LB-nės paruoštą dokumentinę medžiagą, iškeliančią JAV lietuvių daugumos nusistatymus įvairiais klausimais ir suteikiančią žinių apie lietuvių tautos rezistenciją bei jos aspiracijas būti laisvai.

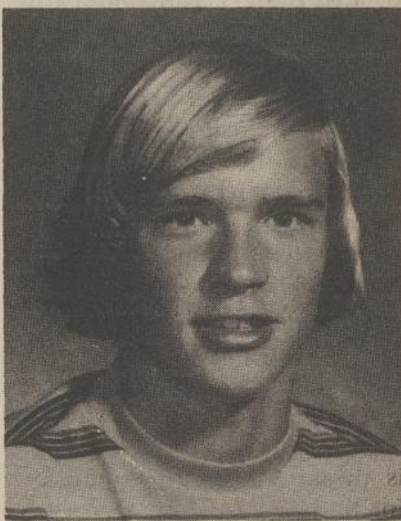
JAV LB krašto valdyba aprūpino įvairia informacine medžiaga Virginijos valstijoj profesoriaujantį dr. David M. Crowe,

šiuo metu besidarbuojantį prie mokyklinio projekto, kuriuo stengiamasi nustatyti, kokių vaidmenį atlieka išievių spauda pažiūrų formavime Sov. Sąjungos atžvilgiu.

JAV LB visuomeninių reikalų taryba keletą šimtų inventorių esančių informacinių leidinių anglų kalba padovanojo Lietuvos atstovybei Washingtonė ir Lietuvos konsulatui New Yorke.

Informacijos apie Lietuvą bei lietuvių prašymai nuolat pasiekia JAV LB visuomeninę tarybą. Štai vienos dienos "derlius": Pensilvanijoj gyvenanti J. Wiczawich prašo žinių apie lietuviškus vedybų papročius; John Estes (Olympia, Washington), studijuojąs Pacific Liuteronų universitete, rašo diplominių darbų, liečiančių baltų ir skandinavų kraštuose vykusią reformaciją, ir prašo nurodyti galimus mokslo šaltinius; J. Rathke (Toledo, Ohio) klausia, kur įsigyti Lietuvos žemėlapių; lietuvis broliukas Timothy Burkauskas, priklausęs lenkų tėvų paulečių vienuolijai (Doylestown, Pa.), rūpinasi tikėjimo persekiojimo klausimu Lietuvoj ir prašo leidinių: A. Adams (Grand Rapids, Mich.) pristato kaip trečios kartos lietuvaite, prašo informacijų, apie LB organizaciją ir klausia, kuo galinti padėti kenčiančiai Lietuvai.

NAUJAS ČEMPIONAS

Paulius Kontrimas

Paulius Kontrimas, Kalifornijos Mission Viejo Nadadores plaukimo komandos narys, pasiekė naują Amerikos rekordą — 200 jardų (4X50) laisvo stiliaus estafetę, 13-14 metų berniukų prieauglio klasėj. Laikas: 1:32.08. Paulius yra Ričardo ir Raimondo (Binkytės) Kontrimų sūnus. Šiuo metu lanko Mission Viejo gimnazijos 10 skyrių ir Los Angeles Šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą. Jį treniruoja garsumas Mark Schubert, kurio net šeši plaukikai buvo JAV olimpinėj komandoj, Montrealy. Nors Paulius kiekvieną dieną penkių valandų treniruotėse nuplaukia po 17-18 tūkstančių metrų, jis taip pat yra puikus mokinys ir dar randa laiko dalyvauti ateitininkų organizacijoj. Plaukime yra pasiekęs daugybę tikrai gražių laimėjimų. Tose pačiose South Pacific AAU Sąjungos Junior Olympics varžybose jis gavo aukso medalį 50 jardų laisvo stiliaus individualioj rungtij ir sidabro — 100 jardų nuotoly. (ab)

WATERBURY, CONN.

Perkūnas koncertuos

Lietuvių Bendruomenės kviečiamas, New Yorko vyrų choras Perkūnas spalio 16 atliks programą Bendruomenės vakare, kuris pagal tradiciją ruošiamas pradedant kolonijos parengimų sezoną.

Choro gastrolių čia laukiama jau seniai. Planuoti ir tartis pradėta dar prieš metus, nes norėta suderinti su Bendruomenės kultūrinės veiklos planais, choro numatomais išvykomis ir vietos parengimų kalendoriumi.

Kultūrinių ir pramoginių renginių čia būna visa eilė. Ruošia įvairios organizacijos. Reikia tik paklausti sekmadienio rytą Adomaičio radijo skelbiamų parengimų kalendoriaus. Jis taip pat liepia nepraeiti pro Spaudos knygyno langą, neįvilgtelėjus į čia kabantį parengimų kalendorių ar skelbimus, kurių visad gausu. O sekmadienio popietę ir Hartfordo radijas — Dragūnevičius skelbia plačios apylinkės parengimus.

Gaila, kai kartais parengimai supuola tą pačią dieną ir tuo pačiu laiku. Tuomet entuziastingam lankytojui nėra įmanoma visur suspėti dalyvauti, nors waterburiečiui Hartfordas, New Britainas, New Havenas ar Bridgeportas veik per pusvalandį pasiekiami.

Artimų vietovių kultūrines veiklas ir renginių planuotojai turėtų derintis ir su apylinkėje

Perkūno vyrų choras dainuoja New Yorko scenoje. Diriguoja Vytautas Daugirdas. Choras spalio 16 koncertuoja Waterbury Šv. Juozapo mokyklos salėje. Nuotr. L. Tamošaičio

vykstančiais parengimais, nes publika, kuri lankosi, daugiausia ta pati.

Waterburiečiai dalyvauja visur ir visada. Dabar ruošiasi artimiausiam bendruomeniniam vakarui — koncertui.

Šv. Juozapo mokyklos salė yra erdviausia visoj lietuviškoj apylinkėj ir visad gausiai užpildoma. Šioj salėj yra vykę daug garsių koncertų, teatrų ir balių. Čia įvyks Moterų klubo balius, skautų rengiamas kaukių balius, Bendruomenės meno paroda, ramovėnų šventė, parapijos banketas, mokyklos vakaras ir tradicinis Naujųjų Metų sutikimas.

Kalendorių yra ir kitose salėse vykstančių renginių, bet jie daugiausia uždaro pobūdžio.

Dabar, kai visi grįžtame iš vasaros kelionių, atostogų, šven-

čių ir suvažiavimų, dainuotės, ką šį rudenį veiksime savaitgaliais. O veikti bus ką, tik sekime parengimų kalendorių, kurį skelbia radijo valandėlės, ir sekime Darbininką, nes ten tiek daug kultūrinės ir pramoginės veiklos skelbiama, o juk ir New Yorkas ne už jūrų marių, nei poros valandų netrunka pasiekti Kultūros Židinį.

Waterburiečiai, pirmiausia pasirūpinkime savo bendruomeninio vakaro rezervacijom ir bilietais ir pasiruoškime šauniai priimti newyorkiečius vyrus dainininkus ir svečius, kurių žada gausiai atsilankyti. Tiesa, iš anksto įsigykime ir bilietus dail. Antano Petrikonio paveiksliui "Žydintis ruduo" laimėti. Paveikslas bus leidžiamas vakaro metu. Taip pat kvieskimės svečius iš apylinkės, pažadėdami atsilankyti ir jų vakaruose, jei kvies. vav

BALTIMORE, MD

Prel. Liudviko Mendelio pagerbimo iškilnėse dalyvavo gausi minia žmonių. Lietuviai ir novenos maldininkai, kunigai, prelato giminės bei draugai dalyvavo mišiose, kurias rugsėjo 26 aukoją prel. Mendelis 11:30 ryto Šv. Alfonso bažnyčioj. Po mišių Baltimorės Hilton viešbuty įvyko iškilmingi pietūs, kuriuose dalyvavo daug žmonių. Kalbėtojai pabrėžė prelato nuveiktus darbus dėl Dievo, Tėvynės ir misijų. Publika pareiškė savo pagarbą prelatui atsisostijimu.

Tautinės Sąjungos Balti-

WORCESTER, MASS.

Aleksandra Kazlauskienė, sulaukusi 76 m. amžiaus, rugsėjo 12 mirė senelių prieglaudoj. Velionė buvo gimusi Lietuvoj ir su vyrų pasitraukė į Vakarus, artėjant raudonajam siaubui antrą kartą. Worcesterį užaugino tris sūnus ir keturias dukteris katalikiškoj ir lietuviškoj dvasioj. Visi sukūrė lietuviškas šeimas, tik vienas sūnus nevedęs.

Rugsėjo 14 su velione laidotuvių namuose atsisveikino Worcesterio Dr. V. Kudirkos šaulių kuopa, nes jos vyras Antanas priklauso šaulių kuopai, o dukrė E. Gorodeckienė yra ne tik kuopos, bet ir Naujosios Anglijos šaulių rinktinės sekretorė. Dalyvavo ir rinktinės pirm. J. Stašaitis iš Bostono. Atsisveikinimo žodį tarė kuopos pirm. A. Zenkus.

Rugsėjo 15 gegulio pamaldose dalyvavo pilna bažnyčia žmonių, nors buvo darbo diena. Mišias aukoją kun. A. Volungis. Giedoją Meno Mėgėjų Ratelis ir solo pirm. V. Roževičius.

Palaidota Notre Dame kapinėse. Nuliūdime liko: vyras Antanas, sūnūs Jonas, Vytautas ir Gediminas, dukros — Elena Gorodeckienė, Ona Orentienė, Sofija Gorodeckienė, Stasė Prapuolenienė, septyni anūkai, sesuo Lietuvoj ir visa Worcesterio lietuvių kolonija.

Aušros Vartų liutuanistinė mokykla rugsėjo 25 pradėjo mokslo metus. Pamokos vyksta šeštadieniais 9-12 val. Tėvų komitetas ir LB apylinkės valdyba prašo tėvelius, turinčius mokyklinio amžiaus vaikų, suvežti juos į pamokas.

Žaibas, jaunimo tautinių šokių sambūris, pradėjo repetitijas Maironio Parke. Šokių vedėjos ir LB apylinkės valdyba kviečia kolonijos lietuvišką jaunimą jungtis į šokėjų eiles. Šokėjai priimami nuo 5 metų amžiaus. Praėjusiais metais šokėjai, vadovaujami I. Markevičienės ir N. Pranckevičienės, atliko didelį ir gražų reprezentacijos darbą ne tik lietuvių, bet ir amerikiečių pasirodymuose. Dėl informacijų kreiptis į I. Markevičienę, tel. 799-5469.

PATERSON, N.J.

Šv. Kazimiero lietuvių parapija, Paterson, N.J., spalio 17 mini 65 metų parapijos sukaktį. Ta proga ruošiamas religinis koncertas bažnyčioj, 3 val. po pietų. Koncerto programą atliks Vilties choras iš Philadelphia, vadovaujamas Leono Kaulinio. Programoj taip pat dalyvaus ir solistai: Ona Pluškonienė, Anelė Kaulinytė, Violeta Bendžiūtė, Edis Lušys ir Ona Šalčiūnienė, o taip pat ir smuikininkė Brigita Pumpolytė. Po koncerto parapijos salėj po bažnyčia bus vaišės. Minėjimą rengia Sv. Kazimiero parapijos taryba, vadovaujama Jurgio Yesolaičio. (kv)

— Radio Liberty tyrinėjimų biuletenis rugpjūčio 4 įdėjo Aušros Nr. 2 penkių puslapių aprašymą. Aptarta leidinio atsiradimo aplinkybės, paskirtis ir turinys. Pažymima, jog šio numerio pagrindinė tema — stiprintas Lietuvos rusinimas. (E)

morės skyrius rengia koncertą šeštadienį, spalio 9, Lietuvių Svetainės didžiojo salėj 7:30 val. vakaro. Programą atliks operos solistai iš Chicago: Baras, Stankaitytė ir Vaznelis. Po koncerto šokiam gros Musiemen orkestras. Bilietus galima įsigyti Lietuvių Svetainėj.

Maldos kelionei spalio 3 Mount St. Mary kolegijos Liurdą ir Šv. Elzbietsos Ann Seton šventovę Emmitsburg, Maryland, vadovaus kun. A. Dranginis. Autobusai išvyks nuo Šv. Alfonso mokyklos 9 val. ryto. Mount St. Mary kolegijoj mišios bus aukojamos Liurdo koplytėlėj vidurdienį. Po mišių pietūs kolegijos kavinėj. Kelionė baigsis su palaiminimu Švč. Sakramentu Šv. Elzbietsos Ann Seton koplyčioj. Maldininkai sugrįš į Baltimorę 6 val. vakaro. Bilietus galima gauti klebonijoj.

40 valandų atlaidai Šv. Alfonso bažnyčioj prasideda spalio 17, sekmadienį, 10 val. ryto. Baigsis spalio 19, antradienį, 7 v.v. mišiomis ir procesija.

Jautienos kepsnių balių rengia Lietuvių Posto 154 legionieriai spalio 17 Eastern Center salėj. Bilietus reikia įsigyti iš anksto pas legionierius. Šokiam gros geras orkestras. Bus ir loterija. Be jautienos, bus ir kitokių valgių. Baliaus pradžia 1 val., baigsis 6 val. vak.

Jonas Obelinis

Brigita Pumpolytė, smuikininkė, spalio 2 koncertuoja Philadelphijoj. Koncertą rengia Liet. Tautinės Sąjungos vietos skyrius. Koncertas bus lietuvių namų salėj.

Aldona Stempuzienė-Svedienė, mezo sopranas, spalio 2 dainuoja Philadelphijoj. Koncertą rengia ALTS Philadelphijos skyrius.

PHILADELPHIA, PA.

KONCERTAS

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Philadelphijos skyrius jau eilę metų rengia kultūrinius parengimus. Dažniausiai tai būna koncertai. Šie parengimai visuomenės buvo šiltai priimti ir gražiai įvertinti.

Šiais metais spalio 2 Lietuvių namų didžiojo salėj, 2715 E. Allegheny Ave., Philadelphijoj, rengia puikų koncertą.

Šio koncerto programą atliks dvi pasižymėjusios menininkės: solistė Aldona Stempuzienė-Svedienė, mezosopranas, ir smuikininkė Brigita Pumpolytė. Pianu padys Norma Meyer.

Po koncerto — šokiai, grojant subtiliam orkestrui, pasižymėjimas.

ĮSVISUR

— Tėv. Jurgis Gailiusis, OFM pranciškonų provincijolas, spalio pradžioj išvyksta Asyžium dalyvauti generalinėj pranciškonų ordino kapituloj. Kapitula ruošiamą ryšium su 750 m. sukaktim nuo šv. Pranciškaus mirties. Centrinė ordino vadovybė kartu su visais provincijalais Alvernos kalne atliks rekolekcijas ir pabaigoj bus Šv. Tėvo priimta specialioj audiencijoj. Kapitula tęsis dvi savaites su viršum.

— Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos valdyba prašo visas katalikiškas organizacijas prisijusti savo dabartinis adresus ALRKF valdybos sekretorei Romai Olšauskaitei adresu: 1424 S. 48th Court, Cicero, Ill. 60650. ALRKF sukaktuvinis seimas įvyks Chicagoj spalio 22-24. Visos organizacijos, norinčios deleguoti savo atstovus į seimą, turi būti užsiregistravusios pas valdybos sekretorę.

— Lietuvos vyčių 63-čias seimas, susirinkęs Dayton, Ohio, išreiškė nuosirdžią vytišką padėką laikraščiam Darbininkui ir Draugui, jų redakcijų nariams ir rašytojams už nuolatinę ir nepertraukiamą paramą, parodytą per ilgus metus Lietuvos vyčių organizacijai ir jos siekimams "Dievui ir Tėvynei". Pasirašyta: Joseph White, prezidiumo pirmininkas, ir Ann Marie Kassel, prezidiumo sekretorė.

— Kanados Lietuvių Bendruomenės IX krašto tarybos trečioji sesija šaukiama spalio 9, šeštadienį, Aušros Vartų parapijos patalpose, Montrealy.

— Darbininko rugsėjo 17 d. numerio pirmam puslapy išspausdinta naujojo LB JAV tarybos prezidiumo nuotrauka. Prie kun. G. Kijausko sėdi inž. Romualdas Bublys, o ne Algis Bublys. Už klaidą atsiprašom.

— Prancūzijos dienraštis Le Figaro liepos 27 įdėjo korespondento Gérard Nirasou straipsnį, kuriame jis aprašo savo įspūdžius apie Lietuvą. Anot autoriaus, iš visų trijų Baltijos respublikų Lietuva esanti pati maistingoji. Pasipriešinimas sovietų režimui pasireiškia įvairiais būdais, kaip pvz. pabėgimai į Vakarus, demonstracijos, susideginimai, peticijos, stiprus prisirišimas prie Katalikų Bažnyčios, samizdatai, o taip pat ryškus palinkimas prie Vakarų kultūros, gaminių ir pasaulėžiūros. Autorius sako, kad Lietuvos "vakarietiškas" didžia dalimi siejamas su labai tampaiais ryšiais tarp lietuvių Lietuvoj ir lietuvių užsieny. (E)

— Bostone leidžiamas dienraštis The Christian Science Monitor rugsėjo 16 rašė, kad JAV numato pakviesti į šį kraštą 15 Izraelio piliečių liudininkais 14-kos nacių, "buvusių Sovietų Sąjungos piliečių", bylose. Jie buvę nacių bendradarbiais antrojo pasaulinio karo metu. Tai liečia Latvijos, Lietuvos ir Ukrainos buv. gyventojus. Nei kviečiamųjų liudininkų nei kaltinamųjų pavardės neskelbiamos. Bylos būsiančios sprendžiamos JAV teismuose. (E)

— Prašom atsiliepti inžinieriui Joną Millerį, kilusį iš Šaukoto, Kėdainių apskrities, anksčiau gyvenusį Ohio valstijoj, JAV. Atvykusi iš Lietuvos viešnia norėtų susisiekti arba nors pasikeisti laiškais. Atsiliepti šiuo adresu: Antanas Šetikas, 55 Machado Lane, Old Saybrook, Conn. 06475. Tel. (203) 388-4952.

— Nauji Darbininko skaitytojai: H. Kontrimas, Irvington, N.J., L. Baker, High Falls, N.Y., V.G. Vizbara, Cambria Hts., N.Y. Užsakę kitiem: kun. A. Rubšys, Bronx, N.Y. — F. Speecher, Los Angeles, Calif. ir J. Masaitis, Yonkers, N.Y. Sveikinam naujus skaitytojus ir dėkojam užsakytojam. Naujienas skaitytojam Darbininko prenumerata pirmiem metam tik 10 dol. Atnaujinant prenumerata visiem 12 dol. metam.

PRABĖGANČIO ŽMOGAUS VILTIS

Jauna lietuvaitė, neseniai įstojęsi į vienuolyną Putname, dalyvavo lietuviškame parengime. Jaunuolis prie jos ir paklausė nustebeš:

Dabar 20-tasis amžius! Ką tu veiki vienuolynė?

Kita lietuvaitė, ištėkėjusi prieš penkerius metus, staiga pajunta, kad ji myli kitą. Ką daryti?

— Juk pirmiausia turiu būti ištikima pati sau, — susirūpinusi kalba draugei.

Ką reiškia žodis "pažadu" 20-tajam amžiui? 1976 metais? Savo knygoj Žmogaus padėtis filosofė Hannah Arendt sako, kad pažado darymas ir jo išlaikymas yra vienas pačių seniausių žmogaus socialinio gyvenimo pagrindų. Du dalykai, sako ji, palaiko žmogaus gyvenimą nuo suirimo stipriai mėtančiose laiko bangose. Pirmasis liečia praeitį: žmogus turi sugebėti atleisti, jei nori pakilti iš buvusių klaidų. Antrasis siekia į ateitį: žmogus turi pajėgti daryti ir išlaikyti pažadą, tuo jaugdamas į ateitį.

Šiandienos jaunimas bijo pasižadėti. Jis turi daug gerų norų, jis pilnas visokių užmojų, vertina tarnavimą kitiem, nori atrasti savo nišą pasauly. Bet — kam reikia užsirašyti visam laikui? Kas esu šiandien, nebūsiu rytoj. Ar žmogus laiko tėkmėj gali drįsti ištarti "Pasižadu visam gyvenimui"?

Jonas Haughey, jėzuitas, sako, kad viena mažai keliamą priežastį, kodėl Amerikoje žmonės yra mažiau pajėgūs ilgesniui laikui užsirašyti, yra ta, kad jie neturi ilgesnės ir gilesnės draugystės patyrimo. Europoj pastovi draugystė vertinama la-

biau. Amerikoje svarbiau sutikti daugelį žmonių, turėti daug pažinčių. O gal tai iš viso šiandienos "prabėgančio" žmogaus charakteristika, kad jis viską daro tik laikinai?

Užsirašymas, teigia Haughey savo knygoj ta tema, turi būti laisvas pasirinkimas, apsisprendimas. Savo sprendimais kuriam save. Kaip pradžioj Dvasia sklendeno virš beformių vandenų, taip asmenybė sklendena virš beribių galimybių marių. Kol ji neišdrįsta daryti aiškaus sprendimo, pasirinkimo, tol ji lieka beformė. O jei per ilgai atidėlioja sprendti, kiti ją įspraudžia ten, kur jiems patinka, arba naudinga, arba paranku.

Žmogus žmogų kviečia užsirašyti, pasižadėti. Tai labai gražu. Ieškom tad tobulo žmogaus, tobulo kvietimo ir tobulo gyvenimo drauge. Deja, pasirodo, kad žemėj tenka gyventi su netobulaisiais ir dar kas dieną veidrody matyti netobulybę. Ar todėl negalima užsirašyti visam laikui? O gal esam primirę, kad, darydami pažadus vienas kitam, atsiremiam ne į vienas kitą, o į Ištikimąjį Pažadą Išlaikytoją, į Dievą? ..

Dabar modernu ir kilnu siekti "buvimo kitiem". "Žmogus kitiem" (tai žuvusio teologo Bonhoefferio titulas Jėzui: "the man for others") yra patrauklus žmogus, "gražus" žmogus, kaip dabar įprasta sakyti. Bet ant kito stovi žmogus, gyvenęs kitiem? Ar ant žmogiškojo dėkingumo smėlio, kurį laiko bangos nuolat plauna, ar ant dieviškojo pastovumo uolos, kuri ir audroj nejudą?

Sesuo Ona Mikailaitė Putnam, Connecticut

— Waterbury, Conn., ir apylinkių laikraštis "The Sunday Republican" rugsėjo 5 priede (Magazine) išspausdino iliustruotą aprašymą apie Simą Augaitį iš Watertown, Conn. Aprašomi jo atliekami meniški darbai: medžio drožiniai tautiniais motyvais, vario plokštėse iškalimai, margučiai dažymas, senovinių baldų atnaujinimas. S. Augaitis į JAV atvyko 1949.

— Lietuviai televizijoj programos dešimties metų sukaktuvinis banketas Chicagoj, Jaunimo Centre, įvyks lapkričio 27.

Apriškimo parapijos choras dainuoja tautos šventės minėjime rugsėjo 12 Apriškimo parapijos salėj. Nuotr. P. Ažuolas

Vienuoliktoji V. Krėvės vardo premija

Ateinantį rudenį Montrealy, Kanadoj, bus iškilmingai įteikta jau vienuoliktoji Vinco Krėvės, vardo literatūros premija. Ji skiriama dvejų metų laikotarpy iš-eivijoj išleistai knygai, negavusi jokių kitos premijos. Iš tokių knygų vertinimo komisija atranka geriausią grožinės literatūros knygą, kurios autoriui tenka 500 dolerių vertės premija. Šiemet Krėvės premijai kandidatuoja 1974-75 metų laikotarpį iš-eivijoj išleistosios dar ne-premijuotosios lietuviškos knygos.

Krėvės premiją įsteigė ir skiria Montreolio lietuvių Akademiniis sambūris, praeitaisiais metais atšventęs savo 25-tąjį gimtadienį. Anuomet apie 30 sambūriečių patys dar neprisikūrę, neturtingi studentai, ryžosi — bent "realistų" nuomone — beveik neįmanomam žygiui: įsteigti grynai literatūriniais kriterijais skiriamą premiją ir tai premijai surinkti 500 dolerių iš savo labai ribotų išteklių. Tada tai buvo nemenka suma.

Štai sąrašas Krėvės premijos laureatų (chronologine tvarka): J. Aistis, J. Mekas, M. Katiliškis, V. Ramonas, A. Mackus, K.

PRANCIŠKONAI NEŠĖ CIVILIZACIJĄ Į KALIFORNIJĄ

Kalifornijoje yra vadinamasis "Karališkasis kelias". Tai kelias, kuriuo niekada nėjo joks karalius, bet juo ėjo nusizėmėję vienuoliai pranciškonai. Jiems priklauso nuopelnai už atneštą civilizaciją į Kaliforniją.

Pionierius buvo tėvas Juniperas Serra, kuris steigė misionijas. Vėliau tų misionijų vardais pasivadino dabartiniai miestai. Jis įsteigė Šv. Pranciškaus Asyzičio misioniją, kurios vardu atsirado San Francisco miestas. Įsteigė Angelių Karalienės Portiunkulės misioniją, kuri virto Los Angeles miestu. Taip pat San Diego ir kiti Kalifornijos miestai gavo pradžią iš tėvų pranciškonų veiklos tame krašte.

Iš Ispanijos pranciškonai vyko į Ameriką iki 1822.

Amerikiečiai į Kaliforniją atvyko tik 1803. Tada jie nupirkė iš pranciškų Louisianos teritoriją. Galutinai užvaldė Kaliforniją 1850 rugsėjo 9.

Meksikiečiai buvo atėmę iš pranciškonų kiekvieną nuosavybę. Įsteigtosios misionijos vos vos gyvavo. Prezidentas Lincolnas 1862 išleido dekretą, kuriuo pranciškonam buvo grąžintos visos nuosavybės. "Randolph Hearst Fondacija" padovanojo pusę milijono dolerių misionijų restauracijai.

Pranciškonai įrengė pirmuosius kanalus, kuriais buvo drėkinama vakarinės Kalifornijos dalis. Pasodino pirmąsias palmes ir alyvmedžius.

Tėvas Juniperas Serra, atlikęs didelius darbus, mirė 1784 rugpiūčio 28. Jo vardu pavadintame "Serra muziejuje" laikoma jo epochos knygos ir laikraščiai.

T. Barnabas

Ostrauskas, A. Vaičiulaitis, K. Barėnas, J. Kralikauskas ir Liūnė Sutema. Visi jie jau tvirtai įžengę lietuvių literatūron.

Akademiniis sambūris, šiandieną apimamas bene jau keturias studijų kartas, dabar, be abejo, galėtų sutelkti premijai daug didesnę sumą. Tačiau doleriai sambūriečiam nėra principinis dalykas. Svarbiausia — neišvirsti į krautuvėlę, išlaikyti premijos prestižą ir ją skirti tik literatūriniais kriterijais vadovaujantis.

Vienuoliktosios Krėvės premijos vertinimo komisiją sudaro

Lietuvių Rašytojų Draugijos atstovas dr. Henrikas Nagys, Lietuvių Bendruomenės atstovas Pranas Dikaitis, Sambūrio valdybos pakviesti kritikas ir esėjistas Vytautas A. Jonynas ir literatūros magistras Arūnas Staškevičius (jaunesniosios kartos atstovas). Vertinimo komisijai ex officio pirmininkauja Akademinio sambūrio valdybos pirmininkė prof. dr. Ilona Gražytė-Maziliauskienė.

Tradicininiis iškilmingas vienuoliktosios Krėvės literatūros premijos įteikimas įvyks Montrealy, lapkričio pabaigoj. Toliau mesinių informacijų ir vertinimo komisijos sprendimo laukitina spalio mėnesį. (z.a.)

NEW YORKAS — AMERIKOS KULTŪROS CENTRAS

Kaip Paryžius yra Prancūzijos meno ir mokslo židinis, taip New Yorkas yra autentiškas Amerikos kultūros centras.

Kasmet tūkstančiai studentų iš įvairiausių miestų užplūsta New Yorką, ieškodami meno, mokslo ir kitų kultūrinių vertybių. New Yorko gyventojai kaltinami per daug įtemptu gyvenimu, neturinčiu idealios ramybės ir susikaupimo, reikalingų kultūriniam darbui. O vis dėlto šiame milžiniškame mieste kiekvienas randa išsėmiamas galimybes protui ir dvasiai, ir skaudu skurtis su šiuo miestu.

New Yorkas yra muzikinis tautos centras su simfoniniu ir filharmoniniu orkestru, įsikūrusiu 1842 (tai vienas iš seniausių orkestrų, trečias pasauly). New Yorke vyksta gausybė didelių ir mažų koncertų.

Didžiausia muzikinė institucija yra Metropolitan Opera Company, o šalia jos — baletas.

Labai populiari institucija žmonių masei yra City Center of Drama and Music.

O filmų pasaulis nesuskaitomas, didžiausias pasirinkimas. Kiek gražios muzikos siunčiama radijo bangomis! New Yorkas turi geriausias televizijos studijas (išskyrus CBS City Kalifornijoje).

Taip pat pirmenybė New Yorkui ir knygos atžvilgiu. Klasikomis ir moderniomis knygomis perpildyti knygynai ir kioskai. Didžiausias pasirinkimas. New Yorko viešojoji biblioteka miesto centre turi su viršum tris milijonus knygų, pusantro milijono nuotraukų. Puikiausias patarnavimas laikraščiais ir žurnalais. Čia rasi muzikos, tapybos, technologijos, sociologijos ir kitų mokslų sekcijas. Yra ir užsienio kalbų skyrius. Be to, specialūs skyriai vaikams, paveikslų ir pašto ženklų rinkiniai.

Paminėtini New Yorko universitetai. Jų yra dvidešimt septyni. Kolumbijos universitetas turi 17 fakultetų bei pagalbinių institutų su daugiau kaip tūkstančiu scholastinių kursų. Tai dviejų šimtų metų, seniausia akademija mieste. Kiti mokslo centrai: City College, New York University, Fordham University, Manhattan College. Du pastarieji yra katalikų universitetai.

New Yorkas yra tautybių miestas. Jų čia priskaitoma iki šešiasdešimt. Visos kartu neužginčijamai sudaro kosmopolitinę atmosferą ir interesoja mokslininkus bei turistus.

New Yorke yra du milijonai gyventojų, gimusių užsieny, kurių 600,000 portorikiečių, 500,000 italų, 395,000 rusų, 525,000 vokiečių, 195,000 lenkų, 160,000 airių, 28,000 graikų, 25,000 čekoslovakų, 12,000 kinų, 10,000 japonų, 10,000 lietuvių. Čia gimusių yra daugiau

LIETUVIŲ KULTŪROS MUZIEJUS CHICAGOJ

Kas nėra girdėjęs apie Balzeko lietuvių kultūros muziejų Chicagoj?

Tas muziejus atidarytas publikai 1966 birželio 22, taigi šiemet jau atšventė savo gyvavimo dešimtmetį. Muziejaus įkūrėjas ir savininkas Stanley Balzekas Jr. yra palyginti dar jaunas žmogus, nes vos persirites per savo amžiaus pusšimtį. Tai čiagimis lietuvis. Kaip ir jo tėvas, gero-kai iškilęs automobilijų pardavimo verslininkas, prekybos ir bendrosios istorijos mokslo magistras, Lietuvos patriotas, šaulys. Muziejininkas iš pamėgimo ir faktinio patyrimo.

Šnekamas apie šio muziejaus idealistinį įsteigimo pobūdį, t.y. kaip gimė muziejaus steigimo idėja, kada pradėta planuoti jo struktūra ir t.t., pasakoja: "Muziejus ir jo steigimas buvo mano jaunystės svajonių įkūnijimas. Dar vaiku — mokinio būdamas, domėjausi muziejais ir istorija bei istorinėmis vietovėmis.

Studijuodamas, be istorinių veikalų, biografijų, mėgau muzieologiją. Ypač domėjausi ginklais — titnaginiais, skiltuvinais šaunamais ginklais. Keliaudamas po Europos kraštus, išgijau kelis tokius šautuvus. O per kelerius metus man pavyko surinkti skiltuvinių ir pistoninių šaudyklių rinkinėlį. Domėdamasis šaunamais ginklais, taip pat susidomėjau kertamais, duriamais, o taip pat ir šarvais.

Ypač man rūpėjo lietuviški

Aušros stovyklos vadovybė. I-je eilėj iš k. L. Lukavičiūtė, J. Dūdaitė, D. Lukavičiūtė, J. Girmiūtė; II-oj eilėj A. Valaitis, N. Bočkutė, R. Šapočkinaitė, D. Pajarskaitė; III-oj eilėj A. Stonkus, A. Nakrošius, A. Čepas, Tėv. Eug. Jurgutis, OFM.

kaip milijonas negrų ir 600,000 žydų.

New Yorko žmonės yra tolerantai; gal ne tiek iš palankumo, kiek iš būtinumo. Jei ši minia pakeistų dabartinę gyvyvimo liniją, miestas nukentėtų.

Tokia yra New Yorko panorama. Tai daugiaspalvių žmonių, besilaikančių savo tautinių tradicijų, mišinys. Tie žmonės yra nuoširdūs, pažangūs ir darbštūs. Jie pakenčia kitų nuomones bei idėjas, visada smalsūs ir uolūs jas suprasti.

T. Barnabas

šarvai. Mat, benagrinėdamas istoriją, susidariau įspūdį, jog jie turėjo skirtis nuo vokiškų, pranciškų bei kitų, nes juk Lietuva buvo Rytų Europos gynėja nuo puslaikinių Čingischano ordų. Tam tikra prasme lietuviškų šarvų studijavime turiu pirmenybių.

Dėl tos srities studijom medžiagos trūkumo pačios studijos sunkokai sekėsi. Medžiagos ieškojau universitetų bibliotekose, knygynuose; deja, ir ten, ir kitur apie senovės Lietuvos ginklų, ypač šarvų, specifiką nieko neradau. Tačiau užtikau daug medžiagos apie šarvus bendrai.

Kartą tuo reikalu kreipiausi į Lietuvos gen. konsulą a.a. dr. Daužvirdį — ar negalėtų jis man nurodyti asmens, turinčio tuo reikalu daugiau žinių. Patačiau. Konsulas nukreipė mane į buv. Chicagoj plačiai žinomą muziejinių senienų rinkėją dr. A. Račkų, kuris, kaip paaiškėjo, šarvų taip pat labai mažą turėjo. Ilgainiui, su dr. Račkum susibūliau, jo pavyzdžiu pradėjau rinkti, be ginklų ir šarvų, ir visokią kitokią muziejinę medžiagą, įvairias lietuviškos kultūros senienas, stengdamasis sudaryti galimai solidesnį jų kolekciją.

Dr. Račkui mirus, kas dar jo kolekcijoj tinkamo muziejui buvo likę, pirkau ir visa tai sudėjau mano dabar turimo muziejaus pagrindan.

Muziejų matomas patyrimas eksponatus atrinkti ir tinkamai juos sugrupuoti. Daugumas jų, dėka tinkamo supaprastavimo, prasmingai demonstruoja lietuvių tautos darbus, susijusius su istorine Lietuvos praeitimi ir lietuvių kovomis dėl laisvės. Keli ar net keliolika skyrių turi labai vertingų eksponatų: gintaro dirbinių, numizmatikos, filatelijos, religijos, žemės ūkio, namų apyvokos, senovinių žemėlapių, žymesnių lietuvių veikėjų portretų ir kitokių.

Paminėtinas gana gražus knygynas, lyg ir lituanistinis, bet iš tiesų tai mišrus. Jame yra ir kelios retesnės knygos. Knygną tvarko teisininkas ir bibliotekininkas Jurgis Kasakaitis. Šalia knygyno veikia, galima sakyti, jo filialas; tai įvairių spaudo leidinių — žurnalų, brošiūrų, laikraščių, plakatų, skelbimų, programų, laikraščių iškarpų, žymesnių lietuvių nekrologų ir t.t. — archyvas, kurį mano žiniomis (bibliotekininko informacija) labai kruopš-

Sezonai

Medžiotojas, pasiruošęs su visa apranga, tarpduryje sutiko savo bičiulį.

— Kur tu išsiiruošei? Juk dabar ne medžioklės metas, — nustebė bičiulis.

— Ša, tylėk... Mano žmona apie tai nieko nežino.

Dialogas

Pertraukos metu teatre dramaturgas, kurio pjesė vaidinama, susitinka kitą dramaturgą ir sako

— Girdėjau, kad šiemet tamsa nelabai užsiėmęs. Ką padarysi, būna ir nederlingų metų. O kaip pakliuvote į mano veikalo vaidinimą?

— Buvau pas gydytoją, — atsakė antrasis. — Esu peršalęs. Jis man patarė vengti minios susigrūdimų!

Smulkmena

Per pasikalbėjimų valandą su tėvais apie vaikų mokslą mokytojas sako motinai:

— Su jūsų sūnumi reikala prastoki: jis sunkiai skaito ir rašo.

— Tai smulkmena, pone mokytojau, — atsako motina. — Mes gana turtingi. Vėliau mano sūnus galės pasisamdyti sekretorę.

Klausimas

Rinkiminės agitacijos metu vienas kandidatas prašo vietos kleboną jį paremti.

— Ar jūs geriate? — paklausė klebonas.

— Įdomu, ar čia tyrimas, ar pakvietimas? — užklauso savo ruožtu kandidatas.

Aliaskos dydis

Texas valstijos gyventojai visuomet didžiavosi savo valstija. Jie visuomet pabrėždavo, kad ji yra viena didžiausia. Priėmus Aliaską, Texas liko antrojoje vietoje. Bet Texas patriotai nenustoja vilties atgauti savo didybę ir sako:

— Jūs tik palaukit, kol tas Aliaskos sniegas ir ledas ištirps. Tada pamatysite, kuri valstija yra didžiausia.

Ligos

— Jūs tvirtinate, kad jūsų vyras miegodamas kalba. Tokia liga sunkiai išgydoma, — sako gydytojas.

— Daktarė, aš ir nenoriu jo iš tos ligos išgydyti. Tik duokite jam tokių vaistų, kad jis miegodamas kalbėtų truputį aiškiau.

Piemuo

Turistai sutiko seną aviganį. — Kiek jums metų, dėduli? — Kad nežinau... — Kaip tai nežinote? — Aš tik avis skaičiuoju. O metų iš manęs niekas nepavogs.

Bal. Brazdžionis

KELIONĖS Į LIETUVĄ

LAPKRIČIO 24,

\$680.00

grįžta gruodžio 2. Šešios dienos Lietuvoje.

GRUODŽIO 19,

\$880.00

grįžta sausio 2. Šešios dienos Lietuvoje ir 7 Rygoje.

Kalėdos bus Rygoje. Nauji Metai sutinkami Vilniuje.

Į tas kainas įeina: visų sudarymas, viešbučiai, trys valgiai per dieną, bagažo pervežimas ir visi patarnavimai.

Kelliones rengia

DOVANA

80-14 Jamaica Ave.
Woodhaven, N.Y. 11421
Tel. (212) 296-5250
Namų tel. (212) 296-5359

Savininkė — Irena Velonskienė

Keliaudami per DOVANĄ, gausite svarbių papildomų informacijų.

DOVANA taip pat siunčia siuntinius į Lietuvą, sudaro dokumentus norintiems atvykti iš Lietuvos, turi įvairių prekių pasirinkimą žemomis kainomis. Ypač didelis medžiagų pasirinkimas.

Jau daromos registracijos 1977 vasaros kelionėm, kurios prasidės gegužės mėn.

Elena Juciūtė knygos "Pėdos mirties zonoje" autorė, pasirašo į knygą. Kairėje K. Bačauskas ir J. Kumpikas.

MAIRONIO LITUANISTINĖ MOKYKLA PRADĖJO NAUJUS MOKSLO METUS

Rugsėjo 11, šeštadienį, Maironio lituanistinė mokykla pradėti nauji mokslo metai. Kaip įprasta, pirmą mokinių susirinkimą į salę, paskui skyriais išsiskirstė į klases. Tuo pačiu metu vyko registracija į vaikų darželį, pirmą skyrių, pagelbinę klasę.

Po vasaros atostogų visi sunešė savo prisiminimus bei įspūdžius į pirmą pamoką. Mokiniai susitiko ir su savo mokytojais, kurie nupasakojo, ką jie mokys, kokia bus tvarka mokykloje.

Antrosios pamokos metu visi suėjo į salę, kur buvo mokslo metų pradžios aktas. Jį pravedė nauja mokyklos vedėja Gintarė Ivaškiene. Paprastai tokią dieną būdavo mišios, bet šiuo atveju buvo išvykęs mokyklos kapelionas Tėv. Paulius Baltakis, OFM. Tad dabar ir buvo specialus aktas, visus įvedęs į naujus mokslo metus.

Ant lietuviška staltiese užtiesto stalo buvo gėlių, eilė žvakių, kurios sudarė lietuviškas spalvas — geltona, žalia, raudona. Prie sienos buvo bronzinis Maironio reljefas.

Mokyklos vedėja pasveikino visus, susirinkusius po vasaros atostogų į darbą. Ji priminė, kad mokslas yra šviesa, kuri mus apšviečia. Tą šviesą tegu simbolizuoja tos ant stalo sustatytos žvakės. Kad mokykla būtų viena šeima, kad visi siektų kuo daugiau šviesos, ir buvo uždegtos tos žvakutės.

MOTERŲ VIENYBĖS VEIKLA

Moterų Vienybės pirmas po vasaros atostogų draugiškas susibūvimas įvyko rugsėjo 14 d. 7-30 v.v. naujojo patalpoje. Dabartinė mūsų patalpa yra didelė ir erdvi. Didelis jos privalumas tai virtuvė, kuria leista mum naudotis.

Moterų Vienybė kas mėnesį turi du susirinkimus. Vienas yra pirmąjį mėnesio antradienį, gi antras — pirmąjį antradienį po mėnesio 15-tos. Susirinkimai yra skirtingi. Vieno susirinkimo metu yra svarstomi bėgantieji reikalai bei ateities planai, kitas susirinkimas yra tik draugiška sueiga, kurios metu vyksta vaišės, pačių narių paruoštos.

Ši draugiška sueiga, kuria pradėjome šį metų darbą, varto tikrą šventę, nes ir vėl Moterų Vienybės miela pirmininkė Elena Andriusienė, talkinama neuilstancios narės p. Liobienės, iškrėtė netikėtą išdaigą, paruošdama neįprastą vakarienę. Tai buvo tikra puota.

Pirmininkė savo įžanginiame žodyje pasveikino nepaprastai gausiai susirinkusias nares ir paprašė vienos minutės susikaupimu pagerbti neseniai mirusią mūsų kuopos narę Editę Ahrens.

Po to buvo vaišės, pokalbiai apie praleistas vasaros atostogas. Ponios V. Rūtenienė ir Eidukevičienė, kurios neseniai lankėsi pavergtoj Lietuvoje, papasakojo savo įspūdžius. Už tai jom nuširdžia padėkotas.

Kitas susirinkimas įvyks spalio 5 d. 7:30 v.v. Prašom visas kaip galima gausiau dalyvauti, nes, pradedant metus, yra susikaupę nemaža svarstyti reikalų. SK.

Aušros stovykla Wasagoj. Stovykla buvo nuo liepos 4 iki 17. Dalyvavo 85 stovyklautojai.

Kiekvienam skyriui ir klasei buvo po žvakutę. Iš kiekvieno skyriaus buvo parinktas atstovas, ir jis visos klasės vardu uždegė žvakutę.

Pradėta nuo mažiausių, nuo vaikų darželio. Jų žvakutė buvo žemiausia. Paskui žvakės didėjo ir didėjo, sudarydamos vieną aukštyn kylančią liniją. Uždegta dešimt žvakių. Jų šviesa nušvietė Maironio reljefą. Bronzinis veidas tartum atsigavo, ir didis tautos dainius jauniems tartum kalbėjo: "Į darbą, broliai, vyrs į vyrą, šarvuoti mokslu vien giliu..."

Aštunto skyriaus trys mokiniai — Stasys Janušas, Rita Dragūnevičiūtė, Kristina Žukauskaitė — paskaitė Maironio eilį.

Mokyklos mokytojai

Šiais metais pasikeitė mokyklos mokytojų sąstata. Buvo pristatyti visų skyrių ir atskirų dalykų mokytojai.

Pagelbinę klasę mokys Rita Oniūnienė. Jos padėjėjos bus Rasa Bobelytė ir Danutė Norvilaitė.

Vaikų darželio mokytoja yra Marytė Budraitienė. Jos padėjėja Dalia Vaičekauskaitė.

Pirmo skyriaus mokytoja — Elena Ruzgienė, antro skyriaus — Marytė Matulaitytė, trečio — Felicija Jasaitienė, ketvirtos — Valentina Ūselienė, penkto — Jūratė Nemickienė, šešto — Aldona Marijošienė, septinto — Mara Vygantienė, aštunto — Paulius Juskas.

Tikybą vyresniom klasei dėstys Tėv. Paulius Baltakis, OFM, žemesniom klasei — sesuo Urbana. Geografiją dėstys Elyvra Ošlapienė, istoriją — Gintarė Ivaškiene. Tautinių šokių mokys vyresniuosius Jurgis

(nukelta į 12 psl.)

DAIL. V. KASIULIO PARODA

Rugsėjo 18-19 Kultūros Židinio didžiojoje salėje vyko dail. Vytauto Kasiulio ir jo žmonos Bronės Kasiulienės tapybos kūrinių paroda. Vytauto Kasiulio buvo išstatyta 13 aliejinių darbų, 4 pastelės ir 21 temperos darbas. Viso 38 darbai. Bronės Kasiulienės buvo 1 aliejinis ir kiti tempera. Viso 25 darbai.

Į parodos atidarymą susirinko labai daug žmonių, kaip reta. Galėjo būti apie 250 ar net 300. Atsilankė keletas latvių dailininkų, jų fotografas.

Atidarymui vadovavo Liet. Atletų Klubo pirmininkas Prapuolenis. Parodą atidarė Lietuvos gen. konsulas A. Simutis, apie dailininką kalbėjo dail. Česlovas Janušas. Po to buvo vaišės. Dailininkam surengtas atskiras priėmimas posėdžių menėj. Parduota 10 paveikslų.

Vytauto Kasiulio tapybos stilius visiem gerai pažįstamas. Tiek metų dirbdamas, jis yra įsigijęs labai virtuoziską techniką. Žmonos Bronės Kasiulienės darbai yra artimoji draugystė su vyro darbais. Mėgsta tapyti gėles. Mėgsta tapyti ir žmones, kurie traktuojami labai panašiai kaip ir V. Kasiulio. Bronės Kasiulienės nebuvo parodoje. Ji iš viso nėra ir atvažiavusi į Ameriką.

Maironio lituanistinės mokyklos mokytojai, kurie šiais metais dirba mokykloje. Iš k. Elyvra Ošlapienė, Felicija Jasaitienė, Nijolė Ulėnienė, Gintarė Ivaškiene, Valentina Ūselienė, Bill Kumet — tėvų komiteto narys; II-oj eilėj Elena Ruzgienė, Paulius Juskas, Jūratė Nemickienė, Marytė Matulaitytė, Rasa Milukaitė, Mara Vygantienė, Gintas Zemaitaitis — tėvų komiteto narys, Marytė Budraitienė, Rita Oniūnienė, Jurgis Oniūnas, Vida Jankauskienė, tėvų komiteto atstovas, Aldona Marijošienė. Nuotr. L. Tamošaičio

A. ir B. Reventų išleistuvės

Antanas ir Bronė Reventai, kurie gyvena Woodhavene, New Yorke, spalio mėnesio pradžioje išvyksta gyventi į St. Petersburg, Fla. Brooklyne bei Woodhavene jie išgyveno per 25 metus, aktyviai reikėsi lietuviškose organizacijose. Antanas Reventas buvo uolus Lietuvių Bendruomenės organizatorius, vadovavo ir I-jai apylinkai.

Kai pradėjo organizuoti Kultūros Židinio statybą, jis ir čia buvo pirmose eilėse. Atėjo su savo dosnia auka ir prisidėjo darbu. Įsijungė į penktadienio popiečių talkininkus, kurie praveda bingo žaidimus.

Sutikome jį ir kitose organizacijose. Dirbo Tautos Fonde, buvo šaulių kuopos organizatorius, steigėjas ir pirmasis jos pirmininkas, vadovavo komitetui, kuris išleido Elenos Jucienės knygą "Pėdos mirties zonoje". Kultūros Židinio komitetas drauge su penktadienio popiečių talkininkais ir Tautos Fonde surengė šias išleistuves. Atsilankė apie 50-60 žmonių.

Kai viskas buvo paruošta ir svečiai susėdo už stalų, pradedo šiai progai pritaikytos kalbos. Rengėjų vardu kalbėjo Jonas Klivečka ir įteikė adresą, kurį pasirašė visi to vakaro dalyviai. Adrese dėkojama Reventam už darbą, statant Kultūros Židinį, už pastangas jį išlaikyti, primenant, kad Židinys visada jų pasigęs.

Įteikus adresą, buvo įteiktos gėlės p. Reventienei. J. Klivečka dar tarė žodelį ir penktadienio popiečių talkininkų vardu.

Tada buvo pakeltas šampano tostas už išvykstančius, sugiedota Ilgiausių metų. Toliau kalbėjo LB I-osios apylinkės pirmininkas Vyt. Radzivas. Jis padėkojo už tokį didelį ir puikų darbą pirmajai LB apylinkai.

Pasaulio Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjungos valdybos

Iš Kronikos Nr. 22

Salos. Rokiškio rajono saugumas tardė Salų bažnyčios kasiininką Mažeikį dėl šventoriaus medžių nupiovimo ir dėl iš jo paimto ir ūkį gyvulio.

Buvo pašauktas į saugumą ir bažnyčios komiteto pirmininkas Šukys. Jis taip pat buvo tardomas dėl šventoriaus medžių nupiovimo, be to, dar jis buvo klausiamas, kiek pas jį yra buvę kratų. Šukys buvo kaltinamas žinių teikimu ir užsienį. Saugumiečiai Šukiui grasino: — Baik su "Kronika"! Paliksi žmoną ir vaikus!

Aukštelkė. 1976.III.13 naktį piktadariai buvo įsiveržę į Aukštelkės bažnyčią. Ten nieko sautinkamo neradę, sudaužė vieną sieną ir išardė postamentus, ant kurių sietynai stovėjo.

pirmininkė dr. Aldona Šlepetytė-Janačienė padėkojo p. Reventienei už gražią veiklą toje organizacijoje. Prisegė jai koražą, o p. Reventui — baltą gėlę.

Tautos Fondo vardu atsisveikinti išėjo du — pirmininkas Ignas Gasiliūnas ir Petras Minckūnas. Jie perskaitė padėkos raštą, perskaitė ir prel. J. Balkūno laišką ir įteikė ant sienos pakabinamą lentelę su įrašais.

Tėv. Paulius Baltakis, OFM, prisiminė, kad Reventai buvo uolūs Židinio idėjos rėmėjai, statytojai ir palaikytojai. Priminė, kad dabar esanti sudaryta korporacija, kuri rūpinsis Židinio išlaikymu. Nupasakojo, kaip ta korporacija buvo įteisinta. Spalio galę jau šaukiamas tų Židinio aukotojų susirinkimas. Jie bus padaryti KZ išlaikytojais, taigi Židinio parapiečiai.

Pakvietimą į tokį suvažiavimą ir įteikė p. Reventam.

Paskutinis kalbėjo LB apygardos pirmininkas A. Vakselis, taip pat padėkodamas už gražią veiklą A. Reventui.

Padėkojo ir pats Antanas Reventas. Padėkojo už dovanas, sveikinimus ir už gražią idėją išleisti išvykstančius. Sakėsi niekada nenutrūksis nuo New Yorko, nes čia jo gili šaknis.

Visom šiom kalbom vadovavo KZ komiteto narys Paulius Juskas. Po visų kalbų jis pakvietė Tėv. Paulių Baltakį sukalbėti maldą. Taip prasidėjo vaišės, kurios užsitęsė apie porą valandų.

Tuo laiku, kai buvo baigtos sveikinimo kalbos ir prasidėjo vaišės, didžiojoje salėje vyko dail. Vytauto Kasiulio parodos atidarymas. Dauguma svečių persikėlė į kitą salę ir po atidarymo grįžo vėl prie vaišių stalo. (p.j.)

LITO EKSKURSIJA Į SAULĖTĄ PUERTO RICO SALĄ

Lapkričio 12-17

\$300

- Skridimai su American Airlines
- Pervėžimai tarp aerodromo ir viešbučio
- 6 dienos, 5 naktys gražiajame Amerikos viešbutyje
- "Sightseeing" ekskursijos
- Kelios paskaitos ir seminarai ūkiškais klausimais
- Konferencijos užbaigimas — vakarienė

"Realus žvilgsnis į rytojaus ekonomiką"

Visi lietuviai nuoširdžiai kviečiami dalyvauti šioje ekskursijoje! Kasdienos aplinkoje nepastebime šių dienų dramatiško ūkinio pasikeitimo. Mūsų finansinius planus reikia keisti kartu su besikeičiančiu pasauliu.

Nelaukime, kol šiuos planavimus reikės keisti iš desperacijos. Planuokime dabar gražiaiame Atlanto pajūryje, apsupti jaukios Karibų salų vasaros (vietoj namuose žvarbaus rudens), nuoširdžių draugų ratelyje.

Kaip vasarą prailginsime nulykę į saulėtą salą, taip savo ūkiškąjį potencialą galime padidinti tiksliais sprendimais. Viliamės, kad galėsite būti mūsų svečiais!

Prašau skambinti man asmeniškai dėl rezervacijų:

212-441-6799

Vytautas Vebeliūnas
Lito pirmininkas

Lietuviška
KELIONIŲ
AGENTŪRA
VYTIS
Romas Kezys, Pres.

2129 Knapp St., Brooklyn, N. Y. 11229 — Tel. 769-3300

- Paskutinės informacijos apie žemiausias kainas
- Kelionės į visus pasaulio kontinentus
- Lietuvių grupinės kelionės atostogų metu

Patarnaujama visuose
kelionių reikaluose:

LEKTUVAI
VIEŠBUČIAI
LAIVAI (Cruises)
AUTOBUSAI įdomių vietų
lankymas
TRAUKINIAI

Specialios nuolaidos:

INDIVIDAMS
(ekskursimais bilietais)
GRUPĖMS
JAUNIMUI
SENIOMS

— Daniel Walker, Illinois valstijos gubernatorius, atsiuntė V Tautinių šokių šventės komitetui malonų padėkos laišką už jo ir žmonos pakvietimą į šventę, kurioje abu dalyvavo. Laiške jis sveikina visus lietuvius, kurie pajėgė suruošti tokią didelę ir gražią šventę.

— Lietuvių Fronto Bičiulių Los Angeles sambūrio naują valdybą sudaro: A. Raulinaitis — pirm., R. Bureikienė ir dr. Z. Brinkis — vicepirm., Ed. Arbas — sekr., J. Kojelis — išd. Sambūrio 1976-77 veiklos plane pramatyta: gruodžio 4 literatūros vakaras Šv. Kazimiero parapijos salėje (atvyksta Lietuvių Rašytojų D-jos pirm. poetas Leonardas Andriekus, OFM) ir 1977 sausio 29-30 politinių studijų savaitgalis Los Angeles Hilton viešbuty ir Šv. Kazimiero parapijos salėje. Viena studijų diena bus pravesta anglų kalba su latviais, estais ir kitais amerikiečiais.

— Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas parėmė Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos anglų kalba leidimą. 600 dol. subsidiją nusiuntė L.K. Religinės Šalpos Rėmėjų vyr. valdybai. (E)

— Dr. P. Daužvardžio, mirusio Lietuvos gen. konsulo Chicagoje, minėjimas ir filmo apie vėlonį demonstravimas įvyks Chicagoje, Jaunimo Centre, spalio 24.

— Dail. Antano Rukštelės suakutuvinė dailės darbų paroda Chicagoje Lietuvių tautiniuose namuose įvyks spalio 2-10. Parodą rengia ir globoja LŽD-gos Chicago skyrius.

— Petras Jurgėla, stambaus veikalo "Lietuviškoji Skautija" autorius, dalyvaus šios knygos pristatyme Toronte. Spalio 2 pristatymas vyks skautam, o spalio 3 — plačiajai visuomenei.

— "Atėities" žurnalo 65 m. suakties minėjime Chicagoje, Jaunimo Centre, spalio 16 statoma komp. D. Lapinsko "Vargdienių" premjera su sol. D. Kučėniene. Dalį programos atliks R. Čyvaitės vadovaujamas Clevelando studentų choras "Nerija". Šokiama groso Slibino orkestras iš Rochesterio.

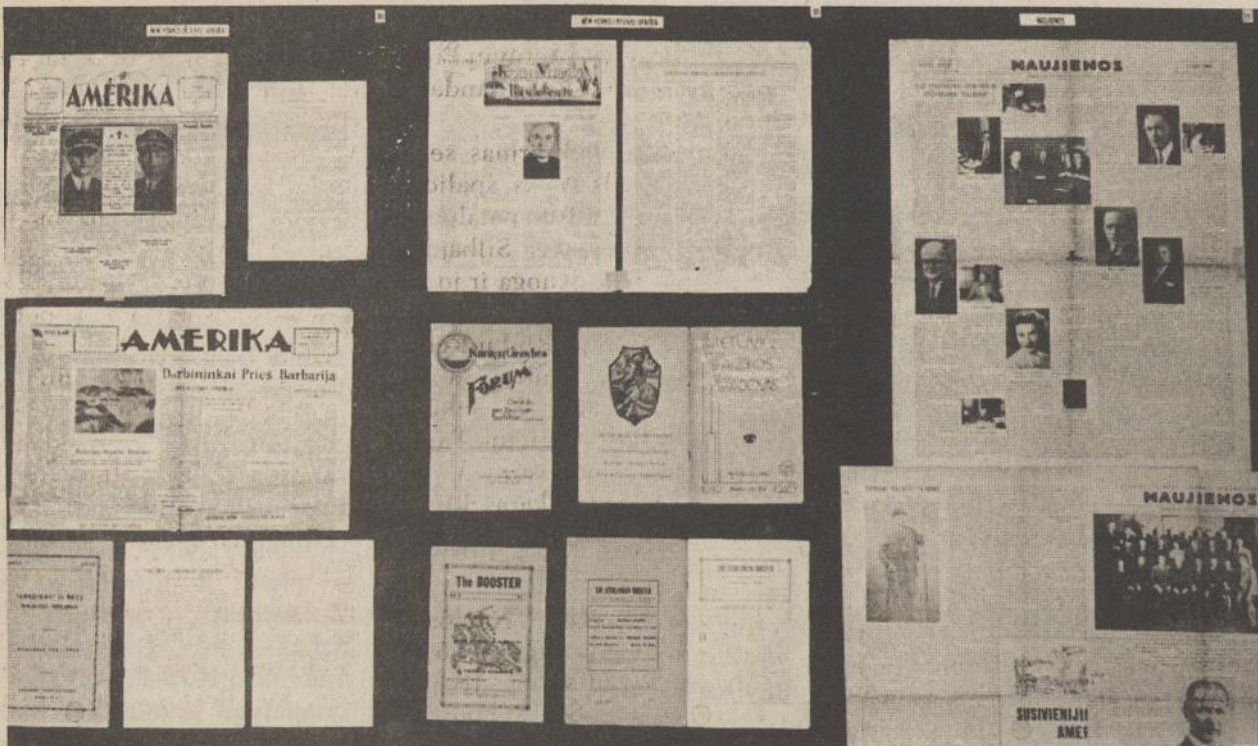
— Cleveland, Ohio, Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos rudens šventė įvyks spalio 10. 1:30 val. mišios. Nuo 3:30 val. po pietų meninę programą atliks C.Y.O. dainininkai ir mokyklos orkestras. Nuo 6:30 meninę programą atliks Ramovėnų choras ir Grandinė. Meno paroda ir vaišių stalai veiks nuo 2:15 val.

— Sol. Vaclovas Verikaitis Toronte, Prisikėlimo parapijoje, sutiko vadovauti naujai steigiamam berniukų chorui. Jau eilę metų V. Verikaitis sėkmingai vadovauja Hamiltono mergaičių chorui.

— Jono Muloko knyga "Vilnius lenkų okupacijoj" jau renkama Australijos lietuvių savitrašio "Tėviškos Aidai" spaustuvė. Numatoma išleisti apie Kalėdas.

— Argentinos Lietuvių Organizacijų ir Spaudos Taryba (AL-OST) rugsėjo 10 Aušros Vartų parapijos patalpose išrinko naują valdybą vieneriems metams: pirm. Raul Stalioraitis, vicepirm. — kun. Augustinas Steigvilas, II sekr. — Eug. Burbienė, išd. — Juozas Šiušis. Naujos valdybos adresas: Mendoza 2280, Avelaneda, Buenos Aires, Argentina. Naujoji valdyba nuoširdžiai dėkoja buvusiai valdybai, kuriai eilę metų sėkmingai vadovavo Arturas Mičiūdas. ALOS taryba derina lietuviškų organizacijų veiklą, rūpinasi lietuviškos išlaidų, ruošia Vasario 16 minėjimus, bendradarbiauja su visais geros valios lietuviams.

— Studentų ateitininkų s-gos suvažiavimas įvyks Clevelande spalio 23-24. Bus naujos centro valdybos rinkimai.

JAV lietuvių spaudos pavyzdžiai senosios lietuvių ateivijos parodoj

SPORTAS

Futbolas

Lietingą pereinamojo sezono popietę LAK futbolininkai žaidė dvejas šio sezono lygos rungtynes prieš Istria klubą. Pirmosios rungtynės 2:1 pasiekė vedė beveik iki galo rungtynių, bet per paskutines 10 minučių įsileido du įvarčius ir krito 2:3. Panašus likimas laukė ir pirmosios komandos. Pirmam puslaiky išsilaikė lygiomis, antrame gavo du įvarčius ir pralaimėjo 0:2.

Rungtynės šį sekmadienį įvyko Metropolitan Oval aikštėje prieš ukrainiečius. Pirmoji komanda žais 4 val. p.p., o rezervinė 6:15 v. vakaro apšviesto aikštėje.

Padėka

Rugsėjo 18-19 Kultūros Židinyje įvyko pirmoji šio sezono padėkos paroda. Ji buvo labai sėkminga, nes per dvi dienas sušaukė virš 500 lankytojų ir buvo parduota net 10 dail. V. Kasiulio paveikslų. Paroda globoja N.Y. Lietuvių Atletų Klubas, bet tikroju iniciatoriumi ir rengėju buvo Vacys Steponis ir jo šeima. L.A. Klubas vadovybė širdingai dėkoja valdybos nariui V. Steponiui, jo žmonai Angelei ir svainei Onutei už iniciatyvą ir darbą parodos ruošimo metu. Klubas taip pat dėkoja pačiam dailininkui V. Kasiuliui ir jo žmonai Bronei už suteiktą progą pasigėrėti jų meno kūriniais. Taip pat padėka parodą atidariusiam konsuliui A. Simučui, žodį tarusiam dail. Č. Janušui, visom moterim, kurios budėjo prie įėjimo bei tvarkė užkandžius, ir gausiai atsilankiusiai publikai. Jų visų gera valia ir aukos ilgai liks mūsų atmintyje.

Lietuvių Atletų Klubas valdyba

ŠACHMATAI

Veda Kazys Merkis

— Islandijos dm Olafsonas ir Olandijos dm Timmanas laimėjo tarptautinį turnyrą Reikjavike, abu surinkę po 10.5 taško iš 15 galimų ir puošnią pralenkę sovietų dm Tukmakovą su Argentinos dm Najdorfu, kurie surinko po 10 taškų.

— Sandomire (Lenkija) įvykusį tarpt. turnyrą laimėjo buv. pasaulio meistras D. Bronšteinas, pelnęs 8 taškus iš 11. Po 7.5 taško surinko pasaulio moterų meistrė Nona Gaprindašvili, R. Knaak (R. Vok.) ir B. Nismon (Sov.), o po 7 taškus — lenkai J. Adamskis, A. Duboš ir W. Šmidt. Be kitų Gaprindašvili nugalėjo dm Knaak.

— Sovietų savaitraštis "64" išspausdino visų sovietų dm "pasirašytą" laišką, smerkiantį

pasitraukusį į Vakarus sovietų dm Korčonoj.

— Amerikietis 16-metis Michael Rohde ar tik nebus naujas "Bobby Fischer"? Grįžęs iš Belgijos, kur jis laimėjo tarptautinį jaunųjų turnyrą "Schilde 76", jaunuolis Rohde puikiai pasirodė N. Yorko Manhattan šachmatų klubo surengtam tarptautiniam turnyre, surinkęs 9 taškus iš 15 galimų ir išpildęs tarptautinio meistro normą. Šiame turnyre jis nugalėjo Izraelio dm Šamkovičių.

— Sovietų meistrių "Ratinge" randamieji porų lietuvių, būtent: A. Butnoris, š.m. VI.1 turėjusių įvertinimą 2446, o IX.1-2437 ir E. Čaplinską VI.1-2328, O IX.1-2325.

— Lietuvos atstovė Stasė Ingaunytė Poltavoj laimėjo sovietų XX jubiliejinį paprastų šachmatų turnyrą, kuriame rungtis 14 moterų, atstovaujančių tarybinėms respublikoms ir Maskvos bei Leningrado miestams. Ji baigė be pralaimėjimo, įveikusi Ukrainos — Naumovą, RSFSR — Surovą, Maskvos — Lašinę ir Kazachstaną — Škarupilo, o su devyniomis varžovėmis baigė lygiomis. Ingaunytė surinko 8.5 taško, tiek pat taškų surinko ukrainietė Naumova, bet pastaroji pralaimėjo Stasei, todėl I v. atiteko S. Ingaunytei.

— Bostono komandų kapitonas renkasi į metinį Metropolitan Chess League susirinkimą spalio 5, 7-45 v.v. Boylston CC patalpose. Bus aptarti lygos reikalai, 1976/77 tarpklubinės varžybos ir išrinkta nauja valdyba. Bostono lietuviai MET lygos varžybose dalyvauja nuo 1949 Lithuanian vardu. Šiame komandoje žais Ričardas Grauslys, Tomas Girnius, Kazys Merkis, Jurgis Zozas, Leonas Navickas ir kiti.

NAUJOS KNYGOS

Išgykite naujai išleistas knygas

1. Mero romanas — Stripizas, arba Paryžius-Roma-Paryžius — 8 dol., V.F. Vaitkevičienės — Du draugai — premijuota apysaka jaunimui — 4 dol., J. Kraliausko premijuotas romanas — Mažvydas Vilniuje — 6 dol., dr. V. Sruogienės — Steigiamasis Lietuvos seimas — 6.50 dol., A. Vaičiulaičio pasakojimai jaunimui — Vakaras sargo namelyje — 4 dol., R. Spalio romanas — Mergaitė iš geto — 5 dol., L. Andriuskaus poezijos knyga — Už vasaros vartų — 3 dol., A. Pakalniškio prisiminimai — Metai praėjo — 5 dol., A. Pakalniškio dienoraštis — Mes grįžtame — 5 dol., Mūsų šokiai — antroji laida — 4 dol., dr. J. Girniaus — Pranas Dovydas — 15 dol., dr. A. Maceinos — Religijos filosofija — 5 dol., A. Saudargienės — Tolių kraštų mirazai — 8.50 dol., K. Barėno — Devintoji pradai — 8.50 dol., V. Augulytės ir J. Placio — Simtas žaidimų dideliems ir mažiems — 2 dol., Br. Kaslo — The Baltic Nations — 12 dol.

Persiųntimui pridėdama 50 ct. Šios bei kitos knygos ir plokštelės gaunamos: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Darbininko skaitytojai, prisijungdami prenumeratos mokesčių, prisidėję savo aukomis už kalendorių ar šiaip spaudą parėmė:

25 dol. — Irena Stankūnaitė-Silva, Mountainside, N.J.

17 dol. — J. Skurnowich, Franckville, Pa.

Po 8 dol. — dr. J. Masilionis, Dayton, Ohio, B. Služas, Waterbury, Conn., V. Bitėnas, Scotch Plains, N.J., L. Singler, Bellport, N.Y., dr. R. Giedraitis, Los Angeles, Calif.

Po 6 dol. — kun. A. Klimanskis, Moosup, Conn., J. Burdulis,

Mandagumas

Perpildytame tramvajuje girdėti sujaudintas balsas:

— Dabartinis jaunimas nė kiek negerbia vyresniųjų!

— Nesuprantu, ko jūs norite, — atsiliepia vienas keleivis. — Juk tik prieš minutę, ana jaunuolis jums užleido savo vietą.

— Na, tai kas, kad užleido! — šaukia tas pats piliētis. — Mano žmona dar tebestovi.

Saugumas lėktuve

Keleivis, pirmą kartą skrendęs lėktuvu, klausia stiuardės:

— O parašytų jūs neduodate?

— Ne.

— Tai kodėl laivuose duodamos gelbėjimosi liemenės?

— Bet mes juk nė jūroje.

— Keista, juk mokančių plaukti asmenų daug daugiau, negu mokančių skraidyti.

Vyrų galybė

Prancūzijos visuomeninės nuomonės tyrimo institutas kreipėsi į vyrus su tokiu klausimu: Kas komanduoja namuose? Buvo apklausta 500 vyrų.

305 vyrai atsakė: Mano žmona.

194 vyrai atsakė: Mano uošvė.

Vienas vyras tvirtai ir aiškiai atsakė: Aš.

Tik vėliau paaiškėjo, kad tas vienintelis narsuolis buvo jau penkeri metai našlys.

Egzaminuose

Medicinos profesorius, egzaminuodamas studentą, klausia:

— Ką tu darytum, jei turėtum reikalą su ligoniu, kuris būtų apsinuodijęs grybais?

— Patarčiau pakeisti dietą, — atsako egzaminuojamas studentas.

Rūpesčiai

Du vyrukai kalbasi, išeidami iš darbo:

— Palikdamas darbovietę, aš nesinešu į namus jokių rūpesčių.

— Aš taip pat: jie manęs jau laukia namuose.

VĖL GAUNAMOS PLOKŠTELĖS

Kokiais keliais aš keliausiu... Vyrų kvinteto BALTIJA, Dainų op. arijų rinkinys, S. Citvaro, Linksmieji broliai, A. Dvariono, D. Dolskio, A. Šabaniausko rinkiniai: X, XI, XVIII ir XXVI. Kiekvienos kaina 6 dol. Persiųntimui pridėdama 50 ct. Darbininkas, 341 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y. 11207.

Shirley, N.Y., Z. Bacevičius, Brooklyn, N.Y., A. Matonis, Putnam, Conn., dr. J. Meškauskas, Chicago, Ill.

Po 5 dol. — V. Misiūnas, Elizabeth, N.J., J. Černius, Claremont, Calif., J. Shatas, Waterbury, Conn., F. Jenušonis, New Britain, Conn., J. Šišienė, Elizabeth, N.J.

Po 3 dol. — A. Jonynas, Mastic Beach, N.Y., S. Licata, Centereach, N.Y., K. Šeštukas, Rahway, N.J., A. K. Lawler, Westminster, Md., B. Podleckis, Linden, N.J., K. Kaminskas, Ansonia, Conn., G. Janson, Union, N.J., T. Jennings, Berlin, Conn., S. L. Marcavage, Milford, Conn., M. Cibas, Great Neck, N.Y., S. Griežė, Dorchester, Mass., K. Račkauskas, Richmond Hill, N.Y., Z. Zabitenė, Brooklyn, N.Y., A. Daugirdas, M. Liulevičienė, Chicago, Ill., J. Liubinskas, P. Pecenkis, Elizabeth, N.J., M. Achenbach, S. Levanas, kun. P.P. Sabulis, Waterbury, Conn., M. Jokubaitė, A. Ramanauskas, J. Silks, New Haven, Conn., J. Staniškis, Baltimore, Md., V. Milčius, Ocala, Fla.

Po 2 dol. — A. Norvila, Columbia, S.C., S. Steckis, Bellmore, N.Y., M. Patrick, Milltown, N.J., J. Augius, No. Arlington, N.J., F. Rogers, Nutley, N.J., J. Puzin, Roselle Park, N.J., A. Giedraitis, Los Angeles, Calif.

Po 1 dol. — M. Frankus, Lewiston, Me., E. Garvey, Cantonville, Md., A. Nakutis, St. Petersburg, Fla., S. Durickas, Newton, Mass., J. Tamašauskas, Worcester, Mass., M. Kronkaitis, New Haven, Conn., S. Dabkus, Toronto, Ont., Canada, R. Lukas, Interlaken, N.J., A. Stanis, Jersey City, N.J.

Visiem aukotojams nuoširdžiai dėkoja Darbininko administracija.

NORTHERN R.I. EXECUTIVE RETREAT

23 ACRES
BUILD YOUR OWN DREAMHOUSE
AMONG THE TOWERING PINES

SWIM IN YOUR OWN SPRING-FED POND

FISH IN YOUR OWN SPARKLING BROOKS

RELAX IN THE UNSPOILED SERENITY OF NATURE

\$75,000.00 FINANCING AVAILABLE

M.R. COOPER ASSOC.
401 949-3483

REMARKABLE DISCOVERY

Best in USA and Europe, "JIB HAARPFLEGE-LOTION" — patented in Switzerland. Registered: USA, Canada and Europe. It cures: dandruff, falling hair, itching scalp, splitting ends, strengthening hair root growth, and restoring natural hair color. Using JIB you will never be bald or grey 100%. Listed in Pharmacy Red-Blue-Book. JIB Medicine Liq. 8 oz. a 16 week supply \$6.00. Money Order P.P. J.I.B. LABORATORY — 1437 So. 49th Avenue, Cicero, Ill. 60650. Fill: 2498 Dougall Rd., Windsor 12, Ont. Canada; Fill: 7 Stuttgart, 50, Duisburgerstr. 7-10 W. Germany; Chicago: at Apotheke J & J, 2557 W. 69th St., 50th Ave. & 14th St. Cicero ir 1640 W. 47th St. Chicago; 2923 N. Milwaukee Ave.; 1147 N. Ashland Ave.

LIETUVIŲ KATALIKŲ SUSIVENIJIMAS

Už prieinamus mokesčius pasiūlo moderniškus apdraudus planus.

Susiv. savo nariams moka dividendus ir teikia pirmenybes prašant — gavimui mirties.

Norį įsirašyti kreipkitės į Susiv. centrą, P.O. Box 32 (71-73 So. Washington St.), Wilkes Barre, Pa. 18703; o Didžiojo New Yorko rajono lietuvių kreipkitės į organizatorių Susiv. direktorių BRONIŲ BOBELį, 212 Elderts Lane, Woodhaven, N.Y. 11421, tel. MI 7-6637.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150

TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALĖ

KVEČAS JONAS
1933 + 1976

ALL COUNTY INSULATION RE-INSULATE CONSERVE FUEL Fiber Blown Insulation

KEEP WINTER HEAT IN
KEEP SUMMER HEAT OUT
FREE ESTIMATES

1239 Hempstead Tpke., Elmont, N.Y.
(516) 775-7945

Roofing & Siding, New & Flat Shingles, All Types Siding, Applied Better to Last Longer, Repairs on Leaders & Gutters, Aluminum & Copper Leaders & Gutters Installed. Windows Checked, Chimney Repairs, Skylights & Attic Ventilators.

FREE ESTIMATES
(212) 723-6478

J & G DECORATORS AND FURNITURE

95-04 Jamaica Ave., Woodhaven
12-12 Astoria Blvd., Astoria

CUSTOM REUPHOLSTERY PLASTIC SLIPCOVERS Hundreds of Domestic & Imported Fabrics To Choose From Wood Finish REASONABLE PRICES
(212) 721-6329 — 847-8386

HOLIDAY INN

GOLF, TENNIS NEARBY, RESTFUL FAMILY ATMOSPHERE. HOME COOKING MODERATE RATES \$65-9772 RT. 16A INTERVALE N.H. 03845

FATHER FOX'S C.B. WORLD

SUPER DISCOUNTS ALL C.B. TRANSCIEVERS FULL LINE OF SERVICE ON ALL TRANSCIEVERS 60 PORTLAND AVE. BERGENFIELD, N.J. 07621 WILLIAM REHLINGER FATHER FOX (201) 384-8484

STATEN ISLAND

LUXURIOUS CO-OP APARTS. STUDIOS TO 3 BRDMS. STARTING AT \$19,500. MAINT. STARTS AT \$127.00. ADJACENT TO 200 ACRE PARKLAND. INDOOR AND OUTDOOR SWIMMING POOLS. AGENT ON PREMISES. 10 AM — 6 PM DAILY. THE FOUNTAIN 1100 CLOVE RD., S.I. 720-7222; 273-9717 INQUIRE ABOUT SWEEPSTAKES

PANELING, SHEETROCK BATHROOMS & ALL OTHER HOME IMPROVEMENTS FULLY INSURED. LIC. H182029000 J. Green (516) 868-9396

COSTELLO ROOFING

WILL REPAIR ANY LEAK IN YOUR ROOF. SPECIALIZING IN FLAT ROOFS ONLY. FREE ESTIMATE NO OBLIGATION ALL WORK GUARANTEED CALL 7 DAYS A WEEK 9-9 (212) 424-9392

DEERING, N.H. Contemporary 3

brdms., full bsmt., 175 acres, excel. area. complete privacy on town maintained road. 30 mi. view. \$110,000. Call Mr. Tolles (603) 869-3822 days; (603) 464-5977 eves.

BEAUTIFUL SKI SLOPE CONDO

NEAR WOODSTOCK, VT. 2 BR. PRIV. RECREATIONAL AREA, 2 GOLF COURSES, CLUBHOUSE W/POOL, TENNIS & REC. CENTER, \$63,500 turn. CALL: (617) 447-2262 AFTER 7 PM

V & V RECYCLING

NOW BUYING BRASS & ALUMINUM COPPER BATTERIES & PAPER ALSO BUY & TOW SCRAP CARS & TRUCKS ROUTE 202, MONTVILLE, N.J. CALL 201 334-0073 HIGHEST PRICES PAID

"WILL FORMS"

Make Your Own Will Easily! Ready to fill in. Mail \$2.00 (2 for \$3.50) To FORMS P.O. Box 3609 New Haven, Conn. 06525

VERMONT BUSINESS FOR SALE

Sugar bush area. Year round motel, lounge & restaurant. Strategic intersection. \$195,000 Call Owner Kirk (802) 496-3937.

TRIPLE C CATERING SERVICES

BE YOUR OWN GUEST TELEPHONE — (914) 937-2661 or 914 939-2318

Small or Large Parties, Banquets, Weddings & Receptions, Luncheons, Breakfasts, Gourmet Foods, Communion & Confirmations. Catered & Supplied with Every Requisite. Waitresses & Bartenders Available. Moderate Prices.

CONDOMINIUM FOR RENT

St. Thomas Sapphire Bay Beach By week or month 2 bedroom, 3 baths. Separate entrance patio, air condit. Maid service — sailing snorkeling tennis pool. Restaurant just steps from door. REDUCED RATES UNTIL DEC. 16TH. CALL 203 561-2563

ENJOY THE BEST OF THE BERKSHIRES

Now you CAN get anything you want at Alice's Restaurant. 20 spacious rooms in our new motel, clay tennis court, pool, nightly live entertainment, breathtaking views of the Berkshire Hills and of course Alice's unique cuisine. Ask about our special wine tasting weekends. Treat yourself to the best. Spend a weekend at Alice's.

Alice's at Avaloch
Lenox, Mass. 02140 413-837-0897

Pianistas Vytas Puškorius iš Clevelando skambina tautos šventės minėjime rugsėjo 12 Apreiškimo parapijos salėj.
Nuotr. P. Ažuolo

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

Paskutinė šių metų ekskursija į Lietuvą išvyksta: iš BOSTONO ir NEW YORKO GRUODŽIO 22 D. ir grįžta SAUSIO 5, 1977 (Leningradas, Vilnius, Kaunas, Ryga, Maskva, Helsinkis) Kaina tik \$875.00 (double occupancy) Prie šios grupės galima jungtis iš kitų miestų, su papildomu mokesčiu New Yorke. REGISTRUOKITĖS IŠ ANKSTO—VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS!

1977 metų ekskursijos į LIETUVĄ prasideda BALANDŽIO 6. Registracijos priimame dabar.
TRANS—ATLANTIC TRAVEL SERVICE
393 W. BROADWAY, P.O. BOX 116
SOUTH BOSTON, MASS. 02127
TEL. 617 268-8764

Savininkė: Aldona Adomoniene
AIR FARES SUBJECT TO CHANGES AND GOVERNMENT APPROVAL
Norintiems atsikviesti gimines iš Lietuvos sutvarkome išskvėtimo dokumentus.

A.A. JONAS ADOMONIS, Sr.

Gyv. S. Bostone, mirė rugsėjo 26, sulaukęs 91 m. amžiaus. Atvykęs iš Lietuvos, 27 m. gyveno Amerikoje. Pasiliko dideliame nuliūdime žmona Veronika, sūnus Jonas, marti Aldona, duktė Severina, žentas Antanas Kriščiūnas ir anūkas Algimantas Kriščiūnas.
Kunas pašarvotas Dona Bal ir Ems koplyčioje, W. Main St., Hyannis, Mass., spalio 1. Lankymas tarp 7-9 val. vakaro. Laidotuvės spalio 2, 10 val. iš koplyčios kūnas pervežamas į Our Lady of Assumption bažnyčią Osterville, Mass., kur bus atlaikytos gedulingos pamaldos už velionio sielą 11 val. ryto. Po pamaldų bus nulydėtas į Beachwood kapines Centerville, Cape Cod, Mass.
Nuoširdžiai kviečiami giminės, draugai ir pažįstami dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę šeimos nariai

Tauriam lietuviui

A.A. JONUI ADOMONIUI

mirus, jo žmoną Veroniką, sūnų Joną, dukterį Ksaveriną Kriškūniene su šeima, gimines ir visus artimuosius giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

Dr. Halina ir Jurgis Montvilai

Brangiam tėveliui

A.A. VACLOVUI DAUGVILAI

mirus, jo dukrai Irenai Garunkštiei ir artimiesiems giliai užuojautą reiškia

New Yorko vyr. skaucų židinys
Vilija

Kapitonui

VACLOVUI DAUGVILAI

mirus, dukterį Ireną Garunkštienę ir artimuosius nuoširdžiai užjaučia

Rima ir Kęstutis Čerkeliūnai

KEARNY, N.J.

Parapija

Šiemet sueina 60 metų nuo Sopulingosios Dievo Motinos lietuvių parapijos įsteigimo. Ji jau beveik nuo 1914 buvo organizuojama a.a. kun. Pranciškaus Jakščio. Bet įsikūrimo pradžiai oficialiai laikomi 1916 metai, nes tada buvo pasistatyta nedidelė bažnytelė Harrisone.

Parapijos praeitis kūrybinga. Per 60 metų ji sugebėjo pasistatyti naują bažnyčią ir kleboniją Kearny, įsigyti namus, juos perdirbti ir pritaikyti parapinei mokyklai, pastatyti vienuolyną seselėm pranciškiečių mokytojom, nupirkti naujus didokus žemės sklypus bažnyčios rajonui, surinkti stambių aukų Newarko arkivyskupijai (jai priklauso parapija) ir lietuvių religiniam reikalui (Washingtono koplyčiai ir kt.).

Šią sukaktį norima gražiai ir iškilmingai paminėti. Tam iniciatyvos ėmėsi parapijos taryba. Minėjimo reikalui tvarkyti sudarytas specialus komitetas. Galutinis sprendžiamasis žodis priklauso klebonui kun. Domininui Pociui, kurio nuopelnai parapijos darbuose yra patys didžiausi.

Minėjimas rengiamas lapkričio 14, sekmadienį. Bus iškilmingos pamaldos. Vakare lietuvių Katalikų Bendruomenės Centre, 6 Davis Ave., Kearny, N.J., įvyks akademija — kalbos, sveikinimai, parapijos veikloje pasijūmėjusių draugijų ir asmenų pristatymas ir puiki vakarienė.

Parapijos vadovybė rūpinasi galutinai ir tiksliai sutvarkyti parapijų kartoteką. Surašymo atitinkamos formos su klausimais siunčiamos parapičiam į namus.

Kylant šildymo išlaidoms, parapijos pajamos nebepadengia visų išlaidų, įskaitant prievoles mokėti vyskupijai. Todėl kiekvieno mėnesio trečiąjį sek-

GREAT NECK, N.Y.

Po vasaros atostogų LB Great Necko apylinkės naujai išrinkta valdyba rugsėjo 13 turėjo pirmą posėdį, kuriame pasiskirstė pareigos: valdybos pirmininkas — Henrikas Miklas, vicepirmininkas parengimų reikalui — Jonas Vilgalys, antras vicepirmininkas jaunimo reikalui — Tadas Jasaitis, sekretorius V. Žukas, išdininkas P. Povilaitis ir valdybos narys V. Butkys.

Apylinkė kasmet rengia du piknikus, vieną pavasarį, kitą rudenį. Taip pat surengia Vasario 16-os minėjimus.

Šiemet gegužės 23 buvo surengtas Amerikos 200 metų nepriklausomybės minėjimas. New Yorko tautinių šokių ansamblis Tryptinis, vadovaujamas Jadvygos Matulaitienės, pašoko keletą šokių. Buvo surengta gintaro paroda, turėjusi didelį pasisekimą. Ekspozatų šiai parodai surinko ir jai vadovavo: I. Vilgalienė, R. Miklienė, E. Cibenė ir Žukienė.

Rudens piknikas šiais metais buvo rugsėjo 19. Praėjo su geru pasisekimu. Pikniko metu apylinkė padaro loterijas. Tai duoda pajamų ir papildo iždą.

Apylinkė dosniai remia Maironio lituanistinę mokyklą, sportininkus ir veiksmus. (V.B.)

LAISVĖS VARPAS
Sėkm. 11-12 val.
WWEL, 1430 KC.
P. Viščinis
173 Arthur St.
Brockton, Mass. 02402
Telef. 586-7209

BOSTON, MASS. — WLYN
1360 ir FM 101.7 sekmad. 1-1:30.
S. Minkus, 502 E. Broadway,
So. Boston, Mass. 02127. Tel. 268-0489.

NEW YORK — Laisvės Žiburys
sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9
FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave.,
Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212-229-9134.

BOSTONO ŽINIOS

Kultūriniai subatvakariai sezoną pradėjo rugsėjo 18 su Tėv. Leonardo Andriekaus, OFM, poezija. Vakara atidarė subatvakarių komisijos pirm. inž. Edmundas Cibas. Prelegentą pristatė Stasys Santvaras. Tėv. L. Andriekus supažindino su savo nauja poezijos knyga "Už vasaros vartų". Po keletą eilėraščių paskaitė iš visų trijų knygų skyrių.

Lietuvių diena, kiekvienais metais organizuojama Lietuvių Bendruomenės Bostono apygardos, šiemet įvyko rugsėjo 19 Maironio Parke, prie Worcesterio. Dienai vadovavo Worcesterio apyl. LB apylinkės pirm. Vladas Židžiūnas. Meninę programą atliko Bostono ir Worcesterio tautinių šokių šokėjai ir Sv. Kazimiero parapijos choras iš Brocktono. Prano Baltuonio šakny dailės parodą atidarė Petras Molis. Tinklinio rungtynes tarp Bostono LSS Grandis ir MIT

madienį įvedama antroji bažnyčios rinkliava kuriai ir įvairiems pataisymo darbam.

Kas sekmadienį 10 val. ryto aukojamos giedotinės mišios — suma lietuviškai. Pamaldas laiko iš Brooklyno atvykę tėvai pranciškoniai. Bažnyčioje skamba lietuviškos giesmės. Pasakomi gražūs, turiningi pamokslai. Tose pamaldose matyti ir kitataučių. Vieną kitą paklausius, kodėl lanko lietuviškas pamaldas, atsako: mėgstu pasiklausyti choro gražiai atliekamų bažnytinių giesmių.

Kitos žinios

Lietuvių Taupymo ir Skolinimo Draugija (Schuyler Savings and Loan Association, 24 Davis Ave., Kearny, N.J.) didina ir grąžina savo vietovę. Nupirko šalia dabartinio banko stovinčius namus, juos nugriovė ir netrukus statysis puikius modernius naujus namus.

Bankas jau žengia į šeštąjį dešimtmetį (įsteigtas 1924) ir yra pasiekęs dvyliką milijonų dol. aktyvo (assets). Bankui vadovauja prityręs finansininkas prof. dr. Jokūbas Stukas.

J. Mėlynis

komandų laimėjo lietuviai ir gavo So. Bostono Lietuvių Piliečių D-jos ir Brocktono Sandaros klubo taurę.

Kultūros Klubo pirmas sezonas susirinkimas įvyks spalio 2 Tarptautinio Instituto patalpose. Prof. dr. Rimvydas Šilbajoris kalbės apie Balį Sruogą ir jo ryšį su simbolistais.

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos Bostono klubas šaukia susirinkimą spalio 3, sekmadienį, 3 val. po pietų Tautinės Sąjungos namuose.

Laisvės Varpo vakaras Lietuvių P. D-jos salėj įvyks spalio 10.

Lietuvos vyčių Naujosios Anglijos apskritis rugsėjo 26 turėjo savo metinį seimą. Jis prasidėjo mišiomis Sv. Antano lietuvių bažnyčioje, Ansonia, Conn. Paskui sesijos vyko parapijos salėj.

Lietuviškas festivalis įvyks ši sekmadienį, spalio 3 Maironio Parke, So. Quinsigamond Ave., Shrewsbury, Mass. Pradžią — 12 val. vidurdienį. Ruošia Naujosios Anglijos apskrities Lietuvos vyčiai. Tai dešimtas iš eilės metinis pasilinksminimas, sutraukias daug lietuvių iš visos Naujosios Anglijos. Kultūrinei programai vadovauja Nellie Raugalis-Ruggles iš Holyoke.

Šios dienos pirmininkė — Rita Pinkus iš Worcesterio. Jai padeda Helen Gillius ir Ona Milleriūtė iš Worcesterio, Stanislovas Wolinsky iš Worcesterio ir Albertas Jaritis iš So. Bostono. Bus įteiktas ypatingas pažymėjimas Alan Doherty, So. Boston Tribune laikraščio redaktoriui, šiomis dienomis išėjusiam į pensiją. Jis ilgus metus buvo didelis Lietuvos vyčių ir bendrai visų lietuvių bičiulis. Su nepaprastu profesionališku mandagumu pranešdavo apie lietuvių parengimus, įvykius bei veiklą.

Didžiulis bazaras — tai bus trečias metinis Sv. Petro lietuvių parapijos bazaras lapkričio 14 Lietuvių Piliečių Draugijos salėj, kampas E ir West Broadway, So. Boston. Tai didžiulis prieškalėdinis parengimas.

Bostono miesto mokyklų vadovybė duoda paaugusiems progą įsigyti aukštesnio mokslo (high school) diplomą, užsiregistruojant English School, Tower Building, 77 Avenue, Louis Pasteur. Mokslo pradžią rugsėjo 28.

Lituanistinės mokyklos tėvų komiteto rengiamas balius įvyks spalio 16 Lietuvių P. D-jos salėj. Šiais metais komiteto pirm. yra Norma Šnipienė.

"LIETUVIŠKAS FESTIVALIS"

10-tą metinį kultūrinį parengimą ruošia Lietuvos vyčių Naujosios Anglijos apskritis

Maironio Parke, So. Quinsigamond Ave., Shrewsbury, Mass.
Spalio 3, sekmadienį

12 val. dienos pietūs (lietuviški ir amerikietiški valgiai), lietuviškų rankdarbių paroda, muzika, šokiai
ĮEJIMAS NEMOKAMAS — VISI LAUKIAM!

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1883

460 West Broadway, South Boston Massachusetts

"Kur tūkstančiai taupo milijonus"

ALFRED W. ARCHIBALD, President

Šio banko direktorių taryboje yra adv. Jonas J. Grigalius. Reikale su patarnautojais galima susikalbėti ir lietuviškai • Turtas—Assets virš \$213,000,000.

CURRENT DIVIDEND RATES

- Regular a/c — 5 1/2 %
- 1 year Term Deposit — 5 %
- Special Notice a/c — 5 1/2 %
- 2 year Term Deposit — 6 %

— All Accounts Compounded Daily —

KULTŪROS ŽIDINIO KOMITETAS 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207

Gerb. Lietuvi, Lietuve,

Lapkričio 20 švėsime lietuvių pranciškonų 25 metų veiklos New Yorke sukaktį. Šio jubiliejaus proga yra spausdinamas istorinis leidinys su trumpa pranciškonų veiklos New Yorke apžvalga ir mūsų sveikinimais.

Kiekvienas iš mūsų, ypač mūsų įvairios organizacijos, per šiuos 25 metus vienokiu ar kitokiu būdu pasinaudojome pranciškonų nuoširdžiu patarnavimu: jų leidžiama ar spausdinama lietuviška spauda; jų teikiama sielovada ir religiniai patarnavimai; jų pastangų ir pasiaukojimo dėka pastatyta Kultūros Židiniu, kuris priglaudžia mus visus.

Tad maloniai kviečiame savo dėkingumą ir linkėjimus įdėti į šį jubiliejinį leidinį. KAINOS: puslapis — 75 dol.; 1/2 puslapio — 50 dol.; 1/4 puslapio — 25 dol. (mažesnė suma įrašoma kaip auka bendrame sąraše).

Visos sumos atleidžiamos nuo pajamų mokesčių (tax deductible). Sveikinimus prašome ATSIŪSTI IKI SPALIO 24 viršum išspausdintu adresu. Čekį rašyti: "Franciscan Fathers".

Prašome pasinaudoti žemiau paruošta atkarpa. Prireikus skambinti: Aloyzas Balsys 874-1538.

Laukiame visų
K.Ž. KOMITETAS

ATKIRPTI

Vardas, pavardė ar organizacijos pavadinimas
..... Adresas
..... Tel.

Sveikinimo-skelbimo dydis:

☐ puslapis (75.00); ☐ 1/2 pusl. (50.00); ☐ 1/4 pusl. (25.00).

Siunčiudol. čekį; pasižadudol. sumokėti vėliau.

Sveikinimo-skelbimo tekstas:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

DARBININKAS

NEW YORK

Redakcija (212) 827-1352
 Administr. (212) 827-1351
 Spaustuvė (212) 827-1350
 Vienuolynas .. (212) 235-5962
 K. Ž. salė (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
 BROOKLYN, N.Y. 11207

Kultūros Židinio administracinio komiteto posėdis įvyko trečiadienį, rugsėjo 22. Posėdyje buvo aptarti trys svarbūs įvykiai: spalio 10 — Šv. Pranciškaus mirties 750 metų minėjimas, su iškilmingom mišiom ir akademija, spalio 30 — steigiamasis Lietuvių Kultūrinio Fondo susirinkimas ir lapkričio 20 — metinis Kultūros Židinio balius bei lietuvių pranciškonų Brooklyne 25 metų jubiliejus. Visuomenė prašoma sekti spaudą ir aktyviai dalyvauti su K. Židiniu surištose įvykiuose.

Violeta Rakauskaitė-Landienė, pasižymėjusi estradinės muzikos dainininkė, koncertavusi Chicagoj, rugsėjo 27 lankėsi Darbininko redakcijoje, administracijoje, apžiūrėjo A. Galdiko vardo galeriją. Ją palydėjo Marytė Matulaitytė. Rugsėjo 28 išskrido atgal į Miuncheną, kur ji pastoviai gyvena.

Lietuvių pranciškonų veiklos New York'e 25 metų sukakčiai atžymėti lapkričio 20 rengiamas minėjimas — Kultūros Židinio metinis balius. Ta proga spausdinamas leidinys su istorine apžvalga ir sveikinimais. Sveikinimus renka Kultūros Židinio komitetas. Žiūr. skelbimą ir atkarpą 11 puslapy.

Maironio lituanistinės mokyklos tėvų komitetas praneša kad visuotinis tėvų susirinkimas įvyks spalio 9, šeštadienį, 9:15 v.r. mokyklos patalpose. Kviečiami visi tėvai dalyvauti.

Jonas R. Simanavičius, Kanados LB krašto valdybos pirmininkas, rugsėjo 22-25 lankėsi New York'e, dalyvavo Brazilskų spaudos konferencijoje ir tarėsi su New York'olietuviais muzikais ateinančios Dainų šventės rengimo reikalais.

Apreiškimo parapijos salėj spalio 3, sekmadienį, po 11 val. mišių bus rodomas Jono Meko filmas. Šis filmas pavadintas "Lost, lost, lost". Jis rugsėjo 14-19 buvo rodomas Whitney muziejų. Filmą trijų valandų. New York'o spaudos buvo įvairiai vertinamas. Čia bus rodomos tik filmo ištraukos, tos dalys, kurios liečia Apreiškimo parapijos gyvenimą, kaip seniau, prieš 20-25 metus, susirinkdavo žmonės į pamaldas, kaip vyko lietuviški parengimai. Tos ištraukos užtruks tik 58 minutes. Jonas Mekas filmą davė nemokamai. Prie įėjimo bus renkamos aukos. Jo pageidavimu, aukos bus padalytos lygiomis dalimis — lituanistinei Maironio mokyklai ir parapijai.

N.Y. Amerikos Lietuvių Taryba spalio 8, penktadienį, 7:30 v.v. Kultūros Židiny šaukia savo narių ir lietuviškų organizacijų atstovų susirinkimą. Į metinius Altos susirinkimus kviečiamos ir prašomos visos New York'o organizacijos atsiųsti savo atstovus ir dalyvauti Altos veikloj. Altos tarybą sudaro keturios pagrindinės Amerikos lietuvių politinės partijos ir kitų organizacijų rinkti atstovai. Šiame susirinkime bus renkama Altos valdyba, kuri per ateinančius metus vadovaus New York'o lietuvių politinei veiklai.

Senosios lietuvių išeivijos veiklos paroda spalio 24-31 bus išstatyta Apreiškimo parapijos salėj, Brooklyne. Spalio 24, sekmadienį, po koncerto parapijos mišių paroda bus atidaryta dalyvaujant Lietuvos gen. konsului A. Simučiui. Kalbės dr. A. Kučas ir kiti. Rengėjai prašo parodą papildyti vietos senųjų lietuvių veiklos ir organizacijų eksponatais.

Pabaltiečių akademini balius rengiamas spalio 9 armėnų kultūriniam centre, 2 Ave. ir 34 St. Manhattane. Pradžią 8 v.v. Programoj bus trijų tautybių pasirodymai. Lietuviam atstovaus pianistė Aldona Kepalaitė. Lietuviam įėjimo auka — 10 dol., studentam — 5 dol. Pakvietimuose minima aukštesnė kaina — 12 dol. Nežinomas geradarys sumoka tą skirtumą už lietuvių. Aukos nurašomos nuo mokesčių. Baliaus tikslas — paremti pabaltiečių akademines draugijos veiklą. Bilietų reikalais kreiptis į balius rengimo komiteto lietuvių sekciją: Viktoras Kirkyla (212) 856-1764, Rasa Razgaitienė (212) 849-6233, Evaldas Remeza (212) 740-1526, Alina Staknienė (212) 523-8517, Vytautas Vygantas (516) 466-3013.

Waterburio LB apylinkė spalio 16 rengia bendruomeninį vakarą, kurio programą atliks New York'o vyrų choras Perkūnas, diriguojamas Vytauto Daugirdo. Bus leidžiamas laimėjimam A. Petrikonio paveikslas. Šokiai, valgiai. Apylinkė kviečia visus dalyvauti šiame bendruomeniniame vakare.

Į Perkūno vyrų chorą įstoja nauji choristai: Vytautas Mikalauskas, Gediminas Mikalauskas, Ričardas Krulikas, Bronius Čepukas, Vladas Kalytis. Įsijungę anksčiau dainavę: dr. Bronius Svogūnas, Kazys Skobeika. Choras dabar repetuoja du kartus per savaitę, antradieniais ir ketvirtadieniais 7:30 v.v. Kultūros Židiny. Choras dabar rengiasi gastrolėm. Spalio 16 važiuoja koncertuoti į Waterburį, Conn.

Dr. M. Kregždienė susirgus, Balso revizijos pirmininko pareigas sutiko eiti K. Bačiauskas, o jo padėjėju bus A. Vebeliūnas. Balso vėjus prasidės spalio 15.

Rudens balius įvyks šį šeštadienį, spalio 2, Kultūros Židiny. Programoj bus vakariėnė, N.Y. mergaičių choro bei akordeonistės R. Raudytės pasirodymas ir šokiai. Pradžią 7 val. vak. Balių rengia N.Y. Lietuvių Atletų Klubas. Dėl vietų prie stalų skubiai kreiptis į Praną Cvildį, 356-7871.

Amerikos Lietuvių Katalikų Moterų Sąjungos New York'o ir New Jersey apskričių suvažiavimas įvyks š.m. spalio 3, sekmadienį, Angelų Karalienės parapijoje Brooklyne, 213 South 4th Street. 11 val. mišios, pusryčiai ir posėdis. Visos kuopos yra prašomos atsiųsti savo atstoves.

Siūlomas gražioje bei ramioje vietoje neseniai atremontuotas trijų kambarių namelis su sodu ir visais patogumais (15 min. į šiaurę nuo G. Washingtono tilto); siūlomas už 3-4 val. namų ruošos darbą per dieną ir už dviejų mokyklinio amžiaus mergaičių priežiūrą. Tinka jaunai šeimai su vienu vaiku, į pensiją išėjusiai pajėgiai porai ar vienišai moteriai. Namelis laisvas šių metų gale. Skambinti vakarais arba savaitgalio metu (914) 359-2682.

House for sale. Woodhaven North — 1 family detached, six and half large modern rooms — near park and transportation. Asking \$35,000. Owner 441-2806.

— ST. PETERSBURG, FLORIDA ir apylinkėse perkant, parduodant ir nuomojant nuosavybės kreipkitės į ANGELE KARNIENĘ, Broker-Realtor, 6900-10th Ave. North, St. Petersburg, Fla. 33710. Telef. (813) 345-2738.

House for sale. Woodhaven North, detached one family house with ultra modern large kitchen and bathroom. This immaculate 3 bedroom house is in a "move in condition" on a quiet street. Price 35,000 dol. Telef. 528-9587 or 846-0330.

Parduodamas 11 akrų žemės sklypas su pervežamu gražiu namu ir naujai pastatytu dideliu garažu. Gera vieta žuvinimui ir medžioklei. Vieta yra Catskill, netoli Conesville, N.Y. Teirautis pas savininką vakarais 516 475-5046.

Maironio lituanistinės mokyklos šių metų vaikų darželis su mokytoja Maryte Budraitiene.
 Nuotr. L. Tamošaičio

MAIRONIO MOKYKLA PRADĖJO NAUJUS MOKSLO METUS

(atkelta iš 9 psl.)

Oniūnas, jaunesniusios — Rita Oniūnienė, dainavimo mokytoja — Nijolė Ulėnienė.

Pagelbiniai mokytojai yra šie: Rasa Milukaitė žemesniems skyriams, Audronė Bartienė aukštesniems skyriams. Taip pat padės ir tėvų komiteto narys Gintas Žemaitaitis. Pagelbiniai mokytojai reikalingi tuo atveju, jei kartais neatvyksta skyriaus ar kokio dalyko mokytojas. Kad nepasidarytų mokiniams laisva pamoka, ateina pagelbiniai mokytojai ir praveda pamoką.

Visa mokykla dar sugiedojo Lietuvos himną, Marija, Marija (buvo paaiškinta, kad žodžius parašė Maironis). P. Jurkus pasakojo, kodėl mokykla vadinasi Maironio vardu, kas jis buvo lietuvių tautai.

Pabaigai visi vaikai sudainavo — Į mokyklą. (Dainelė iš praeitų metų mokyklos vaidinimo). Visus dainavimus vargonėliais palydėjo Nijolė Ulėnienė.

Po to mokiniai grįžo į savo klases, kur prasidėjo normalios pamokos.

Sekmadienį, rugsėjo 12, Kultūros Židiny buvo jaunimo pamaldos. Jos buvo skirtos mokslo metų pradžiai. Mokyklos kapelionas Tėv. Paulius Baltakis, OFM, visus skatino kuo uoliausiai mokytis, nes savo mokslu jaunuolis labiausiai patarnauka savo tautai ir žmonijai.

—

Mokslo metai pradėti. Atskleistos lietuviškos knygos, lietuviškai rašoma ir skaitoma. Sveikiname visus tuos, kurie susirinko į lituanistinę Maironio

mokyklą. Sveikiname jų tėvelius, kurie su tokiu entuziazmu veža vaikus į mokyklą. Sveikiname mokytojus ir linkime mokyklai kuo geriausios sėkmės.

Drauge prašome ir lietuviškąją visuomenę — neužmiršti

mokyklos. Prašome jai leisti savo vaikus. Tegu kuo daugiausia vaikų lanko šią mokyklą!

Mokykla negali išsiversti iš tiesioginio mokesčio už mokslą. Čia į pagalbą ateina visuomenė, atskiri asmenys.

Paremkime mokyklą savo auka, nes mokykla perduoda lietuviškąsias tėvų tradicijas jaunajai kartai, mokykla ugdo jų lietuvišką nusiteikimą. ((p.j.))

ŠV. PRANCIŠKAUS 750 METŲ MIRTIES SUKAKTUVIŲ

MINĖJIMAS

SPALIO 10, SEKMADIENĮ

12:30 VAL.

KONCELEBRUOTOS MIŠIOS — didžiojoje Kultūros Židinio salėje. Pagrindinis celebrantas ir pamokslininkas J.E. Vysk. Vincentas Brizgys. Mišių metu gieda vyrų choras Perkūnas

PO PAMALDŲ

užkandžiai apatinėje salėje

2:30 VAL.

AKADEMIJA:

Atidarymas — Tėv. Paulius Baltakis, vienuolyno viršininkas
Šv. Pranciškaus "Tėve mūsų" — Prel. Jonas Balkūnas
Šv. Pranciškaus "Saulės giesmė" — skaitc aktorius Juozas Bulevičius
Šv. Pranciškaus "Transito" giesmės — gieda muziko Algirdo Kačanausko progai suorganizuotas vyrų choras
Paskaita — Šv. Pranciškus ir Lietuva — Prof. Simas Sužiedėlis
Poezija šv. Pranciškui — savo kūrybą skaito poetas Leonardas Andriekus
Himnai šv. Pranciškui — gieda tas pats choras
Akademijos uždarymas — Tėv. Pranciškus Giedgaudas, viceprovincijolas
 Įėjimas į akademiją nemokamas
 Į minėjimą visus maloniai kviečia

LIETUVOS PRANCIŠKONAI

SENOSIOS LIETUVIŲ ATEIVIJOS AMERIKOJ NUVEIKTŲ DARBŲ APŽVALGINĖ

PARODA

ĮVYKS 1976 SPALIO 24-31 DIENOMIS

APREIŠKIMO PARAPIJOS MOKYKLOS PATALPOSE, BROOKLYNE, kur bus išstatyta virš 3000 kruopščiai surinktų atitinkamai suskirstytų bei sugrupuotų eksponatų, negalintčių sutilpti didžiojo parapijos salėj.

Visi kviečiami gausiai dalyvauti atidaryme ir savo atsilankymu pagerbti lietuvių ūkininkų sūnus ir dukteris ateivius, atsidūrusius svetimosios šalies sąlygose; daugumoje beraščius, nemokėjusius nei kalbos nei amato.

Jų reikšmingas įnašas lietuviybės išlaikymui per trumpą laiką virto milžiniška jėga ir akstinu, siekiant Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo.

PROGRAMA:

- 11 valandą bus koncelebracinės pamaldos
- Po pamaldų Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis atidarys parodą
- Dr. Antanas Kučas padarys trumpą apžvalgą apie ankstyvąją lietuvių ateiviją
- Parodos apžiūrėjimas, užkandžiai ir kava apatinėje salėj

PARODOS GLOBĖJAI:

Kun. Pranas Raugalas, Apreiškimo parapijos klebonas
 Kun. Juozas Dambrauskas, MIC, Marijonų provincijolas
 Prelatas Juozas Karalius, Shenandoah, Pa.
 Kun. Petras Činikas, dienraščio "Draugas" administratorius

LANKYMO VALANDOS:

Sekmadieniais — po pamaldų ligi 6 val. vak.
 Darbo dienomis — nuo 4 ligi 7 val. vak.
 Šeštadienį — nuo 12 ligi 6 val. vak.

Rengėjai

Spalio 16, šeštadienį,

Šv. Juozapo mokyklos salėje,

29 John St. Waterbury, Ct.,

RENGIAMAS

BENDRUOMENĖS VAKARAS — KONCERTAS

Programoje:

New York'o vyrų choras **Perkūnas**, diriguojant Vytautui Daugirdui.

Šokiai, grojant Joe Dirso kapelai.

Dail. A. Petrikonio paveikslas "Žydintis ruduo" laimėjimas.

Vaišės lietuviškų skanėstų bufete.

Stalų rezervacijos knygyne Spauda, 10 John St., tel. 756-5173

Pradžią 7 v.v.

Kviečia
 L.B. APYL. VALDYBA

Spalio 9, šeštadienį, 8 v.v.
 armėnų kultūros centre,
 2 Ave. ir 34 St. kampas

įvyks

II PABALTIEČIŲ AKADEMINIS BALIUS

Rengia AABS (Pabaltijo Studijų Puoselėjimo Draugija)

Programoje pabaltiečių pasirodymai

Lietuvius reprezentuoja pianistė **Aldona Kepalaitė**

Šokiai. Ant stalų užkandžiai ir šampanas. Veiks baras.

Auka 10 dol., studentam — 5 Dol. Pelnas skiriamas AABS veiklai palaikyti. Auka nurašoma nuo mokesčių.

Rezervacijų reikalu kreiptis pas E. Remezą (212) 740-1526 ir V. Vygantą (516) 466-3013.